judoji serija

-ky

Katė negali nepeliauti

vokiškas detektyvas

-ky

Katė negali nepeliauti

Iš vokiečių kalbos vertė
Teodoras Četrauskas

baltos lankos

Dailininkė Vida Kuraitė
Redaktorė Loreta Urtė Urbaitė

Viršelyje panaudota Algimanto Kezio nuotrauka *Veidą slepianti mergaitė*, 1970
Versta iš: -ky, *Einer muß es tun*, Rowohlt Taschenbuch Verlag GmbH, Reinbek bei Hamburg, 1998

Printed in Lithuania
ISBN 9955-429-02-X

– Mamyte, tas vyras vėl buvo!

Šis šūksnis atsklido iš vaikų kambario, ir Suzana Nymejer pašoko, lyg visoms miesto sirenoms paskelbus aliarmą. O jos vyras jau buvo spėjęs prilėkti prie durų.

– Nebijok, brangute, mes čia!

Jie apkabino savo penkiolikmetę. Tačiau Nataša kūkčiojo toliau, ir Suzanai Nymejer atrodė, kad tas verksmas tiesiog drasko jos dukterį. Niekas, nei terapija, nei tabletės negelbėjo nuo tokių panikos priepuolių, visada užeinančių naktį.

Erikas Nymejeris nieko geresnio nesugalvojo, kaip nueiti prie savo rašomojo stalo, išsitraukti pistoletą ir parodyti jį dukrai.

– Aš jį pribaigsiu, pažadu tau. Reikia tam pagaliau padaryti galą. Tu arba jis! Kitos išeities nėra.

Berlyne nedaug likę gyvenamųjų rajonų, tokių ramių kaip šis Liaudies parko pietuose. Čia ir mažesnės gatvelės buvo su plačiais šaligatviais; jose buvo ribojamas eismas, todėl vaikai galėjo ramiai žaisti kamuoliu ar šokinėti per virvutę. Per pastaruosius dvidešimt metų amatininkai ir prekijai nebegalėjo išsilaikyti ir, kur anksčiau kepėjai kepė bandeles, mėsininkai – kotletus, kur

buvo pardavinėjamos kišeninių žibintuvėlių lemputės, atsidarė vaikų parduotuvės ir darželiai fantastiškais pavadinimais. Čia pat buvo įvairiausių mokyklų, sporto aikštelių, galėjai važinėtis kalnų dviračiais ir riedlentėmis. Moteris, kurios norėjo kuo greičiau pagimdyti ir baigusios maitinti vėl imtis karjeros, čia, Vilmersdorfe, galėjai sugundyti antram arba net ir trečiam vaikui. Kaip, pavyzdžiui, Sonją Švarc, diplomuotą bibliotekininkę, neseniai su savo drauge atidariusią knygyną, arba Nadiną Dombrovski, anksčiau dirbusią apygardos socialinio aprūpinimo skyriuje.

Šią nelabai karštą birželio popietę jos abi sėdėjo ketvirto aukšto balkone gerdamos kavą su pyragu ir visąlaik stebėjo vaikus. Hildegardos gatvėje eismas buvo ribojamas, tačiau vis tiek atsirasdavo vairuotojų, kurie nepaisydami įspėjamųjų ženklų būtinai ja važiuodavo iš Federacijos alėjos į Blisė gatvę, kas dešimt minučių pro šalį pradundėdavo 204-asis autobusas, nors ir ne dviaukštis, bet vis dėlto dyzelis.

– Nadina, tavo vyšnių pyragas tiesiog nuostabus.

– Ar pastebėjai, Sonja, jis apibarstytas cinamonu.

– Mmm... Kaip tau taip išeina?

Nadina Dombrovski tarp visokių moterims skirtų žurnalų surado mažą rausvą lapelį.

– Va... 200 gramų miltų, 200 gramų kapotų migdolų, 120 gramų cukraus, arbatinis šaukštelis cinamono, 200 gramų sviesto... – gatvėje kažkas garsiai pasignalizavo. – Dieve, Joana, nebūk gi visąlaik ant kelio: automobiliai!

Sonja Švarc taip pat persisvėrė per balkono turėklą.

– O kurgi Olivija?

– Tenai, už kiosko.

Staiga Sonja Švarc taip garsiai šūktelėjo žemyn, kad net balandžių pora, tupėjusi priešais augusioje akacijoje, pradėjo piktai burkuoti.

– Joana, būk gera, atvesk Oliviją! Žaiskite prie laiptinės! – atsiduso, nugnybo nužydėjusią snapučių kekę ir vėl atsisuko į draugę. – Ak tos dukterys!

Nadina Dombrovski galėjo tik pritarti.

– O mums visąlaik atrodė, kad jas lengviau auginti negu berniukus. Matai, Sonja...

Sonja Švarc paėmė Kanarų salų kelionių vadovą, kurį buvo atsinešusi.

– Ar vežatės Oliviją į Lancarotą... ar paliksit pas mamą?

– Aleksandras būtinai nori, kad ji važiuotų kartu. – Nadina Dombrovski neatrodė sužavėta šio savo vyro įgeidžio.

Sonja Švarc nusišaipė:

– Kam gi reikalingi tie vaikai?

– Tam, kad per atostogas neduotų išsimiegoti ir kad gyventum kaip vienuolė. – Ji vėl persisvėrė per balkoną ir dar šaižiau riktelėjo. – Olivija, Joana, tučtuojau prie namo. Mes tuoj važiuojame maudytis.

Sonja Švarc apžiūrinėjo mažas melsvas gysleles, vis labiau užkariaujančias jos šlaunis.

– Mums reikėtų vėl kartu praleisti atostogas... kol dar neatsidūrėm senelių prieglaudoje.

– O kas dėl to kaltas? – paklausė draugė ir šiek tiek pyktelėjo. – Oliveris juk būtinai užsimanė važiuoti į Bavariją.

– Kadangi jam labiau patinka vaikščioti po kalnus negu gulėti paplūdimyje. Klausyk, kalnai aplink Garmišą, jie juk... – staiga ji išsigandusi nutilo, pašoko ir ėmė gaudyti orą. – Dieve, negali būti...

– Kas atsitiko?

– Antai, toj pusėj, tai juk jis... jis...

– Kas toks?

– Tas vaikų tvirkintojas iš Kiselno, – Sonja Švarc viską gerai žinojo. – Jis tada ir mano pusseserės dukrą...

– Ir jis vėl laisvėje?

– Matyt. Galvą guldau, kad tai jis! – Sonja Švarc tuo nė kiek neabejojo.

Nadina Dombrovski drebančiu balsu riktelėjo vaikams, kad tučtuojau eitų namo.

Hansas Jurgenas Manhardas stovėjo prie dramblio ir laukė, kol jo sūnus pagaliau išdrįs pasileisti ir švilpti žemyn.

– Čiuožk, Silvio! – šūktelėjo kokių aštuonerių metų mergaitė. – Nes senelis iš tavęs juoksis.

Manhardas nustojo vaikams aiškinti, kad jis to mažo berniuko tėvas, nes kartą vienas šalia gyvenęs ilgšis krepšininkas nusišaipė:

– Jis per senas, kad dar galėtų.

Jis vos susilaikė nepribėgęs prie ilgšio ir neskėlęs antausio. Kaip brendimo metais, kai visada galėti buvo garbės reikalas, o tuos, kurie drįsdavo tai neigti, reikėdavo kviesti į dvikovą. Ilgainiui jis ėmė į tai žiūrėti ramiau. Jam taip pat nepatiko, kad draugai iš Silvesterio visuomet darė Silvio, nes jam tai atsidavė Rytais, tais plikiais, kurie Brandenburge užpuldinėja užsieniečius, o kartais net užmuša.

Pagaliau Silvesteris nučiuožė žemyn ir Miriam, vyresnė mergaitė, kuri visada mielai su juo žaisdavo, paplojo. Silvesteris Hunholcas, Manhardo sūnus, galėjo būti šiek tiek drąsesnis.

Miriam nuėjo pakabėti ant žemo skersinio. Kai pakibo žemyn galva ant karties, jos mėlynai ir baltai margintas sijonas užsivertė ir pasirodė baltos siauros kelnaitės. Manhardas nukreipė akis į šalį ir apžvelgė aplinkinius krūmus. Būtent tai tam tikro tipo vyrus traukė į žaidimų aikšteles, tačiau jis neišdrįso prieiti prie Miriam ir pasakyti, kad ji taip nesportuotų. Bijojo, kad pats nepasirodytų įtartinas.

Kai atsigręžė, Silvesterio jau nebuvo. Manhardas išsigando. Pornografiniams filmams reikėjo ir berniukų. Jis puolė prie kiosko. Ir tikrai, jo sūnus vėl buvo pasislėpęs už tos rudos būdelės. Jis pagavo jį ir pakėlė į viršų. Manhardas žinojo, kad elgiasi isteriškai. Tai buvo neįtikėtina – vienas šansas iš milijono – kad jie jo sūnų... Kita vertus, turėjai būti ypač atsargus, jei norėjai šiais laikais išgyventi.

– Tėte, tavo barzda duria.

– Eime prie vandens pažiūrėti į garlaivius.

Jie slampinėjo palei Malchą, šiaurinį Tėgelio ežero linkį. Jis net nedrįso pasižiūrėti į meldus. Po trisdešimties metų darbo žmogžudysčių skyriuje jam kiekvienas ant kranto išmestas kamuolys atrodė kaip skenduolio galva.

– Ana, mama ateina!

Sūnus nudūmė ir apkabino mamą. Heikė vos nepargriuvo, taip smarkiai į ją trenkėsi vaikas. Manhardas mėgavosi tuo, kas vyko. Jie trise ėjo ežero krantu. Kai priėjo Grinvičo alėją, Silvesteriui buvo nupirkta ledų ir visi galėjo nuo tiltelio stebėti namo grįžtančius garlaivius.

– Neik arti vandens, – pasakė Manhardas. – Tu dar nemoki plaukti.

– *Overprotective education,* – pakomentavo Heikė. – Ar žinai, kad per daug saugomi vaikai ypač lengvai tampa pedofilų aukomis.

Manhardas žavėjosi jos sugebėjimu skaityti mintis ir papasakojo apie savo nuogąstavimus.

– Gerai, kad neturime dukters... – Nuo to laiko, kai baigė psichologijos studijas, ji daugiausia rašė apie serijinius nusikaltėlius ir visada buvo gerai informuota. – Ar žinai, kas neseniai nusižudė?

– Ne. – Jis pasakė keletą politikų ir kitų svarbių žmonių pavardžių, iš kurių to buvo galima laukti – netgi tikėtis, jeigu vokiečiai būtų perėmę senuosius japonų (charakiri) arba kinų (šilkinės virvelės) papročius.

– Nesąmonė: Gerdas V.

Manhardas buvo sužavėtas:

– Absoliučiai geriausias sprendimas.

1994 metais Manhardas su kolegomis iš Havelio ištraukė keturiasdešimt moters kūno dalių. Ir nustatė, kad jos – Danos F., kartais dirbusios prostitute. Daktaras Gerdas V. (54 metų) buvo įtartas padaręs šį nusikaltimą, tačiau jam pavyko pabėgti į Braziliją. Apkaltintas kitais nusikaltimais, jis pasikorė Salvadoro de Baijos kalėjimo vienutėje.

Heikė smerkiamai dėbtelėjo į savo gyvenimo draugą:

– Ar tu niekada negirdėjai garsiosios Šekspyro frazės: „Dievas jį sukūrė, taigi leisk jam būti žmogumi“?

– Girdėjau. Ji yra Frydhelmo Veremejerio romano pratarmėje.

Kol Silvesteris spjaudė į vandenį, Heikė Hunholc pradėjo pasakoti apie „banketų salės žudiką“ stalių Joachimą C. (59 metų), kuris po apsilankymų Zoologijos sodo rajono banketų salėje nužudė dvi moteris.

– Bausmę jis jau atliko – aštuonerius metus ir šešis mėnesius išbuvo kalėjime, paskui dešimt metų psichiatrinėje ligoninėje. Dabar apgyvendintas reabilitacijos namuose ir ruošiamas į laisvę.

– Kai jį paleis, pasakyk man, kad tuo metu neatostogaučiau...

– Ligoninės vyriausieji gydytojai sako, kad jis pasikeitė į gerąją pusę ir gydomas labai stengėsi. Per tą laiką keturis kartus buvo pabėgęs, bet nepadarė naujų nusikaltimų.

– Jei visi tokie būtų, liktume be darbo, – Manhardas sušneko kaip koks funkcionierius. – Viso pasaulio nusikaltėliai, žudykite tik Berlyne, užtikrinkite mums darbo vietas kriminalinėje policijoje.

Heikė nesuprato jo sarkazmo ir juodojo humoro, tačiau nepakeitė temos:

– Ką tu pasakytum, jei mūsų sūnus taptų nusikaltėliu?

– Džiaugčiausi, kad jis Silvesteris Hunholcas, o ne Silvesteris Manhardas.

– Kiekvienas gali tapti ne tik auka, bet ir nusikaltėliu...

– ... arba nusikaltėle.

– To ir reikėjo tikėtis.

– Nuo likimo nepabėgsi. Kaip gerai, kad savo instinktus galiu patenkinti su tavimi. – Manhardas grybštelėjo jai už viliojančios vietos.

Ji smarkiai plekštelėjo jam per ranką.

– Nustok, tik ne čia.

– Tai įmanoma ant kiekvieno suolo.

– Gal pagaliau suaugtum?

– Regresija irgi yra tam tikra situacijos ir baimės įveikimo rūšis, – pasakė Manhardas. Šiais žodžiais jis norėjo parodyti, ko išmoko per paskutinius taikomosios psichologijos kursus. – Vaikiškai elgtis, šiaip ar taip, malonu. Geriau būti infantilaus būdo negu šlapiu maišu trenktam.

Iš pažiūros psichiatrinės ligoninės pastatai atrodė kaip poilsio nameliai prie Baltijos ar Šiaurės jūros, geltonų

plytų, langai ir balkonai mėlyni. Tačiau dauguma durų iš vidaus neatsidarydavo, o laiptinėse kabojo tinklai. Pacientų veidai buvo išblyškę ir papurtę, daugelis visą dieną vaikščiojo vilkėdami chalatais ir treningais.

Kerstina Knak, viena iš daugelio psichologių, buvo labai užsiėmusi ir taip greitai ėjo koridoriais, kad mažomis grupelėmis stoviniavę palei sienas lėtai reaguojantys vyrai ir moterys nespėdavo jos užkalbinti. Šefas kvietė visas darbuotojas ir darbuotojus į skubų susirinkimą. Tikriausiai vėl kas nors pabėgo. Tačiau už kampo susidūrusi su skyriaus sanitaru trumpam stabtelėjo.

– Markai, ar nunešei poniai Borovkai dantų protezą? Ji paliko jį parke.

Markas Jecnikas išsitempė kaip armijos naujokas, įtraukė pilvą ir pridėjo ranką prie kaktos:

– Leiskite pranešti, atnešiau.

Psichologė liko šalta ir dalykiška:

– Jai turi būti ypač atidus, ji visada viską kur nors nukiša. Tai silpnaprotystė su paranojos simptomais...

– Turėsiu galvoje, – sumurmėjo Jecnikas.

Kerstina Knak pasižiūrėjo į mažą rausvą lapelį, kurį turėjo savo balto chalato kišenėje.

– Gerai, o ponui Vulkovui visada reikia sauskelnių, kai jam pablogėja. Jo nesulaikymas susijęs su depresijomis.

Prie jų priėjo apyjaunė pacientė, nors jai buvo vos keturiasdešimt, atrodė išdžiūvusi kaip mumija, oda ne balkšva ar rausva, o siaubingos nikotino spalvos.

– Daktare Knak, aš negaliu rasti savo akinių...

– Ponas Jecnikas jums padės surasti.

Iš už kampo išlindo ponas Švalbė. Jam buvo aštuoniasdešimt septyneri ir jis žavėjosi greitaisiais elektriniais traukiniais. Nutvėręs plieninį vežimėlį, kuriuo buvo ve-

žiojamas maistas, užšokdavo ant jo ir važiuodavo kaip vaikystėje paspirtuku. Vežimėlis virsdavo greituoju ET/EB serijos 169 „Bernau“ tipo traukiniu. Prie tualeto būdavo pirmoji stotelė.

– Šiaurės traukinių grupė į Griunau, prašome įlipti, durys užsidaro, pasiliekančius prašome atsitraukti. – Įsibėgėjimo garsus jis mėgdžiojo geriausiai klinikoje. – ... oooooooooooooohhh... – Prie pat Kerstinos Knak jis vėl sustojo. Buvo labai susijaudinęs. Oda tarp senatvinių dėmių švietė ryškiai raudonai. – Ponia daktare, ponia daktare, aš parašiau naują eilėraštį! – ir pradėjo deklamuoti. – Ar girdit, atvažiuoja traukinys, negyvėlius gabena jis... oooooooooooooohhh...

Nors ir labai mokėdama įsijausti, Kerstina Knak buvo gerokai susinervinusi:

– Vėliau, pone Švalbe, vėliau...

Horstui Švalbei ištryško ašaros:

– Niekas manęs nesiklauso, manęs niekada niekas nesiklauso!

Tada išdžiūvusioji pacientė užtraukė seną šlagerį:

– Niekas man neskambina, niekas manęs neklauso...

Jecnikas patraukė psichologę į šalį:

– Kerstina, ar galiu pasišnekėti su tavimi akis į akį?

Ji atsakė:

– Neturiu dabar laiko.

Jecnikas užtvėrė jai kelią:

– Tai tikrai labai skubu.

Ji pasižiūrėjo į laikrodį ir sutiko:

– *Okay*, bet trumpai. Eime į mano kabinetą.

Jie ėjo koridoriumi tylėdami. Ramstę sienas pacientai nedrįso prie jos prieiti.

Psichologė ėmė ieškoti kabineto rakto.

– Pirma noriu parūkyti, – pasakė Jecnikas.

– Tik prašau ne pas mane, – Kerstina Knak pastūmė duris, – argi mes nesusitarėme: jokio alkoholio, jokių cigarečių, jokių stimuliatorių, netgi kavos?

Jecnikas išsidrėbė krėsle:

– Aš daugiau nebegaliu.

Psichologė uždarė duris ir atsisėdo į sukamąją kėdę prie savo stalo:

– Tu juk žinai, kad tai vienintelis tavo šansas... čia, pas mus.

Jecnikas suaimanavo:

– Ketveri su puse metų kalėjime... ir dabar čia, psichų ligoninėje.

– Nervų klinikoje, – pataisė ji. – Ir ne kaip pacientas, o kaip sanitaras. Jei ne aš, būtų atvirkščiai, tu tai labai gerai žinai. Jei ne ši darbo vieta, tavęs niekas nebūtų paleidęs iš kalėjimo.

– Tai būtų net geriau. – Jis užsimerkė ir prikando apatinę lūpą.

Ji trenkė delnu į stalą:

– Ne, tu turi sugrįžti į normalų gyvenimą. Turi viską atitaisyti... ir to negali padaryti kalėjime.

Jecnikas įsistebeilijo į lubas:

– Kai vakarais vienas taip sėdžiu namuose...

Staiga ji pradėjo ant jo šaukti, tai buvo vadinamoji provokacinė terapija:

– Nustok skųstis! Džiaukis, kad turi savo butą! O čia normalų gydymą! Kas tai dar turi?

Jis nuleido galvą:

– Taip, atsiprašau... Tačiau aš vis dar esu Markas Jecnikas, o ne ... ė ... – Jis sugalvojo fiktyvią amerikietišką pavardę. – Džordžas Durhamas ar Bilis Landersas.

Kerstina papurtė galvą:

– Pradėti naują gyvenimą su nauja pavarde gali tik liudytojai prieš mafiją, o ne seksualiniai nusikaltėliai.

Jis nesiliovė svajojęs apie didįjį pabėgimą:

– Jei gyvenčiau Kanzase arba kur nors Alabamoje...

Ji nedvejodama jam priminė:

– Ten, kur yra mirties bausmė, – puiku. Tačiau nepaisant visko, kad ir kokia būtų tavo pavardė, kad ir kur tu gyventum, vis tiek nuo savęs nepabėgsi. Pamiršk tai. Tu visada būsi Markas Jecnikas, kuris...

Jis staiga pašoko ir kiek galėdamas garsiau suriko:

– Taip, aš esu vaikų prievartautojas iš Kiselno!

Ji išliko rami:

– Tu *buvai* vaikų prievartautojas iš Kiselno. Dabar esi visiškai normalus vyras. Pakartok: dabar aš esu visiškai normalus vyras.

– Dabar aš esu visiškai normalus vyras.

Ji žiūrėjo į jį, sutelkusi visą dominuojančios moters energiją:

– Dar kartą. Tu išgysi tik įsisąmoninęs.

– Dabar aš esu visiškai normalus vyras, – pakartojo Markas Jecnikas.

Jos žvilgsnis tapo lazerio spinduliu, turinčiu įrašyti jo sąmonėje:

– Ir santykiauju su suaugusia moterimi.

– Ir santykiauju su suaugusia moterimi.

Juos čionai atginė atavistinė baimė, nesvarbu, kiek buvo mokęsi ir ką studijavę, už ką balsavo ar galvojo. Du tuzinai žmonių susirinko netoli Federacijos aikštės vienoje kampinėje kavinėje, tokios net Berlyne pamažu

nyko, nepaisant elektroninio strėlyčių žaidimo ir biliardo gretimame kambaryje. Tą vakarą čia buvo labai karšta.

Ešenbachas buvo griežtas:

– Aš žinau tik viena: nukirst galvą, nukirst galą – ir į krematoriumą.

Jam buvo trisdešimt aštuoneri metai, jis turėjo mažą krautuvėlę – gėrimų, laikraščių ir žaislų – ir septynerių metų dukterį.

Aleksandras Dombrovskis, dešimčia metų jaunesnis už Ešenbachą, kilęs iš Liubeko, buvo kompiuterių specialistas, dirbo vienos didelės maisto prekių parduotuvės būstinėje ir į viską žiūrėjo labai pragmatiškai:

– Pone Ešenbachai, tokios kalbos nieko neduos. Jis yra čia, ir mes turime nuo jo apsaugoti savo vaikus...

– Ir mus nuo mūsų pačių, – sumurmėjo Mariluiza Tiulen, vokiečių kalbos ir istorijos mokytoja, žaliųjų partijos šalininkė ir motina dešimtmečio sūnaus, kaip tik tokio, kokie rūpi vaikų prievartautojams. – Visa tai daugiau projekcija, ypač vyrams...

Sonja Švarc pašoko:

– Kas čia dabar? Niekas rimtai juk nenori jam ko nors daryti! Tačiau faktas, kad mano dukra daugiau negali viena eiti į mokyklą, kai žinau, kad tas bernas gyvena priešais mus.

Mariluiza Tiulen vėl pamėgino visus nuraminti:

– Tik prašau be panikos. Per pastaruosius metus Vokietijoje buvo nužudyti keturiasdešimt aštuoni vaikai, o avarijose žuvo šimtų šimtai.

Sonja Švarc taip trenkė savo taurę į stalą, kad net obuolių vynas su selteriu išsilaistė:

– Labai ačiū, ponia Tiulen. Norėčiau pasižiūrėti, ką jūs darytumėte, jeigu jis išniekintų jūsų dukterį. Kaip

anuomet mano pusseserės dukrą Kiselne... ir dar galbūt... – ji pravirko.

Jos vyras apkabino ją per pečius:

– Nusiramink, Sonja, mes viską padarysime, kad mūsų vaikams...

Ir Ešenbachas pradėjo baubti:

– Prakeikimas, mes nepadarysime visko! – jis trenkė kumščiu per stalą. – Mes jo netgi neiškastruosime.

Ponas Rytbergas jam pritarė. Jam buvo penkiasdešimt septyneri, jis buvo vyriausias iš visų ir atėjo čia ne kaip tėvas, o kaip senelis. Iki išeidamas į ankstyvą pensiją dirbo kalėjimo prižiūrėtoju. Jis žinojo, kaip apsisaugoti ir visa kita.

– Vokietijoje cheminė kastracija įmanoma tik tada, kai žmogus pats su tuo sutinka.

– O jis nesutiks, nes tada dings visi geismai, – tarė Rūt Bislich, turinti dvi dukteris, kurias reikėjo saugoti: Keli buvo dešimt, o Lindai – aštuoneri. Ji buvo kosmetikė, tad natūralu, kad jos mergaitės visada buvo labai išpuoštos, ir į tokias, jos nuomone, pedofilai pirmiausia kreipia dėmesį.

Ešenbachas bandė sarkastiškai pajuokauti:

– Kaipgi bus su jo saviraiška, ponia Bislich, jei daugiau nenorės? Pas mus juk kiekvienas privalo turėti galimybę išreikšti save – netgi vaikų prievartautojas. Tokia dabar mūsų liberali visuomenė.

– Aš išvažiuosiu iš čia! – sušuko Nadina Dombrovski. – Į Brandenburgą!

– Paklausyk! – Jos vyras supyko. – Jei klausimas toks: jis arba mes, tada, manau, Jecnikas turi dingti.

Priėjęs šeimininkas nutraukė jų pokalbį:

– Tai va... Kam alaus, prašau pakelti ranką...

– O kur mano baltas vynas su selteriu?

– Tuojau, ponia Dombrovski... – Šeimininkas žinojo visų pavardes. Jį visi vadino Tono, tikriausiai todėl, kad buvo vardu Antonas ir svėrė kokią toną, tačiau gal ir todėl, kad labai mėgo tuną, itališkai – *tonno*. Kažkodėl visi manė, kad jis žydras, nes jau daugelį metų gyveno su tuo pačiu vyru. Nors visi jie nelabai mėgdavo kavines, tačiau čia dažnai kartu sėdėdavo po tėvų ir partijos susirinkimų.

Ponas Rytbergas skubėjo namo, kad spėtų pamatyti sumo kovas per Eurosporto kanalą, ir todėl ragino greičiau priimti sprendimą:

– Aš štai ką siūlau: padarykime kaip tos firmos, kurios pasamdo vyruką su skrybėle ir juodu paltu, kad sektų įsiskolinusius žmones... kiekviename žingsnyje.

Sonjai Švarc tai labai patiko:

– Taip, kol jis vėl dings iš čia.

– Būtent, ponia Švarc. – Ponas Rytbergas džiaugėsi jos pritarimu.

Ir Oliveris Švarcas susižavėjo pono Rytbergo idėja:

– Teisingai. Taip mes nušausime du zuikius vienu šūviu: sutrukdysime nužudyti vieną iš mūsų dukterų, jei visada bus kontroliuojamas, be to, jo nervai neišlaikys ir jis spruks iš čia.

Jis buvo trisdešimt penkerių, kilęs iš Vedingo, bedirbdamas valstybinėje tarnyboje vakarinėje mokykloje įgijo specialybę, paskui studijavo aukštesniojoje vadybos ir teisės mokykloje ir dabar dirbo valstybinėje globos tarnyboje grupės vadovu (atlyginimų kategorija A II).

Mariluiza Tiulen abejojo:

– Aš nežinau...

– Dieve mano, ponia Tiulen! – sušuko ponas Rytbergas. – Pusė psichiškai nesveikų nusikaltėlių yra nepagydomi!

– Jei pati turėtumėt dukrą, tada... – Sonja Švarc negalėjo pakęsti ponios Tiulen.

– Sūnums taip pat gresia pavojus, prisiminkite Harmaną ar Jurgeną Barčą.

– Kodėl jūs vis dar abejojate mūsų savisaugos komitetu? – paklausė Nadina Dombrovski.

– Tas vyras vis dėlto ligonis ir jam reiktų padėti, o ne medžioti.

Visi pradėjo garsiai ir pašaipiai juoktis, o Ešenbachas reziumavo perdėm šiurkščiai:

– Nuoširdžiai dėkoju, kad norite jam padėti išniekinti mano dukrą, paskui pasmaugti ir išmesti ją ties Baro gatve į Feno ežerą.

Oliveris Švarcas pūtė į tą pačią dūdą:

– Galbūt dar pasirūpinsite, kad gautų kryžių už nuopelnus, nes tada vienam vaikui nereikės mokymosi vietos.

– Viskam yra ribos, – pasakė Nadina Dombrovski.

Oliveris Švarcas atsistojo:

– Taip, todėl dabar siūlau įkurti savisaugos komitetą ir visą parą stebėti tą Jecniką.

– Bent jau tuo metu, kai mūsų vaikų nėra namuose, – pridūrė ponas Rytbergas.

Mariluiza Tiulen papurtė galvą:

– Kiekvienas juk gali savo vaikus visur lydėti.

– Cha cha! – tarė Oliveris Švarcas. – Tada jis užpuldinės kitus vaikus, kurių tėvai nieko apie jį nežino.

– Jis sako tiesą. – Ponia Bislich skubėjo pritarti, nes kai kurie vaikai, lankę jų mokyklą, atvažiuodavo visai iš

kitų rajonų. – Mes turim apsaugoti nuo jo visus vaikus. Jei veikti, tai veikti.

Ešenbachas turėjo idėją:

– Nupirkim už porą šimtų markių imigrantų vaiką iš prieglaudos ir naudokim kaip masalą. Ir kai bandys prie jo lįsti, nutversim... ir įkišim į belangę.

– Pone Ešenbachai, liaukitės! – Ne tik poniai Mariluizai Tiulen, bet ir Aleksandrui Dombrovskiui atrodė, kad to jau per daug. – Čia ne nacių sambūris.

– Juk galima truputį pafantazuoti.

– Tai ne taip kvaila, – sumurmėjo ponia Bislich ir pasidažė lūpas.

Mariluiza Tiulen atsistūmė su visa kėde, kad galėtų greičiau atsistoti:

– Jei jūs ir toliau taip kalbėsite, aš išeinu!

Oliveris Švarcas pasiūlė kompromisą:

– Tačiau sekimui, sakykim, nuo septynių ryto iki devintos vakaro pritartumėte?

– Taip... – Ji bijojo su visais susipykti.

Aleksandras Dombrovskis paskaičiavo:

– Taigi iš viso būtų keturiolika valandų, ir jam sekti mums reikėtų septynių porų. Niekas juk nenorės sekti vienas.

– Mes, vyrai, galime, – pasakė ponas Rytbergas. – Kaip jūs manote, ką kalėjime vaikų prievartautojams darydavo mano vyrukai... Tai būdavo vienintelė bausmė šitiems smirdžiams, kaip mes juos vadindavome!

Ešenbachas pasijuto tvirtas ir padarė judesį, lyg gręžtų šlapią rankšluostį:

– Norėčiau jį pagauti nusikaltimo vietoje ir tada... Tada tas šunsnukis tabaluotų ant artimiausio žibinto stulpo.

Aleksandras Dombrovskis bandė visus raminti:

– Čia kalbama apie mūsų vaikų saugumą, o ne apie Linčo teismą.

Sonja Švarc konkrečiai pasiūlė:

– Nadina ir aš budėsime kiekvieną rytą nuo devynių iki vienuolikos...

Jos vyras paprieštaravo:

– To nereikia. Kiek žinau, tas tipas paprastai dirba aštuonias valandas nervų klinikoje.

– Tegu jo iš ten visai neišleidžia! – sušuko Ešenbachas.

– Deja, išleidžia.

– Prašau tylos! – Aleksandrui Dombrovskiui viršininkai nesyk buvo sakę, kad jis veiklos žmogus.

– Leiskite pagaliau pasisakyti ponui Dombrovskiui! – sušuko ponas Rytbergas.

– Ačiū...

Tačiau jam nespėjus pradėti naujos minties, įsikišo jo draugas Oliveris:

– Taigi ponas Dombrovskis ir aš būsim valdyba ir kiekvieną savaitę skirsim budėtojus. Visų pirma savaitgaliais, kai tas pederastas būna namuose.

– Palaukite! – sušuko ponas Rytbergas. – Kas iš mūsų turi automobilį, tas visada gali jį lydėti, kai jis...

Dabar vėl viskas susijaukė ir Nadina Dombrovski sušuko:

– Svarbu juk viena – neišleisti jo iš akių.

Jos vyras paskambino peiliu į taurę:

– Taigi kas už savisaugos nuo Marko Jecniko komiteto įkūrimą, tegu pakelia ranką...

Rankas pakėlė visi, todėl galėjo tikėtis, kad lengvai ras dar keletą draugų, kurie prie jų prisidėtų.

*

Tarpininkaujant Kerstinai Knak, Jecnikas buvo gavęs Tiubingeno gatvėje nedidelį butą. Tai buvo įrengta šoninio priestato palėpė, vis dar smirdanti balandžiais, kurie čia gyveno ilgus metus. Jis vylėsi, kad dezinfektoriui pavyko išnaikinti erkes prieš sudedant izoliacines plokštes.

Jecnikas įjungė vienvietę viryklę ir iš trijų kiaušinių išsikepė kiaušinienę. Nors ir sakoma „iš kiaušinio vėl atsiranda kiaušinis“, tačiau jis tuo netikėjo. Kiaušinius sudėjo ant dviejų sviestu apteptų rupios ruginės duonos riekių ir valgė su peiliu ir šakute. Išgėręs stiklinę apelsinų sulčių gavo reikiamą vitaminų kiekį. Valgydamas skaitė 42-ąjį ir 43-iąjį atmetimą.

„...deja, turime Jums pranešti, kad skelbta konkurso vieta mūsų gastronomijos įmonėje jau užimta, ir mums telieka palinkėti Jums sėkmės ieškant darbo kitur...“

O jis juk buvo geras virėjas ir galėjo pagaminti viską – nuo keptų bulvių su šaltiena ir šviežio Havelio starkio su obuoliais iki naujausių prancūziškos virtuvės patiekalų, viską, kas žmonėms patikdavo. Su darbu didelėse virtuvėse gerai susipažino kalėjime.

Jis atsistojo ir apžiūrėjo save veidrodyje. Normaliau už jį neatrodys joks trisdešimt vienerių metų vyras: dinamiškas kaip futbolininkas iš bundeslygos, simpatiškas kaip televizijos vedėjas, solidus kaip draudimo agentas, sugebantis įsijausti kaip auklėtojas iš priešais esančio vaikų darželio, patrauklus kaip iš „Širdžių klubo“ laidos. Gerai, galbūt jis truputį perdeda, tačiau vis dėlto...

Buvo šeštadienio rytas, o pasimatymą turėjo tik šeštą vakaro. Ką veikti? Jau buvo apsipirkęs ir neturėjo jokio noro tvarkyti butą, valyti dulkes ir plauti langus. Dar mažiau norėjo eiti į skalbyklą. Tad įmetė į grotuvą kompaktinį diską. Dabar mėgstamiausia jo grupė buvo

„Sneaker Pims“. Suaimanavęs iš malonumo krito ant savo odinės sofos ir darsyk perskaitė, ką apie jį buvo parašę gydytojai. Kalėjime daug ko išmoko, taip pat ir to, kaip prieiti prie savo dokumentų ir pasidaryti jų kopijas.

Marko Jecniko byla: I

Iš pokalbių su M. nedviprasmiškai aiškėja, kad motina rodė jam stiprų seksualizuotą dėmesį, aprašytą Kelerio–Husemano. „Dominuoja nesąmoningi narciziški motinos poreikiai ir nepatenkinti jausmai. Savo vaiką ji suvokia ir traktuoja kaip jos ‚sukurtą daiktą‘. Simbiotiškai susiliedama su vaiku, ji regi jį kaip savo kūno dalį, kuri gali ją padaryti tobulą ir garantuoti jos, kaip moters, seksualinio identiškumo patvirtinimą.“ Tai skatina „pseudointymų susiliejimą“ su motina, kuris lytinio brendimo metu blokuoja vaiko dvasinį ir seksualinį identiškumo paieškų procesą. Marko J. ir jo motinos interakcija vyksta tiesiog ekstremalia forma: tėvas yra silpnas žmogus, tačiau paveiktas alkoholio linkęs panaudoti prieš žmoną jėgą. Tada Markas turi ginti savo motiną. Santuokinių lovoje jis dažnai turėjo miegoti tarp motinos ir tėvo, tuo metu ji smarkiai glausdavosi prie jo ir jį glostydavo. Net keturiolikmetį maudantis jį muilina ir intensyviai švarina jo penį. Sakydama jam, kad tai daro šeimos gydytojo nurodymu rūpintis apyvarpės tamprumu. Tuo metu ji pati nusirengia berniukui matant, jo akyse prausiasi intymias vietas ir prašo jo užsegti liemenėlę. Todėl Markas nuolatos būna seksualiai susijaudinęs ir labai smarkiai kenčia dėl draudimo atrasti savo seksualinius norus. Jį kankina kaltės jausmas, kai geidžia savo motinos, ir jis užgina sau galvoti apie seksą su suaugusia moterimi.

Jis numetė lapus. Motina lyg gyva iškilo prieš akis ir jis smarkiai lytiškai susijaudino. Tačiau nedrįso masturbuotis ir stengėsi prisišaukti tą vaizdą, kai ji gulėjo ligoninėje, sulysusi kaip mumija, serganti vėžiu. Plaučių, nuo smarkaus rūkymo. Ji taip ir numirė nuo kosulio. Ar tai buvo bausmė už tai, kad ji juo „pasinaudojo"? Jis nekentė šios psichologų sąvokos. Savo vaikystę ir paauglystę prisimindavo anaiptol ne niršdamas. Jis mylėjo savo motiną, be jokių išlygų. Kad jos kažkaip geidė, išvis nesuvokė, o ką aiškino tie sielų žinovai, laikė nesąmonėmis. Aišku, jie turėjo kažkaip pateisinti savo egzistenciją. Jis nekentė jų už tai, kad jie bandė įvaryti pleištą tarp jo ir motinos.

Šitaip nusiteikęs paėmė kitą lapą.

Marko Jecniko byla: II

Kai Markui buvo dvidešimt vieneri metai, jis pirmą kartą bandė nusižudyti, tada medicinos punkte pasidomėjus jo seksualiniu elgesiu, išaiškėjo panikos sindromas. Jis iki šiol dar nebuvo turėjęs seksualinių santykių. Nuo jaunuolio amžiaus kentėjo dėl akivaizdaus fobinio sekso vengimo, kuris po motinos mirties virto išankstine baime ir bet kokių kontaktų vengimu su moterimis. Jis niekada nėjo į pasimatymus, o išvydęs mergaitę iš savo klasės ar sporto klubo visuomet perbėgdavo į kitą gatvės pusę. Kita vertus, jis jautė stiprų lytinį potraukį, tačiau be mažiausio homoseksualizmo ženklo. Savo fantazijose jis beveik prievarta spoksodavo į moterų šlaunis bei vaginos sritį ir tris keturis sykius per savaitę masturbuodavosi žiūrėdamas į erotinių žurnalų nuotraukas ir apatinių drabužių katalogus. Iš nevilties kartą susiranda prostitutę, tačiau šis bandymas niekingai žlunga.

Atsiduria ligoninėje, ir tai laikinai padeda, jis tiek stabilizuojasi, kad gali ne tik dirbti virėju, bet ir susirasti moterį, dešimt metų už save vyresnę, nebaigusią jokių mokslų pardavėją Janą N. iš Verdeno–Alerio, bevaikę našlę, kuri už jo išteka. Kadangi Jana N. buvo auklėjama labai laisvai ir turėjo pakankamai seksualinės patirties, tai sugebėjo jį taip stimuliuoti, kad turėtų su ja lytinių santykių, kurių rezultatas yra dukters Vanesos pradėjimas. Susituokus jis vis labiau nuo žmonos tolsta. Kai ta sužino apie jo impotenciją, pedofilinius polinkius ir išaiškėja jo pirmas nusikaltimas, ji išsiskiria su juo, bet vaiką išsaugo. Tiriamasis pasineria į depresijas. Jo mintys vis labiau sukasi apie jo seksualinę impotenciją, ir jam gresia asmenybės difuzija Eriko H. Eriksono suvokimu, tai yra jis bijo visiško savo asmenybės žlugimo. „Jei aš to nedarysiu, tai nebūsiu aš", galvoja jis. Pagaliau neturėdamas seksualinių kontaktų, be tikros penetracijos mano nebegalintis egzistuoti. Tokioje būsenoje prie nuošalaus namo Kiselne jis pamato dešimtmetę Natašą N. žemyn galva tabaluojančią ant skersinio ir praranda savikontrolę.

Tai parašęs gydytojas jam pasirodė šiek tiek kompetentingesnis. Taip, tai kažkiek atitiko tiesą. Tačiau ar jis kaltas, kad viskas taip susiklostė? Kodėl gamta jį tokį sukūrė? Jei viskas būtų priklausę nuo jo valios, jis nebūtų užpuolęs Natašos, viskas įvyko *prieš* jo valią. Be abejo, jis tiek anksčiau, tiek po to žinojo, kad tai, ką padarė, yra baisus nusikaltimas. Tačiau neatsispyrė pagundai prieiti, kai ji kabojo ant skersinio, nutraukti jai melsvas kelnaites ir bučiuoti, laižyti, kas jį taip traukė, su keista, nenugalima jėga. Nematomos jėgos jį pamažu stūmė palaimos link. Ir tik išsiliejęs Natašos trūkčiojančiame kūne tapo tikru vyru.

Jis vėl smarkiai susijaudino, bet ir šį kartą pavyko duoti savo peniui ramybę. Jo pirštai mėšlungiškai suspaudė sofos atlošą, buvo siaubingai sunku susivaldyti. *Tu žuvęs, jei nesitvardysi!* Jis kartojo šią frazę mintyse ir laikėsi gydytojų patarimo: jei vėl apniks tokios mintys, galvok apie ką kita, ieškok inkaro. Jis nulėkė prie kompiuterio ir pradėjo žaisti kortomis, skatą su dviem fiktyviais partneriais. Jis žaidė grandą be trijų ir laimėjo 61 tašku.

Po dešimties minučių jau galėjo paimti į rankas paskutinę fotokopiją:

Marko Jecniko byla: III

Marko J. terapija turėjo būti sukoncentruota į šiuos punktus: identiškumo vystymosi sutrikimą, susijusį su patogeniniu simbiotiniu ryšiu su motina, trūkstamą asmenybės identiškumą ir stiprius nepakankamumo jausmus, svyravimus tarp omnipotencijos ir menkumo jausmų, specifinę seksualinę versiją ir panikos sindromą bendraujant su suaugusiomis moterimis, seksualumą kaip keršto ir jėgos panaudojimą ir stiprų kaltės jausmą su savęs baudimo tendencija (savižudybės).

Visi jo nusikaltimai turi būti aiškinami pagal tokią schemą: a) tam tikra predispozicija (stipraus seksualinio siekio programuotumas), b) disociacija (socialinė izoliacija) ir c) stipri trauma (padaryta neleistino motinos elgesio). Viso to rezultatas – ryški fantazija, tai yra, kad pasiektų pasitenkinimą, labai gyvai įsivaizduoja turįs lytinių santykių su jaunomis mergaitėmis, kurios tuo metu priešinasi. Tik tų trijų nusikaltimų, už kuriuos jis buvo nubaustas, metu ir per vienintelį epizodą su buvusia žmona pasiekė intravaginalinį pasitenkinimą. Galimas daiktas, kad susiklosčius tam tikromis aplinkybėms – o

būtent: susidūrus e) moters ar potencialios aukos panašumui su motina), f) tam tikroms nežabotoms fantazijoms ir g) alkoholiui – gali padaryti naujų nusikaltimų ir net nužudyti. Todėl gydant būtina atkreipti dėmesį, kad J. galėtų užmegzti stabilius kontaktus su aukštą padėtį turinčia moterimi ir su ja pereitų prie jį nuolatos patvirtinančio seksualinio gyvenimo.

Tai perskaitęs Jecnikas taip susijaudino, kad puolė onanizuotis. Nors ir labai stengėsi tuo metu galvoti apie Kerstiną, vis dėlto neįstengė nuslopinti kito vaizdo: kaip jis įsiskverbia į mažąją Natašą, ir tuo metu sprogo.

Numetęs apatines kelnaites į skalbinių krepšį ir vėl galėdamas aiškiai mąstyti, dar sykį suprato, koks didelis skirtumas tarp tų dviejų aktų. Su Kerstina yra malonu ir jis garsiai dejuoja, tačiau tai niekada nesukelia to laukinio klyksmo kaip su tomis trimis mergaitėmis. Mylėdamasis su Kerstina taip pat jautė, kad jos meilė yra dalis medicininės programos: kitiems pacientams pati Kerstina suleisdavo vaistų, o jis galėjo kai ko įleisti jai.

Vis dėlto psichologai patvirtino, kad jo intelekto koeficientas 125, taigi jis puikiai žinojo, kokia laukia bausmė, jeigu bus nutvertas: izoliacija, uždara ligoninė. Viską įsivaizdavo, kaip tai atsitinka romanuose, kurių veiksmas vyksta viduramžiais, – jį įmeta į tamsų požemį, o tuo metu, kai jis dejuoja ir maldauja, viršuje užmūrijama siaura anga. Tačiau dar baisesni buvo kalėjime praleistų dienų prisiminimai. Jį ten prievartavo kiti kaliniai. Kai šie vaizdai iškildavo prieš akis, jį tarsi elektra nupurtydavo. Ligoninės gydytojas laikė šį mechanizmą labai prasmingu: „Kai tik pradėsite galvoti apie mažąją Natašą, turite iš karto prisiminti, kaip jums grūsdavo savo

storą galą Krafčiukas ir jūs iš skausmo norėdavote tik vieno: numirti vietoje".

Todėl gydytojai sugalvojo su juo išmėginti tai, ką buvo sugalvojęs kažkoks Viljamas Pitersas iš Vermonto, JAV: kartą per savaitę jis turėjo žiūrėti videofilmus, kuriuose išprievartautos mergaitės klykdavo ir ašarodavo iš sielvarto bei nevilties.

– Įsijautimas į auką pakeičia suvokimą ir tampa sunku ignoruoti jos kančias, – sakė jie.

Pažiūrėjęs „mižnių video", kaip slapčia vadino tuos filmus, turėdavo viską aprašyti aukos akimis, perskaityti savo terapijos grupei ir tokiu būdu išsiugdyti užuojautą, kurios visai neturėjo, ir stiprinti gebėjimą įsijausti į kitą. Ką jam reikia parašyti, gerai žinojo: kaip smarkiai jis sukrėstas. Taip ir buvo. Tačiau tuo pat metu jis įsivaizdavo, kaip apkabina tą verkiančią mergaitę, ją ramina ir tada...

Jis nebegalėjo ilgiau tverti savo mažame kambaryje ir nubėgo laiptais žemyn. Po kelių minučių jau buvo Liaudies parke, išsidriekusiame per du su puse kilometro nuo Šionebergo rotušės iki autostrados sankryžos, esančios šalia Vilmersdorfo elektrinės. Jis dvejojo, nes jam buvo tiesiog įkalta: *neik į parką, vaikščiok gatvėmis, jei tau reikia pajudėti!* Kaip diabetikai turi vengti konditerijos parduotuvių, taip jis parkų, nes juos vilioja ten esantys tortai, o jį – žaidžiantys vaikai. Liaudies parkas knibždėte knibždėjo žaidžiančių vaikų. Priešais radijo pastatą buvo didelė žaidimų aikštelė, o iki Fenzės – keletas mažų. Kita vertus, neseniai Kerstina buvo sakiusi, kad dabar galėtų nueiti į parką, nes jo desensibilizacija pakankamai toli pažengusi. „Tačiau tam tikros rizikos visada esama..." Taip ji pasakė savo draugei Tabėjai. Tai eiti – ar neiti?

Jis dvejodamas stovėjo namo laiptinėje. *O jeigu vėl...* Tada jam liktų tik viena išeitis, sprendimas, išgelbėjimas: nusižudyti, padaryti viskam galą.

Ši mintis jam buvo kaip išsivadavimas, panaikino blokavimą, ir jis beveik bėgte leidosi į parką. Pamatęs pirmuosius vaikus, įsistebeilijo į savo kojas. Sau jis atrodė kaip koks sprogmuo. Su paleistu laikrodiniu mechanizmu. Kiekvieną akimirką galėjo įvykti sprogimas. Mergaitės, kurių kamuolys skriejo į jo pusę, nenutuokė apie joms gresiantį pavojų. O suaugusieji? Kuris nors tuojau ateitų, sučiuptų jį ir „nukenksmintų". Akmeniu, peiliu, šūviu. Jis vis spartino žingsnį. Kaip elnias dumiantis per proskyną, kai medžiotojai į jį šaudo. Priėjo šalia metro esantį mažą apmūrytą tvenkinį ir susmuko ant suolo. Pravažiavo traukinys tik su dviem ryškiai geltonais vagonais. Jis po truputį nusiramino. Aplinkui viešpatavo tikra idilė: tėvai stūmė vaikų vežimėlius, pensininkai lesino antis, porelės susikibusios rankomis vaikštinėjo pievele, o šeimos buvo pasitiesusios paklotus. Jį persmelkė veriantis skausmas: visi normalūs, tik jis ne. *Kodėl būtinai aš?* Jo smegeninėje dėjosi nekontroliuojami dalykai, ir staiga jis išgirdo save pusbalsiu sakant: „Katė negali nepeliauti". Jis išsigando. Ar tikrai jis taip užprogramuotas, kaip užprogramuoti gyvuliai – ir tos programos negalima pakeisti? Tai buvo sunkus klausimas. Vienas gydytojas jį tikino, kad tai visai įmanoma, ir pasakojo jam apie panaikinimą, *extinction*: „Jūs esate, taip sakant, kondicionuotas į paaugles mergaites reaguoti seksualiniu susijaudinimu, nes po šio signalo daug sykių – pasakysiu mūsų žargonu – sekė maitinimas. Jeigu mes jums dabar vis pateiksime signalą ir po jo nebus maitinimo, jūsų susijaudinimas mažės ir pagaliau visai pradings." Tai

nepavyko, bet jis sugebėjo tą žmogų įtikinti, kad į jo fotografijas gali žiūrėti taip pat abejingai kaip ir į Kelno katedros bokštus.

Markas Jecnikas nuvijo senus klinikos vaizdus ir vėl atsistojo. Galbūt tiesa, ką jis skaitė kalėjime, kad jo karma būti šiame gyvenime nusikaltėliu ir vaikų prievartautoju. Kad jis – tai visai ne jis, o kažkas, kuris piktais darbais užsitraukė blogą karmą ir naujame gyvenime yra nubaustas sunkiu likimu. Jei iš anksto kosmose nuspręsta, kokiu keliu jis privalo eiti, tai jam, silpnam žmogui, neįmanoma ką nors pakeisti.

Vanesa stovėjo ant tilto ir laukė Arnikos. Kur ji užtruko? Negi pamiršo, kad jos kartu ketino eiti į kioską nusipirkti ledų? Šiais metais ji ypač mėgo „Solero", egzotiškus arba miško uogų. Arnikai gerai, jos tėtis turi didelę parduotuvę ir uždirba daug pinigų. Ir jis visąlaik su ja, o jos tėtis gyvena kažkur kitur ir niekada neturi pinigų, nes gauna tik pašalpą. Kaip mama. Tačiau ji vis šiek tiek prisiduria, jei pasiglamžo su dėde Jochenu, dėde Raineriu ir dėde Volfgangu. Kol jie būna pas ją, ji turi išeiti. Lyg ji nebūtų žinojusi, ką jie daro su mama. „Nueik į parką truputį pažaisti, o čia tau trys markės ledams". Arnika buvo geriausia jos draugė, po to Joana ir Olivija. Bet jų jau kelios dienos nematė. Tiktai mokykloje. Kurgi dingo Arnika? Jei Arnika neateis, bus labai liūdna. Ji juk taip norėjo draugei parodyti naują suknelę, kurią vakar nupirko mama universalinėje parduotuvėje prie Kudamo. Su metro tiktai keturios stotelės. Traukinys važiavo po žeme, o automobiliai lėkė virš jo. Įtempusi akis matė po žeme pralekiančius geltonus traukinius. Lyg ilgas geltonas gyvates. „Arnika, ateik!" Tačiau Arnika jos negirdėjo. Ant

tilto tapo nuobodu. Čia vien tik automobiliai. Geriau jau eis. Arnika juk žinojo, kur ji yra. Žaidimų aikštelė dar tuščia, ir ji galėjo niekieno netrukdoma pakaboti ant skersinio. Aukštyn kojom, kaip jai labiausiai patiko.

Manhardas paniuręs stūmė per parduotuvę vežimėlį. Jis norėtų gyventi prieš dešimt tūkstančių metų, kai vyrai dar medžiodavo miškuose ir slėniuose su kuoka, ietimi ir buvo daug *action*... o čia tik nuobodžiai imi nuo lentynų. Be to, jiems į medžiokles nereikėjo vestis nervus gadinančių jauniklių.

– Tėveli, noliu „Kinder“ siulplizo.

– Paskui, Sil...

Jis negalėjo ištarti Silvio. Manhardas nekentė „Kinder“ siurprizų. Amžinai iš mažų detalių surinkinėdavo, šliaužiodavo suprakaitavęs kilimu ieškodamas pamestos detalės ir, kai pagaliau surinkdavo malūnsparnį, jo atžala daugiau jo nepaimdavo į rankas.

– Tėveli, paspausti.

Manhardas svėrė pomidorus, ir jiems reikėjo paspausti 119 langelį. Jis tai būtų padaręs per penkias sekundes, su sūnum truko penkias minutes.

– Ne, vaikeliuk, 101 yra bananai.

– Tėveli, noliu nanai.

– Tėveli, noriu bananų. Tu juk jau kalbi kaip didelis.

Tuo tarpu už jų išsirikiavo nedidelė eilutė, ir keletas įpykusių pensininkių ir namų šeimininkių daužė vežimėliais jam kulnis.

Pagaliau susitvarkė su vaisiais ir daržovėmis ir galėjo toliau važiuoti prie pieno, sūrio, jogurto ir sviesto. Prieš jį stovėjo mokinė iš šalia esančios Tėgelio gimnazijos, galbūt kokių aštuoniolikos, visai prieš abitūrą, ir jos

tamsiai mėlynas sijonas buvo toks trumpas, kad kai pasilenkė, pasimatė baltos kelnaitės. Jos šlaunų oda buvo šilkinė, vėsi ir šviesios vario spalvos. Plaukeliai spindėjo aukso spalva. Mintis pagriebti ją ir čia pat užsiimti *a tergo* buvo nevaldoma kaip kelio refleksas. Tačiau jis nieko nepadarė. Ir prisimindamas, ką jie neseniai su Heike buvo aptarę, automatiškai savęs paklausė: „Kodėl aš to nedarau?" Čia jam toptelėjo – nes kartais kaip antraeilininkas dėstė aukštojoje policijos mokykloje kriminalistiką, – Gotfredsono ir Hirši pavardės, dviejų Amerikos teoretikų, kurie manė, kad kriminalinių veiksmų priežastis yra savikontrolės stygius. Girdi, pasąmonėje, moralinėje Freudo instancijoje, per mažai dieviškų draudimų... Jis pats tai jaučia. Vos nepridūrė „deja". Kultūra ir civilizacija yra ne kas kita kaip žmonių sutramdymas, visų pirma vyrų. *Okay*, patologinių nusikaltėlių jos neveikia, neįjungia gundymo momentu stabdymo mechanizmo. Net jeigu ir gresia mirties bausmė.

– Tėveli, ledų, ledų...

Jis pasižiūrėjo iš aukšto į sūnų ir išsigando dėl jo. Jis buvo dailus mielas burbulas, ir šiame mieste tikrai buvo koks tuzinas vyrų, kuriems be galo rūpėjo jo fotografijos ir galbūt net visas jo mažas kūnelis. *Sunaikinti visus!* Jis žinojo, kad taip galvoti nevalia, ir ausyse išgirdo Heikės balsą: „Tai fašistiška, kaip koncentracijos stovykla ir eutanazija, ir aš nenorėčiau to daugiau girdėti!" „Pažiūrėčiau, ką darytum, jei jie paliestų tavo sūnų..." „Mes turime gyventi šioje rizikingoje aplinkoje. Tu juk skraidai lėktuvais, nors gali nukristi". Taip jie dažnai šnekėdavosi, ir kuris nors vienas galop nuramindavo kitą.

– Tėveli, ledų, ledų!

– Gerai, tuoj nupirksiu persikinių.

Manhardas vengė konfliktų su pardavėjais. Vaikai visąlaik norėdavo čia pat imti ir valgyti ledus, nors tėvai dar nebūdavo sumokėję, ir neduok Dieve, jeigu skubėdamas pamiršdavai parodyti tuščią popierių. *Kriminalistikos darbuotojas sučiuptas vagiant parduotuvėje!* Manhardas įsivaizdavo, kaip įkyriai džiaugtųsi vietinė spauda. Silvesteris Hunholcas gavo ledų porciją.

– Tai ką, senelis nupirko ledų?

Sūnus nesuprato klausimo, tačiau pritariamai linktelėjo. Manhardas pabandė auksais apsikarsčiusią damą nustumti į šoną, tačiau nesugebėjo užkirsti kelio kitam klausimui.

– Kuo tu vardu?

– Silvesteris.

– Ne, vaikeli, dabar vasara. Iki Kalėdų dar daug laiko, o tada ir Naujieji*... Tai diena, kai laidomos raketos.

Manhardas tūkstantąjį kartą prakeikė tą vakarą, kai jie nusprendė duoti vaikui šį vardą, nes tai buvo Naujųjų metų išvakarėse. „Popiežius Silvestras II, inauguruotas 999 metais, buvo didžiausias savo laikų mokslininkas", – girdėjo save pamokslaujant. „Tai kodėl vaikas negali būti Silvesteris?"

– Ak, tėvelis uolus katalikas?

Manhardui to jau buvo gana.

– Ne, *stranger in the night.*

– Oho... – Ponia nuskubėjo į sūrių skyrių.

Vėl dirbo tik viena kasa, nors laukė septyni pirkėjai. Manhardas prakeikė naujuosius vadybininkus, kurie ir čia viską buvo racionalizavę ir užtraukę nedarbą.

Kai pagaliau priėjo jų eilė, reikėjo įsitempti kaip kokiam pėdsekiui šuniui, kad kasininkė viską teisingai

* *Vok.* Silvester – paskutinė metų diena (*vert. past.*).

įmuštų. Heikė kartais tikrindavo kasos čekius, ir neduok Dieve, jei kas nors nesutapdavo. DR. OETKER RISTORANTE 4,99. Trys. Šaldyta tuno pica, jei valgydavo ne skyriaus valgykloje, buvo jo nuolatinis valgis. LIESAS PIENAS 3x1,59. LIESA VARŠKĖ 3x1,59. Viską sudėjus krūvon reikėjo sumokėti šešiasdešimt dvi markes dvidešimt aštuonis pfenigus, ir kai jis padavė šimto markių banknotą, savo nuostabai gavo tik trisdešimt septynias markes septyniasdešimt du pfenigus grąžos.

– Palaukite, taip negali būti! – sušuko jis, nes mintyse buvo greitai ir tiksliai suskaičiavęs, kad grąžos turi gauti trisdešimt devynias markes ir aštuoniasdešimt du pfenigus.

Kasininkė nė kiek nesijaudindama parodė į ekraną, kur buvo aiškiai matyti: grąža 37,72.

– Atsiprašau... – Manhardas stengėsi kuo greičiau sukrauti pirkinius į maišelį. Tada iškėlė Silvesterį iš vežimėlio ir išėjo iš parduotuvės.

– Eime greičiau namo, mielasis, mes dar turime nuvažiuoti į oro uostą pasitikti mamos.

Heikė buvo dviem dienoms išvykusi į Maincą, iš kur daugeliui laikraščių rašė apie teismo procesą dėl masinio vaikų seksualinio išnaudojimo Vormse.

Po penkių minučių, kai jie ėjo pėsčiųjų taku, atsitiko tai, ko Manhardas visą laiką bijojo. Sūnus būtinai užsinorėjo prie metro įėjimo paklausyti rusų smuikininko, o jis skubėjo kuo greičiau namo, kad sukištų produktus į šaldytuvą ir skuostų į oro uostą pasitikti Heikės.

– Silvio, eime, būk geras?

– Ne, klausysiu.

– Taip, tau pagaliau reikia pradėti klausyti!

Kadangi Silvesteris Hunholcas nenorėjo paklusti, jis griebė jį. Tačiau mažylis sugebėjo išsisukti ir jo ranka

nutvėrė tik orą, kita ranka laikė sunkų pirkinių krepšį. Manhardas jautėsi išduotas, o aplinkiniai pradėjo šypsotis, ir jo galvoje ėmė suktis mintis, kurios negalėjo nuvyti: „Čiupkit nusikaltėlį!“ Jis paleido iš rankų maišelį ir puolė vytis. Silvesteriui tai buvo žaidimas, ir jis sušuko:

– Gelbėkite, jis nori man kažką padaryti!

Šito buvo išmokęs vaikų darželyje. Tučtuojau pašoko trys ant suolo ilsėjęsi šiukšliavežiai ir bandė nutverti Manhardą. Jie buvo ką tik laikraščiuose *Bild* ir *BZ* perskaitę, kad Prancūzijoje buvo padarytos kratos šimtuose vaikų prievartautojų butų, ir šeši vyrai po to nusižudė. Manhardui tai dingtelėjo, kai jie užlaužė jam rankas, ir suprato, kad jie jį sumuš, jei ras fotografiją, kurią prieš pusę valandos buvo pasiėmęs: joje sūnus buvo nuogas.

– Paleiskit mane, tai mano sūnus! – sušuko jis, jausdamasis itin šlykščiai. Viskas atrodė labai rimta: tie vyrai galėjo jį žiauriai sumušti ir nutempti į nuovadą, o Silvesteris galėjo patirti šoką, traumą.

Sūnus buvo sustojęs prie gatvės prekiautojo stalelio ir apžiūrinėjo žiedus, auskarus, apyrankes ir ženklelius.

– Ar jis tikrai tavo tėtė? – paklausė vienas šiukšliavežys.

Dvejų su puse metų bamblys nieko nesuprato ir bijojo vyrų, kurie buvo sučiupę jo tėvą. Todėl tylėjo.

– Klausykit, jis visai ne jo tėvas! – sušuko kažkoks pensininkas.

Manhardas dar labiau išbalo, nes jo pase nebuvo parašyta, kad jis turi sūnų.

– Kuo tu vardu? – paklausė prekiautojas, neaiškaus semestro jaunimo namų studentas.

– Silvesteris Hunholcas.

– O jūs? – paklausė vyriausias šiukšliavežys.

Prieš atsakydamas Manhardas padvejojo ir prakeikė save, kad neturėjo pasiėmęs nei tarnybinio pažymėjimo, nei policininko ženklelio. Jei dabar pasakytų tikrąją savo pavardę, jie tikrai pakviestų jo kolegas. Todėl atsakė:

– Hansas Jurgenas Hunholcas.

– Ne, jo pavardė Manhardas! – sušuko sūnus.

– Idiote! – sušnypštė jis pro dantis, o Silvesteris, žinoma, pradėjo verkti, ir situacija dar labiau pablogėjo.

– Ana, ateina policija! – sušuko pensininkas, kai vienas kontaktų su visuomene grupės darbuotojas išsuko iš Treskovo gatvės.

– Atleiskite, mes sučiupome vieną vaikiną, kuris kabinosi prie mažylio, na, jūs žinote.

Po dešimties sekundžių viskas buvo išsiaiškinta, nes policininkas pažinojo Manhardą ir nuramino šiukšliavežius bei aplink stovinčius žmones. Manhardas padėkojo, paėmė ant rankų sūnų ir nuėjo namo. Puiku, jis turės ką papasakoti per Silvesterio konfirmaciją. Nusiraminęs turėjo sau pripažinti, kad žmonių reakcija buvo teisinga, tačiau vis dėlto kiek perdėta.

– Tėveli, dabar važiuosime į oro uostą?

– Taip. Tačiau tik tada, kai prižadėsi man visiems žmonėms visada sakyti, kad esu tavo tėvelis.

Jie nuėjo į metro, ketindami važiuoti į Kurto Šumacherio aikštę. Manhardas nusistebėjo, kad šeštas numeris turi daugiau vagonų. Dabar jų buvo šeši, o anksčiau – visada tik keturi. Tikriausiai pagaliau buvo prailgintas maršrutas į rytinę dalį, ankstesnes vaiduoklių stotis ir Frydricho gatvę.

– Tėveli, ar metro važiuoja ir viršuje?

– Taip, nuo Holchauzerio gatvės galėsi pasigrožėti aplinka. Pamatysi kai ką labai gražaus.

Jis galvoje turėjo ne didžiausią Europoje Tėgelio kalėjimą, o Tėgelio oro uostą. Ir jiems pasisekė: tuo metu kilo „Lufthanzos“ boingas 737. Silvesteris priplojo prie lango nosį. Kai jie stovėjo Kurto Šumacherio aikštėje ir vienas lėktuvas leisdamasis praskrido virš jų galvų, jam užėmė žadą. „Lėktuvas! Slėpkis!“ – išgirdo Manhardas motinos balsą ir persigando. Lėktuvai jam asocijavosi su mirtimi. Jie atskrisdavo arba bombarduoti ir apšaudyti, arba degdami krisdavo iš dangaus. Šių karo vaizdų jis negalėjo išmesti iš galvos ir įžengė į oro uosto pastatą dar bjauriau jausdamasis. O jeigu Heikės lėktuvas nukris ir jam penkiolika metų vienam reikės rūpintis Silvesteriu... Irgi siaubinga mintis. *Raskite inkarą pozityviems jausmams.* Šią savo gydytojos mintį priėmė rimtai ir ėmė stebėti stiuardesių sijonus, kurių forma ir ilgis buvo kaip tik tokie, kokių reikėjo, kad pereitų nuo liūdesio prie džiaugsmo. Ir Heikė, kai ją apkabino, apsidžiaugė jo aiškiai jaučiamu geismu ir sušnabždėjo:

– Eikš, mes padarysim tai čia pat, ant suolo.

– Mamyte, ar atvežei man ką nors?

– Taip, štai šitą lėktuvą.

Silvesteris stvėrė jį ir nubėgo per salę garsiai ūkdamas.

– Na? – paklausė Manhardas. – Ar Vormsas tau ką nors davė?

– Tai buvo isterijos ir medžioklės aistros pavyzdys: nekompetentinga padėjėja, kuri visur matė tik velnius, gydytojai su neaiškiomis išvadomis, advokatai, kraujo ištroškę prokurorai... kaip visada.

Vormse šešiolika vaikų buvo bjauriai seksualiai išnaudojami – tai darė jų artimiausi giminaičiai ir visa tai buvo pripažinta kaip nesusipratimas.

Manhardas papasakojo jai savo nuotykius Tėgelio pėsčiųjų zonoje.

– Tiktai šmaukšt, ir tu jau įvykių sūkuryje.

– Tačiau, kita vertus, ramina tai, kad žmonės į vaikų prievartautojus jau jautriau reaguoja. Matyt, vieno negali būti be kito.

Kerstina Knak stovėjo tualete ir karštligiškai savo rankinėje ieškojo dozuojamojo aerozolio. Buvo pats rugių ir žolių žydėjimas, tačiau rytą ji buvo įtraukusi pakankamai kromglicino rūgšties miltelių, tad priepuolio lyg ir nereikėjo bijoti. Bet atrodė, kad susijaudinimas prieš didįjį pranešimą buvo stipresnis už raminamųjų vaistų poveikį. Sergant šia alergija, blogiausia buvo tai, kad kartais menkos priežastys galėdavo turėti didelių pasekmių. Tam tikromis aplinkybėmis gurkšnis vyno sukeldavo smarkų priepuolį, o nuo pusės taurės alaus jai imdavo trūkti oro. Dėl to kaltos tam tikros cheminės medžiagos, taip pat pelėsių grybelio sporos, atsirandančios rūgimo metu. Tačiau dabar ji buvo išgėrusi tik apelsinų sulčių stiklinę. Ji niekaip nerado mažo melsvo balionėlio ir žinojo, kad su kriokiančiais bronchais, kaip žuvis sausumoje gaudydama orą, nepaskaitys paskaitos. Visokiausios įmanomos kosmetikos buvo įsimetusi į rankinę, o ... bet ačiū Dievui, štai jis. Ji taip karštligiškai stvėrė sultanolį, kad pasijuto beveik kaip narkomanė. Tamsiai mėlynas dangtelis nuskrido į kanalizaciją. Tada ji palenkė galvą, iškvėpė orą, pridėjo antgalį prie burnos, paspaudė daviklį ir giliai įtraukė į plaučius gaivinančios miglos.Tai buvo tikra palaima. Dabar du ar tris kartus atsikosės ir viskas bus gerai.

Ji apžiūrėjo save veidrodyje. Kaip intelektualė buvo nepaprastai graži. Draugės galėjo ką nori kalbėti, tačiau jos panašumas su Meril Stryp, kokia ji buvo filme „Kramer prieš Kramerį“, buvo neginčijamas ir naudingas. O šiandien buvo su plačiu klostuotu sijonu iš žalio krepžoržeto ir atrodė kaip dievaitė, šiaip ar taip, iš jos sklido jėga moters, kuri šokdina per lanką tigrus.

Su tokiomis mintimis įžengė į auditoriją. Jai atrodė, kad buvo susirinkę du šimtai klausytojų, jie jau sėdėjo, tarp jų buvo stebėtinai daug vyrų. Kylančio karščio banga užliejo ją, ir jai atrodė, kad raudonis nutvieskė skruostus. Bijojo, tarsi reikėtų čia pat prieš visus atsiduoti. Dabar norėtų sėdėti mažoje lauko kavinėje. „Prašau atnešti ant grotelių keptą ‚Doradą‘ ir pusę litro ‚Rotundo‘.“ Viskas vyko kaip košmare, ji norėjo bėgti, bet negalėjo pajudėti iš vietos.

– Ar galime pradėti? – kolegė, pakvietusi skaityti pranešimą, priėjo prie jos.

Kerstina Knak jautėsi taip, lyg būtų vedama operacinės seselės gauti pirmąją anestezijos dozę, jautėsi esanti jos rankose ir nieko nebebuvo galima pakeisti.

Kolegė užlipo į katedrą ir pataisė mikrofoną. Ji nusekė paskui, jausdama, kad prakaituoja, ir jai atrodė, kad ji kaip reta kvailai šypsosi. Žvilgsnis nuklydo į paskutinę eilę. Reikia tikėtis, kad Markas neatėjo. Deja, jis buvo. Dieve mano! Jai pradėjo plakti širdis. O Tabėjos nėra, nėra nieko, kas jai galėtų padėti. Ne, tai ne Markas, tai tik į jį panašus vyras. Ji atsiduso ir pabandė susikaupti. Kokie pirmieji sakiniai? Prakeikimas, ji neprisiminė. Jeigu dabar dar ... Reikia tikėtis, kad vėl nepamiršo svarbiausių puslapių. Nesvarbu, ji vis tiek nesirengė visko skaityti. Tačiau jeigu prieš tai esi viską užsirašęs, tai gali viską ir

perskaityti. Bet kita vertus, be šių užrašų ji niekada neišdrįstų pasirodyti prieš tokią didelę auditoriją.

Kolegės išlavintas balsas privertė krūptelėti. Savo ausinuką ji būtų perpus pritildžiusi, jei jis būtų paleistas tokiu garsu.

– Gerbiamos ponios ir ponai, šiandieninė mūsų tema „Kaip užkirsti kelią vaikų prievartavimui"... Turiu garbės pristatyti jums puikią žinovę – Kerstiną Knak...

Ji išsigando, išgirdusi savo pavardę. Knak, tai skambėjo kaip varnos karktelėjimas ir jai prireikė dalelės sekundės suprasti, kad tai ji pati.

– Kerstina Knak, – toliau kalbėjo kolegė, – yra diplomuota psichologė, dirba Berlyne žinomoje psichiatrinėje ligoninėje ir yra pagarsėjusi gydydama seksualinius nusikaltėlius. Jos paskaitos šia tema vertinamos mūsų šalyje ir užsienyje. Per kitus rinkimus į parlamentą ji kels savo kandidatūrą ir daugelis ją jau mato kaip būsimą ministrę.

Šie žodžiai jai buvo nemalonūs. Ką tai turi bendro su paskaita? Bet ne, turi. Dieve mano, į ką ji įsivėlė paskutiniais metais? Pasijuto lyg ta, kuri norėjo nučiuožti slidėmis nuo mažo kalnelio ir staiga išsigandusi pastebėjo, kad atsidūrė ant milžiniško tramplino ir jau vėlu grįžti atgal.

– Prašom, daktare Knak...

Pasigirdo plojimai. Ir jai tai padėjo. Žmonėms ji patiko, tai buvo justi. Paprastą dieną būtų ėmusi šaltai viską dėstyti, tačiau šiandien viskas atrodė kitaip, nes jos mintyse vis iškildavo seniai pamiršti dalykai, lyg jai čia šiandien būtų reikėję pereiti visas savo trisdešimt šešerių metų gyvenimo programas.

Ji prisitraukė juodos matinės spalvos mikrofoną ir nesugebėjo sulaikyti, kad jis neišsprūstų iš laikiklio,

akimirką krapštėsi, kol jį vėl pritvirtino. Tuo metu kolonėlės tratėjo kaip kulkosvaidžiai. Lygiai kaip tada, kai skaitė abitūros pranešimą Hermsdorfo aktų salėje.

– Atsiprašau. Tačiau moterys ir technika...

Tai turėjo nuskambėti savikritiškai, tačiau išėjo gana senamadiškai ir ji pajuto, kad tokiose situacijose iš jos laukiama kur kas daugiau, ko nors išties originalaus. *Establishing joke* nepavyko. Ji žinojo, kad tai labai svarbu, nes trejus metus buvo gyvenusi su vyru, kuris pelnėsi duoną rašydamas scenarijus. „*Raineris geriausias, jis – čempionas!*" Tai buvo tik dalelė jo kasdieninės savigyros. Kai jis kasdienybę pavertė balaganu, ji neištvėrė. Šit išgirdo suskambėjus telefoną ir nulekia pakelti ragelio. Skambina jam. „Raineri, Chemnicas!" – sušunka ji. Iš kabineto pasigirsta jo balsas: „Nepažįstu aš jokio Nico, o juo labiau cheminio". Kodėl jos galvoje būtent dabar iškilo šis vaizdas, kai turi kalbėti apie vaikų prievartautojus.

Prireikė nemažai laiko, kol ji įstengė pasakyti privalomus žodžius „Mieli kolegos ir kolegės, didžiai gerbiami ponai ir ponios", kurių nebuvo užrašuose. Pirmosios eilutės, tvarkingai užrašytos keturioliktu „Times Roman" šriftu, buvo jos išsigelbėjimas.

– Mano tema gan siaura: „Vargana seksualinių nusikaltėlių terapijos padėtis Vokietijoje" ... ir jeigu iš manęs norite sužinoti priežastis, galiu pasakyti trumpai: nėra tam pasirengusių ekspertų, nėra gydymo vietų, nėra pinigų.

Klausytojai vieningai pritarė. Jie beldė, plojo ir jautėsi išgirdę šimtaprocentinį savo pažiūrų patvirtinimą. Ją tai džiugino, bet kartu ir trikdė. Jeigu jie tai žino, kodėl ji stovi čia ir skaito paskaitą?

– Tik dviem su puse procento nuteistų maniakų mūsų klinikose yra vietų, o tai reiškia, kad beveik kiekvienas išeina į laisvę lygiai toks pat ligonis kaip ir prieš uždarymą. Dažnai paviršutiniškai nusprendžiama paleisti anksčiau laiko, jeigu kalinys laikosi tvarkos ir gerai elgiasi...

Tai pasakodama vėl prisiminė siaubingą atsitikimą Achime, kur ji užaugo, prie greitkelio ežero, netoli Bremeno. Kaip ją vijosi vyriškis, vėliau paaiškėjo, anksčiau paleistas kalinys. Jai buvo ką tik suėję septyniolika ir ji dar buvo nekalta. Jei jis būtų pagavęs, jai būtų buvęs galas, ji tai žinojo. Ji puolė į ežerą ir ėmė iš visų jėgų plaukti. Tas vyras beveik nemokėjo plaukti ir jos nepasivijo. Greitai jis buvo pagautas... ir ji jo gailėjosi. „Ar tu visai iš proto išsikraustei?“ – šaukė ant jos tėvas, kai teismo salėje ji pakeitė parodymus ir viską pavaizdavo beveik taip, tarsi tai buvo priešžaismis.

Ji sunkiai rado tekste reikiamą vietą, kad toliau skaitytų.

– Todėl kai kurie politikai yra už cheminę kastraciją, ir mes žinome, kad Kalifornijoje nuo 1997 metų visi nusikaltėliai, prikišę nagus prie jaunesnių kaip trylikos metų vaikų, turi būti chemiškai iškastruoti, tai yra privalo mažiausiai po keturių savaičių pradėti gerti antiandrogeną, vadinamą androkuru, kad sumažėtų jų seksualinė energija. Vokietijoje tai įmanoma tik pačiam sutinkant, nes mūsų baudžiamasis kodeksas nenumato fizinių bausmių. Tačiau prieš cheminę kastraciją yra du svarbūs argumentai. Pirma: ji negydo, tai yra tokio elgesio priežastys nenustatomos ir nepašalinamos, hormonų terapija neišugdo alternatyvaus socialinio ir seksualinio elgesio. Ir antra: yra pakankamai farmacinių priemonių, kurios gali panaikinti cheminės kastracijos poveikį.

Jos burna jau taip išdžiūvo, kad turėjo nutilti ir atsigerti mineralinio vandens. Ačiū Dievui, tuo metu atėjo Tabėja.

– Dėl pirmo punkto. Svarbiausias klausimas būtų toks: kaip padaryti iš silpno ir išsigandusio vyruko, kuris, kad išlietų savo energiją, drįsta artintis tik prie vaikų, savimi pasitikintį vyrą, galintį turėti normalių santykių su suaugusia moterimi? Tačiau prieš tai reikia paklausti daug svarbesnio dalyko: kaip galiu aš, gydytoja, būti, taip sakant, draugė vyrui, kuris prievartauja ar kitu būdu seksualiai išnaudoja moteris ir vaikus? Juk ir aš jaučiu pasišlykštėjimą, neapykantą, baimę ir troškštu keršto...

Federacijos, anksčiau Kaizerio, aikštė, Vilmersdorfe buvo išlaikiusi dalį senojo grožio, nors toje vietoje, kur kadaise akį džiugino vešli veja ir prašmatnios gėlių lysvės, dabar buvo įsigraužęs į žemę automobilių tunelis ir nuolatos šlykščiai burzgė ir smirdėjo. Ties Detmoldo gatvės kampu vietoj „Vienos miško" atsidarė meksikiečių restoranas, priešais viliojo „Roma" ir kavinė, kurios šeimininkas nepardavinėjo alkoholinių gėrimų ir buvo gavęs kryžių už tai, kad rūpinasi alkoholio aukomis. Aikštės gale nuo 1971 metų sustodavo devintas metro numeris, važiuojantis maršrutu Steglico rotušė–Oslo gatvė, o senoji Vilmersdorfo traukinių stotis buvo perkelta kiek į vakarus ir pavadinta taip pat kaip ir metro stotis. Tarp aikštės ir miesto traukinių stoties nuo Halenzės į pietus ėjo autostrada, o po daugeliu tiltų visada būdavo prietema, nejauku ir tuščia. Automobilininkai ir dviratininkai skriejo Federacijos alėja pirmyn atgal ir nematė, kas ten vyksta. Eskalatorius į miesto traukinių ir metro stotį dažniausiai būdavo sugedęs, o autobusų stotelėje niekada nebūdavo žmonių, nes visada galėjai būti apterštas balandžių.

Čia vaikštinėjo Markas Jecnikas, o SK, kaip save vadino savisaugos komiteto nariai, suirzę jį sekė, nes atrodė, kad jis tyko mergaitės, kuri ką tik pakilo iš metro stoties ir buvo nevietinė, nes įdėmiai žvalgėsi aplink.

– Ar galiu tau padėti?

Ponas Švarcas pridėjo prie ausies mobilųjį telefoną ir pranešė žmonai:

– Čia kalba Oliveris. Aš stoviu su Aleksandru Federacijos alėjos, Detmoldo ir Vekso gatvių sankryžoje ir laukiu, ką darys Jecnikas. Prieš kelias minutes jis išėjo iš picerijos ir dabar neramiai vaikštinėja pirmyn atgal... Tikriausiai iš susijaudinimo prieš...

– Ar tu šneki iš telefono būdelės?

– Ne, mobiliuoju. Oi, jis eina toliau... į Detmoldo gatvę. Mes turime sekti. Iki!

– Iki! – sušuko Sonja Švarc. – Ir pasisaugokite!

Nepaisant įtampos, Oliveris Švarcas papokštavo atsakydamas piepsinčiu balsu:

– Gerai, mamyte.

Aleksandras Dombrovskis sugriebė jį už rankovės.

– Greičiau, jis eina paskui tą mažytę raudona suknele.

Tuo metu į gatvę išėjo kokių dešimties metų mergaitė, greitai žvilgtelėjo į kairę, į dešinę ir patraukė į aikštę. Rankoje ji laikė raštelį, kuriame tikriausiai buvo parašyta arba nupiešta, kur jai reikia eiti. Oliveriui Švarcui ji atrodė per gražiai aprengta, lyg turėtų pasirodyti „Playbackschow“ kaip Madona. Todėl buvo gardus kąsnelis tokiems kaip Jecnikas. Tačiau jis sulaikė draugą:

– Aleksandrai, tik be panikos.

– Ar jis turėtų mus matyti, ar neturėtų? – Aleksandras Dombrovskis buvo mažumėlę sutrikęs.

– Žinoma, neturi pastebėti, kad jį sekame. Jeigu pamatys, tai susilaikys ir mes nieko jam nepadarysime... – Oliveriui Švarcui viskas buvo aišku. – Jis turi prie ko nors prisikabinti, o mes turime jį sugauti nusikaltimo vietoje, prieš pat jam...

Aleksandrui Dombrovskiui atrodė kitaip:

– Aš manau, mūsų akcijos tikslas, kad jis daugiau nieko neužkabinėtų ... prevencija.

– Gerai, bet jeigu jis susilaikys, mes neįkišim jo atgal į kalėjimą, netgi nebus izoliuotas.

Aleksandras Dombrovskis sutiko:

– Na gerai, nesirodome.

Mergaitė raudona suknele tikriausiai paklydo, nes sustojo prie duonos parduotuvės, pasižiūrėjo į lapelį ir apsisuko taip staigiai, kad beveik susidūrė su Marku Jecniku. Šis pasitraukė į kairę ir beveik įžengė pro atviras krautuvės duris. Švarco ir Dombrovskio nuostabai jis nepasinaudojo proga ir neužkalbino mažylės, tačiau nusekė iš paskos, kai ji vėl patraukė Federacijos aikštės link ir prie traukinių stoties ir autostrados pasuko Frydenau pusėn.

– Pirmyn, paskui jį.

SK vyrai, sustoję prie meksikiečių restorano, pasislėpė už dažymo firmos automobilio ir laukė, kol kita gatvės puse praeis Jecnikas ir jo galima auka. Atsilikę maždaug per penkiasdešimt metrų jie sekė Jecniką. Vilmersdorfo ir Šionebergo traukinių bėgiai ne tik skyrė dvi Berlyno dalis, bet ir du pasaulius. Jie neturėjo nieko bendra. Šionebergiečiai važiuodavo apsipirkti piečiau į Pilies gatvę, o žmonės iš Vilmersdorfo orientavosi į šiaurinę dalį, į Kudamą ir Tauencienštrasę. Rajonai turėjo po atskirą rotušę ir mirusieji buvo laidojami skirtingose kapinėse.

Tad Švarcas ir Dombrovskis ėjo gatvėmis, kurių nežinojo net pavadinimų.

Aleksandras Dombrovskis pradėjo niurnėti:

– Nepasakyčiau, kad man didelė pramoga sekti paskui jį per pusę Berlyno.

– Palauk. Ko reikia, tai reikia. Žiūrėk, tas kiaulė sustojo prie sekso parduotuvės. Tikriausiai pasiims pornokasečių su vaikais. – Oliveris Švarcas užsimerkė. – Jei dabar turėčiau šautuvą su optiniu taikikliu, aš jį nušaučiau.

– Jis eina toliau. – Aleksandras Dombrovskis bandė nusiraminti. – Kas jį seks po mūsų?

– Sonja ir Nadina, o vakare ponia Tiulen ir ponas Ešenbachas, – atsakė Oliveris Švarcas.

– Mes iš tikrųjų nenuleidžiame nuo jo akių.

– Kitaip būtų beprasmiška, – tarė Oliveris Švarcas.

Aleksandras Dombrovskis domėjosi toliau, nes paskutiniame SK susirinkime jis nedalyvavo.

– Kiek jį turime sekti, jei jis...

– Penkiasdešimties kilometrų spinduliu.

– O jeigu jis mus apskųs? – Aleksandrui Dombrovskiui staiga kilo abejonių, jis žinojo, kad jo draugas, diplomuotas vadybininkas, apie tokius dalykus truputį nutuokia.

Oliveris Švarcas pasižiūrėjo į jį:

– Už ką gi? Aš galiu eiti paskui žmogų kiek noriu.

– Galbūt tai persekiojimas?

– Tegu man kas nors pasako, kad tai persekiojimas, jei mes sutrukdysime nusikaltėliui. Tai būtinoji gintis, o ne persekiojimas.

– Kur dingo ta mergaitė raudona suknele?

– Ji stovi prie ledų kiosko.

– Žiūrėk, ir jis ten atsistojo...

– Tuoj jis užkalbins mažylę ir paklaus, ar nenori, kad jai nupirktų ledų.

Oliveris Švarcas buvo tvirtai įsitikinęs, kad taip ir bus, bet Jecnikas nepraėjus nė dešimčiai sekundžių nuėjo toliau.

– Jis vos susitvardė.

– Taip, įsivaizduok, dabar jis stovi namo laiptinėje ir laukia... aišku, mažylės. Eime, turime prieiti arčiau, kad suspėtume įsikišti, kai jis ją pagriebs.

Prieš tris mėnesius jiems buvo gimęs antras vaikas, berniukas, vardu Henris, iš kurio Hartmutas Ešenbachas norėjo tik vieno: kad jis išgarsėtų ir taptų antruoju Henriu Maske. O kad sėkmingai žengtų per gyvenimą iki to laiko, Ešenbachui atrodė būtina berniuką kuo greičiau paskiepyti nuo difterito, kokliušo ir poliomielito. Jo žmona jau kuris laikas buvo susižavėjusi ekologija ir perskaičiusi Hario L.Koulterio knygą *Skiepai – didžioji smegenų ir sielos ataka,* taigi kūdikių skiepijimą laikė baisiu nusikaltimu.

– Kol tu jos neperskaitysi, aš su tavimi daugiau nediskutuosiu! – Sabina Ešenbach užrakino duris ir nuėjo į miegamąjį pamaitinti sūnaus.

Ešenbachas žvilgtelėjo į vaikų kambarį, kad įsitikintų, ar dukra pagaliau užmigusi. Jau prieš pusę valandos buvo liepęs jai išjungti naktinę lempą. Nors buvo tamsu, kai priėjo prie jos lovos, jam pasirodė, kad ji per lygiai kvėpuoja. Tikriausiai tik apsimetinėja. Jis palietė lemputę ... ir atitraukė ranką.

– Ji dar karšta!

Arnika užsitraukė antklodę ant galvos, kad išvengtų smūgio, kuris automatiškai turėjo sekti.

– Kaukštelėjimas per pakaušį skatina mąstymą, – pasakė Ešenbachas, bet šį sykį nekaukštelėjo. Jei Arnika pasiskųstų mamai, kiltų baisus triukšmas. Todėl jis tik grasinamai pliaukšėjo rankomis.

– Jei aš pasakau, kad aštuntą valandą reikia miegoti, vadinasi, aštuntą valandą reikia miegoti! Ar supratai?

– Taip, tėti. – Arnikos galva išlindo kaip vėžlio iš po kiauto.

Ešenbachui dingtelėjo, kad dukra velniškai panaši į savo mamą. Tai bus gražu, jei po kelerių metų taps tokia pati. Nuo to laiko, kai Sabina įsitraukė į tą sumautą programą, „Pėtėvėpė“ ar kaip ji ten, Prahos tėvų vaikų programa, ji labai pasikeitė. Tos emancipuotos poniutės ją užkrėtė savo kairuolišku mėšlu. Jos neaiškins jam, kas yra auklėjimas.

Jis dar kartą sudraudė dukrą ir nuėjo į valgomąjį skaityti tos kvailos knygos apie skiepus. Paėmė ją, lyg ji būtų ištepta šuns išmatomis, tačiau net pašoko iš džiaugsmo perskaitęs: „Nesuvaldomas polinkis: Tedo Bandžio atvejis“. Jis žinojo, kad Tedas Bandis yra vienas iš garsiausių serijinių JAV nusikaltėlių. Ešenbachas atsivertė nurodytą puslapį ir perskaitė, kad Tedas Bandis turėjo „epizodinės diskontrolės sindromą“, „nevaldomų agresijos proveržių“ tendenciją. Jis nelabai ką suprato, tačiau kitas pastraipas perskaitė susidomėjęs, nes matė aiškią paralelę tarp Tedo Bandžio ir jų sekamo vaikų prievartautojo. Tai buvo vadinama nevaldomu nusikaltėlio siekiu, jo „prievartiniai poelgiai“ lyginami su encefalitu, apie tokį jis dar nebuvo girdėjęs. Šiaip jam būtų nusispjaut, tačiau šiandien atsistojo ir pasižiūrėjo į mažąjį žodyną, kurį buvo nupirkęs Arnikai. Prie encefalito buvo nuoroda į smegenų uždegimą. Jis neskaitė apie jį, nes maždaug žinojo, ką

tai reiškia, mat jo sesuo prieš daugelį metų, po erkės įkandimo, buvo sirgusi smegenų uždegimu. Skaitė toliau ir sužinojo, kad tokie žmonės kaip Tedas Bandis yra bejėgiai, kai jų sergančios smegenys ilgą laiką gauna „blogus“ įsakymus: kriuksėti ir loti, jei kenčia nuo „Tourete sindromo“, arba užpuldinėti moteris ir mergaites kaip Tedo Bandžio atveju.

„Postencefalitinis sindromas jam virsta ryškia nenugalima siekio forma prievartauti jaunas moteris, jas žaloti ir žudyti. Jo atvejis labai svarbus dar ir todėl, jog tikrai galima tikėtis į jį panašių.“

„Pavyzdžiui, tokio kaip Marko Jecniko“, – iškart pagalvojo Ešenbachas. Ką reiškė „post“, jis suprato ne iš karto, tačiau atsivertė „Dudeną“, kurį buvo nupirkusi jo motina, kad būtų lengviau spręsti kryžiažodžius: post= po. Jis toliau vertė puslapius ir du šimtai keturiasdešimt antrajame rado stambiu šriftu parašytą antraštę: „Ar galima pagydyti?“ ir bevėik karštligiškai perskaitė tokias eilutes:

Norint suprasti postencefalitinio sindromo prievartos aspektus, reikia gerai įvertinti nesutramdomo polinkio reikšmę. Tai per definitionem – *neįveikiamas neurologinis impulsas, nervų iškrovos rūšis... Jokie raginimai, jokios bausmės, jokie pamokslai nepadės tokiems žmonėms atsisakyti tokių impulsų.*

Tai sunki pamoka mums, amerikiečiams, linkusiems į sentimentalų optimizmą ir tikintiems, kad kiekvieną ligą galima išgydyti.

Joks gydymas medikamentais, jokia poelgių keitimo technika, jokia psichoterapija nebuvo iki šiol sėkminga taikant ją žmonėms su tokiais impulsais ir siekiant pakeisti jų elgesį.

Ešenbachas padėjo knygą. Jis visą laiką jautė, kad taip yra, ir pasitvirtino viskas, ką jis sakė savigynininkų susirinkime. Dabar tai patvirtino ir mokslas: niekas pasaulyje negalėjo pagydyti Marko Jecniko. Taigi jis kaip uždelsto veikimo bomba vaikšto Vilmersdorfo gatvėmis iki kito karto, kol vėl ras auką ir ją išniekins. Ir Ešenbachui atrodė, kad šį sykį tai bus jo dukra.

Jis pašoko žinodamas, ką turi daryti. Kažkas turi tai padaryti, už visus kitus.

Tabėja Taubert–Cach buvo geriausia Kerstinos Knak draugė. Ji labai rūpinosi Kerstina, kai ši su tėvais atsikėlė iš Achimo į Berlyną ir ne iš karto susivokė sudėtingoje Georgo Hervėgo mokyklos sistemoje. Iki abitūros Hermsdorfe jos buvo neišskiriamos, laisvalaikį leisdavo jodinėdamos Liubare ir kiekvieną vasarą kartu atostogaudavo. Tabėja paskui pradėjo studijuoti sociologiją, o ne psichologiją, tačiau šie mokslai buvo labai susiję ir jos dažnai susitikdavo Dalemo universitete. Jų draugystei nelabai pakenkė ir tai, kad ji metė studijas, o draugė tapo diplomuota psichologe ir ponia filologijos daktare.

Tabėja mažoje Tėgelio gatvėje atidarė knygyną, leidžiantį išmaitinti šeimą, ir net davė darbo pagalbininkei.

Šiandien po pietų parduotuvėje beveik nieko nebuvo. Žmonės, turėję pinigų kelionėms ir knygoms, jau seniai atostogavo, o tie, kurie liko namuose, verčiau siuntė savo skaitymo trokštančius vaikus į Humbolto biblioteką už Tėgelio salos negu davė dvidešimt markių naujai knygai. Jei būtų Tabėjos valia, visos viešosios bibliotekos jau seniai būtų uždarytos.

Gusas atėjo iš galinių patalpų ir pasakė, kad Džanlukas vis dar miega.

– Kai pabus, mes eisime prie Malchės paplaukioti valtimi.

– Nekankink jo, jeigu nenori, – pabarė Tabėja vyrą. – Su šešiamečiu negali treniruotis kaip su šešiolikamečiu.

– Jei šiais laikais nepradėsi treniruotis ankstyvoje vaikystėje, niekada netapsi čempionu, – atšovė Gusas.

Guso tikrasis vardas buvo Gustavas, kaip VDR dviračių legendos Gustavo Adolfo Šuro, Tėvės, tačiau Rytų berlyniečiai tėvai pasodino jį ne ant dviračio, o įkišo į lenktyninę valtį, tiksliau pasakius, į kanoją. Jei VDR būtų išsilaikiusi ilgiau, jis tikriausiai būtų tapęs vienvietės kanojos pasaulio ir olimpiniu čempionu. Tačiau po susijungimo jo gyvenimo laivelis iš karto apvirto, nes Vakarai irklavimo nerėmė, ir būtų nugrimzdęs, jei 1990 metais jam kelio nebūtų perbėgusi Tabėja, tai yra perplaukusi. Tai atsitiko Langeno ežere, prie pat Bameleckės, prieš Miugelbergą ir nedaug trūko, kad jis aštriu pirmagaliu būtų nurėžęs jos kairę ausį.

– Idiote!

– Aš negaliu žinoti, kad kažkas čia nardo.

– Aš nenardau, asile, man koją sutraukė.

– Palauk, aš tau padėsiu... Čiupk irklą.

Gustavo pavardė Cachas atitiko to žodžio prasmę: jis buvo drovus, perdėm atsargus ir nedrąsus. Kai įlipdavo į valtį ir išgirsdavo starto signalą, galėdavo bet ką įveikti, tačiau kasdieniame gyvenime buvo visiškas svajoklis. Net mylintis ji turėdavo viskam vadovauti. Tačiau būtent to jai ir reikėjo. Gusas emocionaliai ir materialiai nuo jos priklausė. Nors ir buvo pradėjęs Mitveidoje inžinerijos, o Karlshorste ekonomikos studijas, tačiau labai greitai ėmė jų nekęsti. Dabar oficialiai iau ilgą laiką buvo

bedarbis, nors ne, nuo ryto iki vakaro sunkiai dirbdavo: nuvesdavo Džanluką į vaikų darželį ar į mokyklą, po to parvesdavo ir prižiūrėdavo, eidavo apsipirkti, atlikdavo buitinius darbus parduotuvėje ir namuose, kartais nekantriems klientams nunešdavo užsakytas knygas. Tarp jų niekada nekildavo problemų, nes ką ji pasakydavo, jis mielai padarydavo, o kai už gerą darbą galėdavo su ja permiegoti, tai darydavo su džiaugsmu ir taip garsiai, kad jie galėdavo šią pramogą sau leisti tik tada, kai sūnus nakvodavo pas močiutę ar Kerstiną. Tačiau pas draugę jo nebeleido jau keli mėnesiai...

Nors draugės iš Guso ir pasišaipydavo, Tabėja mylėjo jį ir buvo patenkinta gyvenimu su juo. Intelektualiniams poreikiams buvo Kerstina, knygos ir klientai, ir tam jai nereikėjo vyro. Superprotingų ir aktyvių vyrų ji tiesiog nekentė, tiek literatūros kritikų, tiek įmonių savininkų riebiais veidais vienodais mėlynais kostiumais. Be to, kas kitas, jei ne Gusas, būtų jai padaręs tokį šaunų raumeningą berniuką kaip Džanlukas.

Tabėja priėjo prie vitrinos ir pasižiūrėjo į gatvę. Kur dingo Kerstina? Ir tarsi tai prišauktų draugę čionai, paėmė ploną brošiūrėlę *Pedofilija... ir kaip į ją reaguoti* ir padėjo labiau matomoje vitrinos vietoje. Iki šiol ją nupirko tik dvi moterys, vyrai aiškiai nedrįsdavo. Tikriausiai bijodavo, kad patys bus palaikyti pedofilais, ir slapta užsirašydavo jos pavadinimą. Po vaikų prievartautojų skandalo Belgijoje ir didžiulės sumaišties Prancūzijoje viskas buvo įmanoma.

Bet šit dviračiu atvažiavo Kerstina. Ji atrodė taip puikiai, kad būtų galėjusi turėti daug vyrų – matyt, ir moterų. Jos jau dvidešimt metų pažįstamos ir Kerstina laimėdavo kiekvieną pradėtą žaidimą. O gal ne? Galbūt

klausimas neteisingai suformuluotas? Tikriausiai ji ne žaidė, o gyveno tuo, kas jai duota.

Tabėja apkabino draugę ir palaikė glėbyje šiek tiek ilgiau negu paprastai.

– Vakar tavo referatas buvo puikus.

– Gerai, kad atėjai. Ar užsuksi pas mane į svečius?

Tabėja dvejojo.

– Tu būsi viena ar ?..

– Markas Vilmersdorfe.

– *Okay*. – Kol Kerstina Knak sveikinosi su Gusu ir Džanluku, Tabėja atsivarė dviratį. Sūnui duoti tokį vardą buvo žiaurus pokštas, toks vardas buvo to meilužio, kurį ji – gal prieš kokius penkiolika metų – atmušė nuo Kerstinos Amaltyje.

Jos važiavo šalia viena kitos Hermsdorfo pylimo gatve aukštyn, mat Kerstina Knak gyveno Baknangerio gatvėje savotiškame beletaže. Didysis kambarys buvo jos galerija: baltai išdažytas ir apkabinėtas Klė ir Makės kopijomis bei atspaudais. Šalia „Vokalinio kamerinės dainininkės Rozos Zilber audinio“ galėjai grožėtis „Čirškimo mašina“. „Priešais skrybėlių parduotuvę“ buvo vienas tų daiktų, kurį įsigijo jų bendros kelionės į Tunisą metu. Ant šviesaus grindų parketo stovėjo tik trys juodi odiniai krėslai ir stiklinis staliukas, šiaip daugiau niekas neblaškė dėmesio.

Čia draugės sėdėdavo ir gerdavo žalią arbatą bent vieną kartą per savaitę ir plepėdavo apie šį bei tą, ir tada į paviršutiniškiausius tauškalus paprastai įsimaišydavo esminių dalykų.

Tabėja buvo užsirašiusi vieną referato sakinį ir dabar jį perskaitė:

– Kaip galiu aš, gydytoja, būti, taip sakant, draugė vyrui, kuris prievartauja ar kitu būdu seksualiai išnaudoja

moteris ir vaikus? Juk ir aš jaučiu pasišlykštėjimą, neapykantą, baimę ir trokštu keršto... – Ji nusiėmė akinius ir pasižiūrėjo į psichologę. – Na ir kaip tau pavyko to atsikratyti su Marku Jecniku? Vakar tu į tai neatsakei.

Kerstina Knak paragavo arbatos. Ji buvo dar per karšta.

– Dieve, Tabėja... Tu juk žinai, kas parašyta vadovėlyje: gydyti – vadinasi, atskleisti tikrąjį žmogų, besislepiantį už nusikaltėlio kaukės, užmegzti su juo ryšį, rodyti jam dėmesį. Visa tai vadinama empatija... Į jį taip įsijausti, kad suprastum, kodėl jis tapo toks, koks yra – vaikų prievartautojas.

– O kodėl Markas Jecnikas tapo toks, koks yra?

Kerstina Knak viską papasakojo, tačiau Tabėja tik numojo ranka.

– Šiais laikais yra pakankamai knygų, kur parašyta, ką turi sakyti, kad išvengtum bausmės. Vargšas, vargšas nusikaltėlis...

– Klausyk, mes viską patikrinome, ir tai tiesa! Jo gyvenimas buvo ištisa katastrofa. Apie keturiasdešimt procentų berniukų, kurie buvo išprievartauti, vėliau patys tampa vaikų prievartautojais. Markui tai buvo anksti įdiegta. Ir ne be reikalo sakoma, kad nusikaltėliai, tokie kaip Markas, skriausdami įveikia tai, ką jie patys išgyveno. Jie jaučiasi ne kaip žmonės, o kaip paskutinis mėšlas, nuolat žeminami ir žeidžiami, bejėgiai ir beverčiai. Tik tada, kai prieš juos atsiduria auka, vaikas, staiga tampa galingi kaip Dievas, gyvenimo ir mirties viešpats.

Tabėja pažvelgė į sodą, kur zylės nuo kriaušių šakų lesė amarą. Per paskutinius metus viskas tarp jųdviejų buvo tarsi apaugę žaliais maurais. Ji įvertino, ką pasakė draugė, ir suvokė, kad Kerstina pati tarėsi esanti panaši

į Dievą. Iš kur jai žinoti, kas vyksta kito žmogaus viduje? Žinoma, kad neįmanoma, tai buvo ne kas kita, kaip įsivaizduoti Marką Jecniką kaip romano personažą – viso labo spekuliacija.

Todėl ji nepastebimai šyptelėjo:

– Aš esu knygų pardavėja ir nieko apie tai neišmanau... – Nenuostabu, kad Kerstina nesuprato jos švelnios ironijos, tam ji buvo per daug rimtas žmogus. Taigi Tabėja vėl nusileido iki jos lygio. – O tu tikrai tiki, visa širdimi, kaip anksčiau būdavo sakoma, kad gydymas jam padės?

Kerstina išpylė kaip iš rašto:

– Reikia visiškai įsijausti į pacientą.

– Taip pat vestis į savo butą ir su juo miegoti? – Tai buvo žiauru ir, be abejonės, daug griežčiau, negu Tabėja norėjo, bet draugės pastangos padėti žmonijai ją erzino.

Tačiau Kerstina Knak atmušė smūgį taip ramiai, kaip Štefi Graf žaisdama su trys šimtai keturioliktąja pasaulinio reitingo tenisininke.

– Kaip manai, ką jam reiškia turėti tokią gražią ir su pasisekimu moterį kaip aš?

Tabėja nusipurtė. To žmogaus penis jai atrodė kaip durklas, ir įsivaizduojant, kaip jis įsiskverbia, jai prieš akis iškilo vaizdas, kaip pilietinio karo kareiviai beda savo durklus moterims į pilvus, kad juos perrėžtų. Jai pasidarė bloga, ir ji nubėgo į tualetą. Ji nesuprato, kaip Kerstina, tokia jautri, galėjo tai pakęsti. Kodėl būtent čia „išsijungdavo jos mechanizmai"?

Draugė net nenutuokė apie tikrąsias šio baisėjimosi priežastis:

– Klausyk, aš tave nuraminsiu, – pasakė ji, kai Tabėja sugrįžo. – Iš pradžių jis buvo kaip Kasparas Hauzeris, tačiau dabar...

– Sveikinu, – vėl atsisėdusi sumurmėjo Tabėja.

– Tau nereiktų šaipytis: virėjų mokslus jis baigė puikiai ir jo intelekto koeficientas aukštesnis negu kito, baigusio gimnaziją ir studijas.

– Tačiau darbo vis tiek nerado...

– Kas norės priimti vaikų prievartautoją? Aš sugebėjau jį įtaisyti pas save ligoninėje, kol ką nors susiras.

Tabėja paėmė kietą rupių miltų sausainį. Jai buvo sunku žodžiais išreikšti, ką manė apie Kerstinos aferą su Jecniku, ir visiškai neįsivaizdavo, kaip galima tai suvokti jausmais. Jos gyvenimo programa buvo visiškai kitokia negu draugės. Kukli, peržvelgiama, visiškai priešinga reikliai, neperžvelgiamai, drąsiai. Ji, žinoma, rizikavo, kad viską pradės matuoti savo mastu. Ir buvo persiėmusi Laodzi pasaulėjauta, kad laimė visuomet gyvena kitame krante. Žinoma, ji pavydėjo, kad kiti patiria daugiau, ir jei viskas sėkmingai klostosi, gali padaryti puikią karjerą, o ji visąlaik niūros savo knygynėlyje su vyru ir vaiku. Todėl beveik net laukė, kad Jecnikas viską paverstų katastrofa. Ir tuoj pat susigėdo šios savo minties, pasistengė ją nuvyti rūpesčiu dėl Kerstinos likimo.

– Tu juk žinai, kad tavo karjera nueis šuniui ant uodegos, jei tau su juo nepavyks. Nejau manai, kad tavo geriausi draugai norės, kad taptum valstybės sekretore, jei Markas savo automobiliu bent galiuką pavežės kokią mergaitę ir žiniasklaida tai ištrimituos?

– Taip. Jie čia įžvelgs gerus ketinimus: kas nors juk turi jam padėti.

– Gerai, *Taz* džiaugsis ir keletas mažų kairiųjų laikraštpalaikių, tačiau visi kiti recidyvo atveju negailestingai tave užsipuls.

– Na ir kas? Su tuo reikia susitaikyti.

Tabėja pastukseno sau pirštu į kaktą.

– Nesąmonė, ką tu darai. Triguba Motina Tereza, Nobelio laimėtoja už ypatingą gerumą. Šitoks pagalbos sindromas. Tu pati sau turėsi pasirašyti siuntimą ... į ligoninę!

Kerstina Knak nesupyko.

– Galbūt tai tik meilė, ir viskas.

Dabar Tabėja nebeištvėrė:

– Nepyk, Kerstina, tačiau normalus žmogus negali mylėti tokio šunsnukio kaip Jecnikas. – Ji pašoko, pribėgo prie Kerstinos, atsiklaupė ant parketo, apsikabino draugę per liemenį ir ėmė verkti.

Kurį laiką jos taip ir sėdėjo lyg nulietos iš bronzos. Tabėja nusiramino tik tada, kai draugė pradėjo švelniai glostyti jos rudus išsidraikiusius plaukus.

– Ak, Tabėja... – prabilo ji kaip per išpažintį. – Aš ir pati nežinau, kodėl taip darau. Kas gali atsispirti savo polinkiams? Mane traukia prie jo... Galbūt todėl, kad panašus į mano tėvą, kai jam buvo apie trisdešimt metų. Žinau, edipiški dalykai, bet šiuo atveju tai kaip elektra. Ir vis dėlto: dievaži, esu miegojusi su daugeliu vyrų, tačiau visi jie buvo nuobodūs, taip pat ir Raineris. O su Marku... Žinau, tai ne visai normalu, bet kaip tik tas nenormalumas mane ir...

Tabėja paleido ją ir pašoko.

– Nustok viską kreipti į orgazmą, tai pigu, tu pati save apgaudinėji. – Ji vėl atsisėdo į krėslą ir įsipylė arbatos. – Būk sąžininga pati sau – tai tuštybė, garbės troškimas. Tu nori, kad apie tave rašytų laikraščiai: Kerstina Knak nėščia, antraštė – „Vaikų prievartautojo vaikas“.

Kerstina Knak tapo dalykiška lyg duodama interviu nepažįstamai žurnalistei.

– Visų pirma, iki to dar neprieita, antra, Markas savo bausmę jau atliko ir dabar yra geriausias mūsų sanitaras.

Tabėja tegalėjo į tai atsakyti agresyviai ir kandžiai:

– Kad jį patikrintum, turėjai įdarbinti vaikų ligoninėje, o ne senių.

Kerstina Knak nuleido galvą, pirmą kartą per šią popietę parodė, kad draugės žodžiai ją užgavo.

– Aš tavim truputį nusivyliau...

Tabėja neatlyžo:

– Provokuojanti terapija, paradoksali intervencija... Tai juk jūsų pačių ginklai, ir aš juos naudoju, kad išgelbėčiau tave nuo socialinės savižudybės. Taip, prie to juk einama. – Ji apsisuko, pagriebė nuo lentynos knygą ir atvertė. – Štai, paklausyk, ką rašo Šmidbaueris, *Bejėgiai gelbėtojai*: „Gelbėtojo sindromas, asmenybės struktūra virtęs nesugebėjimas išreikšti savo jausmų ir poreikių susijęs su tariamai omnipotentišku, nepasiekiamu fasadu socialinių paslaugų srityje..." – Ji numetė knygą ant stalo. – Nesugebėjimas išreikšti savo poreikių... Sveika moteris negali jausti poreikio miegoti su vaikų prievartautoju!

– Klausyk, tai pigu! – šūktelėjo Kerstina Knak.

– ... ir fašistiška, turi dar pridurti, tada viską būsi pasakiusi. Dieve, kaip jums lengva! Aišku, tai jau minėtas omnipotentiškumas, kurį jūs sau priskiriate, nepasiekiamas gero žmogaus fasadas.

Kerstina Knak daugiau nesileido provokuojama.

– Na ir kas?

Tabėjos jau nebegalėjai sustabdyti:

– Tu tik nori pasirodyti esanti nežmoniškai tauri ir gera. Pažiūrėkit, kad išgelbėčiau vargšą žmogų, aš aukoju save. Todėl rinkite mane visi, nes taip, kaip išgelbėjau

Marką Jecniką, vaikų prievartautoją iš Kiselno, vieną dieną išgelbėsiu visą Vokietiją.

– O jeigu ir taip?

Tabėja pašoko.

– Nusiramink! Tu nesi Dievas, o jis nėra tavo kūrinys... arba bandomasis triušis.

– Gal man tau užrašyti? Aš jį myliu, aš negaliu jo atsisakyti!

Nors tai buvo pasakyta šiurkščiai, ryžtingai ir mokytojo tonu, iš tikrųjų buvo tik jos visiško bejėgiškumo išraiška. Tačiau Tabėja to nesuprato ir pliaukštelėjo delnu sau per kaktą.

– Moteris su tokiu intelekto koeficientu verčia savo gyvenimą muilo opera.

Kerstina Knak dar labiau nuleido sparnus.

– Aš pati nežinau, kodėl taip darau...

Tačiau Tabėja vis dar nematė draugės sutrikimo, laikėsi tos pačios linijos ir ironiškai reagavo į jos žodžius.

– Žinau, tai jau parašyta Gėtės *Fauste*: „Mes tokie protingi, ir vis dėlto..."

Tada atsistojo Kerstina Knak. Ji priėjo prie knygų lentynos ir paėmė ploną eilėraščių tomelį.

– Gerai, pasišvaistykime intelektu. Pasiskaityk Hermaną Hesę... „Visatoj sukamės laisvai / Mes linkę nuolatos tik žaisti, / Bet trokštame slapta tiesos, / Pradėti ir gimdyt, kentėt ir mirti." – Ji užvertė knygutę. – Manau, kad tai mane sieja su Marku.

Tabėja linktelėjo. Ji tarėsi supratusi draugę. Daugelis šiais laikais mano galį gyventi tik išbandę savo ribas. Vieni kopia į Everestą, kiti vienirkliu laiveliu plaukia per Atlantą, treti prasideda su vaikų prievartautojais. Tačiau Kerstinos santykiai su Jecniku buvo truputį kitokie, susiję

su archainiu tabu, žadino atavistines jėgas. Atsiribojimas ir pavojus būti išstumtam čia buvo ypač didelis. Todėl Tabėja galėjo tik taip pareikšti:

– Tu pražūsi kartu su juo.

– Mes kartu pasieksime kitą krantą.

Draugės tikrumas vėl suerzino Tabėją, ir ji darsyk griebėsi už galvos.

– Tu visiškai išprotėjai.

– O ką darot jūs, protingi žmonės? Jūs nuolatos gaminat tokius nusikaltėlius kaip Markas.

– Užteks tų pasakų. Aš nešdinuosi iš čia!

Tabėja išbėgo į gatvę, užšoko ant dviračio ir pasileido atgal į Tėgelį. Ji džiaugėsi vėl atsidūrusi tarp normalių žmonių.

Erikas Nymejeris labai nenorėjo keltis į Berlyną, tačiau šefas įrėmė jam į krūtinę pistoletą:

– Arba skrendate į sostinę, arba skrendate iš darbo.

Kas jam daugiau liko, kaip susipakuoti daiktus ir persikelti prie Šprė upės? Jam reikėjo išlaikyti žmoną ir vaikus, o be jo daugiau niekas nedirbo. Jie nieko neturėjo susitaupę, užtat įklimpę į skolas. Suzana buvo bedarbė ir kaip kirpėja nebeturėjo jokios perspektyvos, nes buvo alergiška beveik visoms plovimo ir dažymo priemonėms, be to, guminėms pirštinėms. Ji jau septyneri metai nedirbo, nuo to laiko, kai Natašai atsitiko nelaimė. Tada liko namie, kad galėtų rūpintis mažyle. Iš to mažai buvo naudos. Nataša net negalės baigti realinės.

Jie gyveno Genzingo gatvėje Lichtenbergo rajone, Frydrichsfeldėje, nes senuosiuose Rytų Berlyno blokiniuose namuose nuoma buvo mažesnė negu Vakarų. O jis, žaislinių traukinių modelių prekybos atstovas, daug neuždirbdavo.

Erikas Nymejeris buvo geležinkelio fanatikas. Nedidelį butą septintame aukšte išsinuomojo dar ir todėl, kad pro miegamojo langą galėtų grožėtis geležinkeliu. Vakarų pusėje plytėjo Frydrichsfeldės geležinkelio depas, ir jis matė išsirikiavusius traukinius kaip jo firmos geležinkelio depo modelyje, kai jie viliodavo pirkėjus ir klientus Niurnbergo žaislų mugėje. Tuoj po Rino gatvės tiltu, galima sakyti, po jo kojomis, buvo Frydrichsfeldės traukinių stotis, kurioje stodavo trijų maršrutų traukiniai, kuriuos jis iš karto įsidėmėjo: penktas numeris kursavo tarp Štrausbergo ir Varšuvos gatvės arba Šarlotenburgo, septintas – tarp Arensfeldės ir Potsdamo ir septyniasdešimt penktas – tarp Vartenbergo ir Vakarų sankryžos. Vagonai buvo modernizuoto 475-ojo modelio, arba vėlesnio 276-ojo ir 277-ojo modelio, garsieji „Bankininkų" ir „Olimpiniai" traukiniai, dabar 476-ojo modelio. Visa tai jis žinojo. Kartais buvo galima pamatyti netgi naujausią greitąjį Berlyno traukinį, naująjį „Adtranz 481", berlyniečių dėl savo charakteringos priekinės dalies pramintą „naro akiniais". Rytų pusėje jis matė Bisdorfo sankryžą, kur kirtosi Arensfeldės, Vartenbergo ir Štrausbergo linijos. Be to, buvo įvairių tolimojo susisiekimo linijų, kuriomis traukiniai važinėjo į vakarus, rytus ir pietus iš Lichtenbergo stoties. Priemiestiniai traukiniai ir ekspresai kako į Falkenbergą prie Elsterio, Švedtą prie Oderio, Bernau ir Tyfenzę, intersiti ir interegioniniai traukiniai – į Riūgeną, Rostoką, Kiustriną, Krokuvą, Kotbusą, Dresdeną, Leipcigą, Chemnicą arba Frankfurtą prie Maino, ir visi jie bildėjo pro Nymejerio langus. Jis žvilgsniu palydėdavo kiekvieną traukinį ir visada viskuo žavėdavosi. Jis mažai turėjo gyvenime malonumų, todėl turimais mėgavosi kiek galėdamas.

Taip buvo ir tą rytą, tačiau sėdus su žmona pusryčiauti kerai kaipmat išsisklaidė.

– Kur Nataša? – paklausė jis.

– Pas gydytoją.

Dabar jau ir per atostogas tai buvo neišvengiama. Nymejeris žinojo, kaip vyksta tokie seansai, ir nesitikėjo, kad jie dukrai padės.

– Vėl gėrei naktį tabletę? – paklausė gydytoja.

– Taip... – Nataša bijojo tai prisipažinti.

– O kodėl? Papasakok.

– Mes šventėm mokslo metų pabaigą... – Nataša pasitaisė akinius.

Gydytoja nužvelgė ją.

– Ir tu taip baisiai apsirengei, kad tavęs niekas neužkalbintų, užsidėjai savo baisiuosius akinius, dantų tiesiklį...

– Taip...

– O kaip mes susitarėme?

– Kai Markas norėjo mane pabučiuoti ir ranka siekė... aš išlėkiau... – Nataša pradėjo verkti.

Gydytoja padavė jai popierinę nosinaitę, nesiėmė pati šluostyti ašarų, kaip Nataša tikėjosi.

– Tik dėl to, kad jo vardas Markas. Ir tu prisiminei Marką Jecniką...

– Ne, bet tada viskas irgi taip prasidėjo.

– Nataša, tu jau nebe vaikas... ir yra milijonai labai švelnių vyrų.

– O jeigu ne?

– To daugiau niekada nebus.

– Ne, aš esu tam pasmerkta. Bet prieš tai nusižudysiu.

*

Erikas Nymejeris žinojo, kad jo dukra tyčia save bjauroja, kad nė vienas berniukas neužkalbintų ir negeistų, beveik nieko nevalgė, nes paukščių baidyklė, kaip ji ir atrodė, tikrai niekam nerūp ės. Jis žinojo, kad ji su tokia išvaizda niekada niekur negaus darbo. Taigi ji nesimokė, tik plaukė pasroviui. Jis buvo tikras, kad ji kada nors gali pulti po traukiniu. Berlyne tam buvo daug galimybių. Kaip ir kiekviename kitame mieste. Jis taip tikėjosi, kad Berlynas ją patrauks ir pažadins naujam gyvenimui, tačiau veltui. Tam čia buvo šimtai progų. Ji galėjo šokti ir klausyti muzikos, rėkti už „Albos" krepšininkus arba „Hertos" futbolininkus, vaikščioti į kinus, teatrus arba muziejus, į du didelius zoologijos sodus ar į akvariumą ir taip toliau, ir taip toliau. O ką ji darė? Tik sėdėjo priešais televizorių ir žiūrėjo serialus. Savo asmeninio gyvenimo ji nebeturėjo.

Grįžusi dabar namo tučtuojau nuėjo į savo kambarį ir atidarė mažą dėžutę, stovėjusią lovos kojūgalyje.

Nymejeris atėjo pas ją ir pabučiavo į kaktą. Tuo metu mintyse melsdamasis: „Tėve, kurs esi danguje, padaryk, kad ji vėl pražystų..."

Jis mylėjo savo dukrą, ar galbūt mylėjo tik tą, kurią būtų turėjęs, jei ji tada Kiselne nebūtų buvusi išniekinta. Jis visą laiką svajojo apie nepaprasto grožio mergaitę, kuria žavėtųsi draugai, kuri linksmai dūktų ir bučiuotų tėvelį, norėdama jį apvynioti aplink pirštą ir ką nors išgauti gudrumu. „Erikai, tavo dukros vieta televizijoje... Šimtas procentų žmonių žiūrėtų". O ką jis girdėjo dabar: „Dieve, Erikai, ji tokia apgailėtina, tiesiog baisu žiūrėti..." Negalėdamas to pakęsti užsidarydavo savo dirbtuvėlėje ir prisigerdavo. Dar iš nevilties, kad negali Natašai padėti, nei žodžiais, nei dovanomis. Suzana irgi

nieko negalėjo padaryti. Iš dukros ji tik ir girdėjo, kad atstotų nuo jos.

Tą rytą Nymejeris vėl nuėjo į rūsį, išsitraukė iš po seno kartono ir prospektų krūvos pistoletą. *Nežudyk*. Jis buvo krikščioniškai išauklėtas ir žinojo, kad niekada nenusižengtų šiam Dievo įsakymui. Apskritai... Per Paskutinį teismą tai nebūtų suprasta, o jei Nataša sužinotų, kad jis nušovė Marką Jecniką, tai viskas būtų dar blogiau, nes prie visko dar prisidėtų žudiko duktės našta, nors žmonės tokiam poelgiui ir pritartų. Tačiau tik tada, jeigu jį suimtų kaip nusikaltėlį. Tačiau jei niekas jo neįtartų, Natašai tai būtų išsigelbėjimas, išsivadavimas, išgijimas...

– Tai vienintelė jai likusi galimybė!

Jis vis kartojo tai garsiai. Prieš išeidamas paslėpė ginklą Noifeno geležinkelio stoties modelyje, kuriam naujame bute nebebuvo vietos ir kuris rūsyje laukė geresnių dienų.

Tikriausiai ir šis „priepuolis“, kaip jis visada vadino savo nusikalstamas mintis, būtų praėjęs be pasekmių, jei tą dieną nebūtų nuėjęs į Babės geležinkelio modelių dirbtuvę.

– Iš pradžių norėčiau jums parodyti mūsų VDR geležinkelių sniego plūgą 97-09-43, kitados sukurtą 750 mm Ošaco–Kemlico linijai. Puikus modelis! Jo dalys padarytos iš ėsdinto melchioro ir žalvario ir baltųjų metalų lydinio. Sulitavus modelis būna labai tvirtas. Aš jums parodysiu jau surinktą modelį, kurį mes kartą...

Jis nutilo, nes ėmė ilgai ir įkyriai skambėti savininko telefonas. Skambino jo žmona, ir jie turėjo ką aptarti, mat jų dukra staiga nusprendė susižadėti su vienu turku, jau šios savaitės pabaigoje. Nymejeris nenorėjo klausytis ir paėmė čia pat gulintį Berlyno dienraštį. Perskaitė spor-

to naujienas – Erikas Cabelis nugalėjo pirmame „Tour de France“ etape, Licaracu jau treniravosi su „FC Hollywood Bayern“, po to atsivertė vietinių naujienų puslapį ir jau norėjo padėti laikraštį į šalį – debatai apie taupymą jį pykino taip pat kaip ir dvidešimt trijų Berlyno rajonų sujungimas, – bet staiga krūptelėjo. Jo žvilgsnis užkliuvo už antraštės:

SAVISAUGOS KOMITETAS NORI IŠVARYTI
VAIKŲ PRIEVARTAUTOJĄ IŠ KYCO

Jam net nereikėjo skaityti straipsnio, instinktyviai suvokė, kad jame rašoma būtent apie Jecniką. Jis visada žinojo, kad anas anksčiau ar vėliau atsidurs Berlyne. Kuo daugiau aplink žmonių, tuo daugiau galimybių būti neatpažintam. Tačiau aiškiai apsiriko. Nymejeris iš savo kaimynų žinojo, ką berlyniečiai tokiais atvejais sako: „Berlynas – tai didelis kaimas.“

Jis išgirdo, kad vyras jau atsisveikina su žmona, ir skubiai akimis permetė tekstą:

...Hildegardos gatvės kvartale, prie Liaudies parko, Federacijos alėjoje ir Blisė gatvėje skamba toks devizas: „Niekada neišleisti iš akių!“ Kai gyventojai sužinojo, kad „vaikų prievartautojas“ Markas J. iš K. po ketverių metų kalėjimo gyvena jų kaimynystėje, mažamečių dukrų tėvai nebeturi nė vienos ramios minutės. Sonja Švarc, 35 metų, jį atpažino.

– Jis išniekino mano pusseserės dukrą, ir nuo to laiko aš drebu dėl savo vaiko.

Todėl jos vyras ir dar vienuolika šeimų sukūrė savisaugos komitetą, kuris kiekviename žingsnyje seka Marką J., jei jis pasirodo jų rajone ir greta esančiame Liaudies parke.

– Mes žinome, kad tokie nusikaltėliai yra nepagydomi ir negali sutramdyti savo polinkių, – sako Hartmutas Ešenbachas, 38 metų, nedidelės krautuvėlės netoli Federacijos aikštės savininkas, prekiaujantis laikraščiais, žaislais ir gėrimais. Jis bijo, kad jo dukra Arnika, 7 metų, netaptų kita auka.

– Valstybė mus paliko likimo valiai. Mus gelbsti tik SK. SK propaguoja „piliečių iniciatyvą prieš vaikų prievartautojus“. Tačiau atsiliepimai apie ją yra labai prieštaringi...

Toliau Nymejeris neskaitė, nes Babės geležinkelių modelių dirbtuvės savininkas kaip tik baigė kalbėti telefonu ir ėmė apžiūrinėti įvairias sniego plūgų detales ir lokomotyvus, taip pat iešmus, signalus ir žibintus, kurių galėjo atskirai užsisakyti.

Kerstina Knak stovėjo Hermsdorfo perone ir laukė Marko Jecniko. Jie buvo pasiprašę poilsio dienos ir norėjo važiuoti į užmiestį, kad ramiai pasivaikščiotų ir pasimaudytų. Tik kad nebūtų Berlyne. Tai buvo tarsi bėgimas. Straipsnis apie Vilmersdorfo savisaugos komitetą buvo didžiausia katastrofa jai ir jos gydymui. Profesine kalba kalbant, tai, kas dabar įvyko, vadinama etiketės klijavimu ir reiškė, kad žmogui kiti tol klijuoja blogiuko etiketę, kol jis pats save pradeda laikyti nusikaltėliu (*self-labeling)* ir *self-fulfilling prophecy* prasme iš tikrųjų padaro nusikaltimą. Iš savo praktikos ji žinojo atvejų, kai žmonės nusižudydavo bijodami mirties, panašiai, jos nuomone, dabar galėjo atsitikti Markui: jis vėl nusikals, nebesitverdamas iš baimės, kad tai neišvengiama. Liaudies išmintis sako, kad jam nėra kitos išeities – „katė negali nepeliauti“. Taigi geriau galas baimei negu begalinė

baimė. Tai kolektyvinis programavimas, su kuriuo nepasigalynėsi.

Dešimtą valandą trisdešimt šešios minutės atvažiavo pirmasis numeris nuo Vanzės pusės, ir Markas, kaip visada, nepavėlavo. Jis atrodė panašus į jaunatvišką vokiečių serialo herojų, kai stovėjo atidarytame vagono tarpduryje ir vėjas plaikstė jo kaštoninius plaukus. Tokie tipai kaip jis įkvėpdavo paauglius. Taip neatrodė joks vaikų prievartautojas. Jis šoko iš riedančio traukinio tiesiai į jos glėbį. Ir ji ilgai laikė jį apkabinusi.

– Kad jį galas tą laikraštį, – pasakė jis, kai jie patraukė išėjimo link.

Kerstina Knak apsidairė.

– Manai, kad jie atsekė tave iki čia?

– Jie, atrodo, kontroliuoja mane tik Kyce.

– Ar pats jau pastebėjai, kad tave seka?

– Dar ne.

Tylėdami jie nubėgo laiptais žemyn ir atsidūrė prie geležinkelio esančioje stovėjimo aikštelėje, kur Kerstina buvo palikusi savo mėlyną „Volvo“. Iš tiesų tai buvo Tabėjos automobilis, pasiskolintas tik šiai dienai. Dėl daugybės greičio mėgėjų jai nepatiko važiuoti dviračiu Brandenburgo žemės vieškeliais. Ji atidarė dureles ir atsisėdo prie vairo.

– Kur važiuosime? – paklausė Jecnikas.

– Tabėja sakė, kad Gorino ežere galima puikiai pasimaudyti, ir jis netoli nuo čia.

Ji jautėsi taip, lyg būtų ką tik išgėrusi pusę butelio šampano. Šalia jos sėdintis vyras buvo Markas fon Jecnikas, senosios baronienės Ebos fon Jecnik sūnus, tos pačios Jecnik, kuriai priklausė Gorinzės pilis. Ji buvo grafo Valdemaro fon Štechlino ir jo žmonos Armgardos,

mergautine pavarde fon Barbi, dukra. Fontanė buvo pastatęs jiems savo „Štechline“ paminklą. Ir jeigu ji dabar gudriai apsisuktų, tai galėtų iš senės išvilioti pilį. „Žinoma, mieloji, kai tapsi mano marčia, galėsi Gorinzės pilyje įkurti psichiatrinę ligoninę, kurios tu visą laiką norėjai. Yra tik viena gydanti jėga – meilė.“

Jie atvažiavo per Fronau ir Hermsdorfą į Glinikę ir pasuko į Miulenbeko ir Šionerlindės pusę.

– O aš maniau, – pagaliau ištarė Jecnikas, – kad Berlyne manęs niekada niekas nesuras...

– Nuo likimo nepabėgsi. – Kerstina Knak vėl pagavo save, kad kalba kaip Raineris. Dieve, tai persidavė. Nieko nuostabaus, juk jie dažnai ištisas dienas ieškodavo pavadinimų jo rašiniams. Scenarijų rašymas buvo tikras lažas. „Todėl aš visada norėjau į Fronau,* – juokėsi Raineris. Ji negalėjo jo atsikratyti. O gal prisimena jį todėl, kad padėtų atsikratyti Marko? Ar grįžimas pas Rainerį būtų išsigelbėjimas nuo Marko? *Vaikeli, nepersistenk!* Taip nuolatos perspėdavo mama, šiaip ar taip, praktiška gydytoja, patyrusi, kas būna, kai moteris užsikrauna per didelę naštą. O jeigu ji iš tikrųjų persistengė su Marku? „Klausimai yra tam, kad neklaustum“, – dabar pasakytų Raineris.

– O ką dabar daryti? – paklausė Jecnikas.

Kerstinai Knak norėjosi atsakyti lakoniškai kaip Raineris: „nieko“, bet persigalvojo ir sumurmėjo:

– Tikėtis ir laukti.

Tai nebuvo labai originalu, ir ji savimi nusivylė, kad negalėjo geriau pasakyti. Jei tai būtų pokalbių laida ar plenariniai debatai, ji negautų taško.

– Aš nenorėčiau su tavimi išsiskirti, – pasakė Jecni-

* Fron *(vok.)* – lažas *(vert. past.).*

kas. – Aš norėčiau likti Berlyne ir gauti virėjo darbą. Tačiau jeigu jie nebaigs savo kampanijos...

Kerstina Knak turėjo susikaupti, kad rastų kelią į Miulenbeką. Trikdė tai, kad jie, nors jau seniai išvažiavo iš miesto teritorijos ir laikėsi šiaurės krypties, nuolatos matė ženklus, rodančius, kad važiuoja į Berlyno pusę. Taip buvo todėl, kad suko toli už miesto esančiu Berlyno autostrados žiedu ir dabar greičiausiai į miesto centrą būtų nuvažiavę Pankovo keliu. Pagaliau susiorientavo ir, kirtę tuneliu autostradą, patraukė į Šionvaldės pusę. Netrukus privažiavo atkarpą, kur buvo tiek daug duobių, kad atrodė, jog pasaulinis karas ką tik pasibaigęs. Juokingiausia, kad tai buvo privažiavimas prie prabangaus „Damsmiulės“ viešbučio Miulenbeko ežero šiaurės rytų pakraštyje, čia jie ketino vakarieniauti.

Po dešimties minučių privažiavo Gorino ežerą, kuris buvo beveik apskritas ir gan nuobodus, tačiau jo vanduo turėjo būti bakteriologiškai švarus.

– Pirma nusimaudysime ar eisime pasivaikščioti? – paklausė ji.

Jecnikas pagalvojo.

– Nusimaudysime.

Jie perėjo plentą į Bernau ir apėjo pusę ežero, kol pasiekė maudytis skirtą vietą. Kerstina Knak viską įsivaizdavo kiek kitaip, visų pirma mažiau žmonių, tačiau Berlyne ir Brandenburge buvo atostogos ir ne kiekvienas galėjo sau leisti nuvažiuoti prie Šiaurės ar Baltijos jūros. Ir vanduo ne toks skaidrus kaip jų namo šeimininkės namų baseine, gana dumblinas. Tačiau jie išdrįso įbristi į vandenį ir nuplaukė į kitą krantą. Čia Jecniką apleido jėgos.

– Atgal aš nebenuplauksiu.

– Tai eik krantu.

Jai buvo malonu penkiolika minučių pabūti vienai ir ramiai paplaukioti. Bet greitai to pasigailėjo, nes galvoje, žinoma, sukosi vienas klausimas – kas laukia jos ir Marko? Žurnalistai dar neparašė, kad jie artimi, bet būtinai ištrimituos, jeigu jis vėl imsis savo, tuo galima neabejoti. Tokio kąsnelio niekas neatsisakytų, jų vietoj ji irgi taip pasielgtų. Tai būtų jos karjeros pabaiga. Tada galėtų nusiskandinti, kaip pasakytų jos mama. Anksčiau apie savižudybę buvo sakoma: „Jis atsuko dujų čiaupą“ arba „Ji įšoko į vandenį“. Tai atgyveno, nes visi išmoko plaukti. Ji galvojo, ką reikėtų daryti, kad dabar prigertų Gorino ežero viduryje. Nustojo irtis, tačiau liko paviršiuje, nors tyčia nieko nedarė. Didžiulis ryklys, galėjęs ją nutverti ir nusitempti į gelmę, taip pat nesirodė.

Kai atplaukė prie kranto, Jecnikas jau sėdėjo ir žiūrėjo į ramiame vandenyje besipliuškenančias ir besimėtančias kamuoliu mergaites. Iš to, kaip laikė rankas prie glaudžių, buvo galima spręsti, kad yra smarkiai susijaudinęs. Ji nekentė jo šiuo momentu ir būtų galėjusi pistoleto šūviu nukirsti jo galą. *Tas šlykštus kiaulė vėl kaifuoja!* Ji nuplaukė tolyn į ežerą, kad nusiramintų. Visai nežinia, kaip galima panaikinti tai, kas taip įaugę į jo kraują.

Jis pasitiko ją ir padavė violetinį rankšluostį. Ji paėmė be žodžių ir ėmė šluostytis.

– Patyrei malonumą? – paklausė jis.

– Taip. O tu?

Jis išraudo ir nuleido akis. Tokia reakcija viską pasakė. Ji nedavė jam ramybės:

– Ar negalėjai tuo tarpu paskaityti laikraščio?..

– Tu juk buvai čia pat...

– O jeigu manęs čia pat nebus?

– Aš sugebu save kontroliuoti.

– Tada eime.

Jie nunešė savo daiktus į automobilį ir nuėjo pasivaikščioti.

Kelias vedė palei ežerą ir kempingą į mišką. Iš pradžių šiaurės link, tada į rytus. Pagal ženklą už poros kilometrų buvo kalva įdomiu pavadinimu – „Kapoti kalnai“. Kaip daug kur miškuose aplink Berlyną, taip ir čia Raudonoji armija buvo įsirengusi gerai užmaskuotą pratybų lauką, jai išėjus, bundesveras jo, matyt, neperėmė. Tvoros jau nebebuvo, taip pat ir iškabos, kuri skelbtų, kad čia draudžiama karinė zona, ir gąsdintų pažeidėjus griežtomis bausmėmis. Stovėjo tik kelią užtvėręs užkardas ir gana malonus perspėjimas, kad gali pasitaikyti besimėtančių neatrastų šaudmenų. *Eiti draudžiama! Tėvai atsako už savo vaikus.* Jų tai neišgąsdino, ir jie atsidūrė vietoje, kur Brandenburgo dykvietė buvo tokia, kokia galėjo būti prieš kelis amžius, kol visur nebuvo pradėtos sodinti pušys. Smėlėti keliai, reti krūmai, krateriai ir duobės, ir visur rusva žolė. Deja, jie nebuvo biologai ir nežinojo daugelio pavadinimų. Nors visą laiką ėjo keliais, kažko buvo baugu.

– O jeigu jie čia prikaišioję minų... – garsiai pagalvojo Kerstina Knak.

– Leisk mane į priekį, – pasakė Jecnikas, – manęs nebus gaila.

Ją tai labai sujaudino, pasirodė, tarsi priešais eitų jos pačios labai greitai užaugęs vaikas.

Aplinkui matė apgriuvusias slėptuves, garažus ir kareivines. Pilkas tinkas, pilkas betonas. Viskas, ką buvo galima paimti, paimta. Jie patys sau atrodė lyg kosminio laivo „Enterprise“ keleiviai, ką tik nusileidę į svetimą planetą, kurios gyventojai dėl mįslingos epidemijos buvo

ją apleidę. Tačiau kartais Kerstinai Knak atrodydavo, kad iš teritorijos pakraščio kažkas ją atidžiai stebi per žiūroną. Gal tai vujaristai ar kariškų daiktų kolekcionieriai? Gal čia pasislėpę Raudonosios armijos kareiviai, kad nereikėtų grįžti į Rusiją? O gal Vilmersdorfo savisaugos komiteto vyrai, sekantys Jecniką, kad pagautų jį nusikaltimo vietoje? Ji prisivertė manyti, kad viską tik įsivaizduoja.

– Toliau nepraeisime, – pasakė Jecnikas, – visur aukštos tvoros.

Jie atsidūrė tarsi spąstuose. Ji žinojo, kad iki Bernau nelikę nė penkių kilometrų, ir Šionau bažnyčia atrodė ranka pasiekiama.

– Tvoroje tikrai bus skylė ir mes galėsime pralįsti, – padrąsino save ir Marką.

Ir išties jie sugrįžo į mišką ir jiems nieko neatsitiko. Po pusvalandžio vėl būtų prie.ežero.

Bet šit atsitiktinai išėjo į smėlėtą kelią, kaitri saulė buvo beveik tiesiai virš galvos. Ji sustojo, nusiėmė kuprinę ir išsitraukė kremą nuo saulės.

– Gal įtrintum nugarą?

Jecnikas sutiko ir kai jo rankos ėmė švelniai slankioti jos karšta oda viršun ir žemyn, ji labai užsinorėjo kažko daugiau. Bet kai siekė jo mėlynų džinsų, jis atitraukė dubenį. Markas vis dar nebuvo išmokęs atsipalaiduoti, jeigu ji imdavosi iniciatyvos.

– Aš nieko nepasiėmęs, – pasakė jis.

Ji išsitraukė iš kuprinės prezervatyvų.

– Jų užteks artimiausiam pusvalandžiui.

– Čia tiek bimbalų ir musių.

– Mes nekreipsim į nieką dėmesio.

– Liaukis, o jeigu ateis žmonės.

– Čia ištisus metus niekas neužklydo.

Ji pagalvojo, koks dabar būtų buvęs dialogas su Raineriu. Jie jau gulėtų daubelėje ir jis kutentų žolės stiebeliu jautriausias vietas. Ir ji pakęstų jo neišvengiamą sąmojį. Raineris: „O Doris, Doris, koks gražus tavo klitoris." Doris buvo jos antras vardas, kaip motinos. Raineriui ji dažnai šaukdavo: „Apsiramink su savo juokeliais, nuo jų gali kvanktelėti!" Tačiau norėjo, kad Markas Jecnikas pagaliau pradėtų tyrinėti moters anatomiją. Ji paėmė jo smilių ir parodė, kur reikia glostyti ir braukyti. Ją tai labai jaudino, o jo ne. Nors tu nusišauk.

– Apie ką dabar galvoji? Papasakok man...

– Apie nieką.

– O kodėl apie nieką?

– Jeigu aš apie ką nors galvoju, tai... – jis nutilo.

– ... tai apie mergaites?

– Taip.

– Ir ką jos daro?

Jecnikas abejojo.

– Nagi, pasakyk man.

– Tabaluoja aukštyn kojom ant skersinio.

– Papasakok man, kaip tai atrodo.

Jis papasakojo, ir ji suprato, kad šiuo punktu jis panašus į fetišistus, kurie irgi gali tik tada, jeigu prieš akis ar rankose turi moteriškas kelnaites ar liemenėlę. Jos žvilgsnis nukrypo į raudonom ir baltom juostom dažytą užkardą, užtvėrusį miško keliuką. Jis buvo plieninis ir pakankamai tvirtas, kad ją išlaikytų. Tačiau kas iš to bus? Viena vertus, jai tai atrodė paika, tačiau kita vertus, pakankamai žavu, kad kartą išmėgintų. Ji parodė į užkardą, panašų į skersinį.

– Gal man?..

Ir jis ėmė gaudyti orą kaip astmatikas.

– Tu neturi sijono.

– Aš apsijuosiu rankšluostį ir bus sijonas.

– Gerai...

Po valandėlės ji jau keliais kabojo ant karties, nespėjus jai nė apsižiūrėti, jis jau buvo įėjęs į ją, ir taip energingai, kad ji šūkčiojo, rodės, labiau iš skausmo, o ne iš malonumo, tačiau tai pranoko viską, ką iki šiol buvo patyrusi.

Kai apsivalė „Tempo“ servetėle, o jis smėlyje užkasė panaudotą prezervatyvą, jai pasirodė, kad jis pagaliau nugalėjo save. *Jis išgydytas.*

Jie susikibo rankomis ir nuėjo toliau. Ji galvojo, ar vieną dieną jai neištekėti už Marko. Reikia padėti tašką. Juk aišku viena: jai tinka tik tokie vyrai, kurie kažkuo skiriasi nuo kitų.

Vakarieniaujant prabangiame „Damsmiulės“ restorane prie Miulenbeko ežero, ji užsisvajojusi paklausė.

– Žinai, ko aš norėčiau?

– Kad nueičiau į virtuvę ir pats tau ką nors pagaminčiau?

– Ne, ne, maistas puikus...

– Tai tada ko?

– Užsisakyti čia kambarį ir praleisti naktį kartu.

– Laba diena. Jūs skambinate Kerstinai Knak. Deja, šiuo metu manęs nėra namuose. Tačiau galite po signalo pasakyti savo pavardę ir telefono numerį, aš jums paskambinsiu. Ačiū, iki.

– Tu, purvina kekše. Kas susideda su vaikų prievartautojais, tas padugnė. Palauk, palauk tu man, aš tave greit nudėsiu. Kartu su tavo kuiliu, kai jūs barškinsitės.

*

Diena klinikoje buvo sunki ir ji beveik nematė Marko Jecniko. Nuo nakties „Damsmiulėje“ buvo praėjusi pusė savaitės, tačiau nieko svarbaus neįvyko. Ji, pasirodo, be reikalo bijojo, kad Markui atsakys butą. Buto šeimininkas arba neskaitė laikraščių, arba neįsivaizdavo, kad Markas J. galėtų būti vienas iš jo nuomininkų. Tačiau galbūt jis atostogavo kokiuose nors Karibuose.

– Kerstina, SPD* ką tik atvežė moterį su ūmine psichoze. Ar tu negalėtum?.. – Jos kolega gydytojas vėl labai skubėjo.

– Žinoma, priešingai jums, vyrams, aš visada galiu. – Ji prisiminė savo pirmąją praktiką, kai vienas gydytojas mirė iš juoko jai paklausus, kodėl SPD siunčia į ligoninę psichiškai nesveikus žmones. „Ji duoda siuntimus visiems, kas už ją nebalsuoja.“ Paskui ji išsiaiškino, kad SPD yra socialinė psichiatrijos tarnyba. Moteris, kurią minėjo kolega, buvo apie keturiasdešimties metų, gana stambi ir baisiai nerami.

– Padėkite, – šaukė ji. – Vyras, gyvenantis virš manęs, nori užpilti mano butą vandeniu. Prasidėjo tvanas. Jis manęs nekenčia ir nori mane paskandinti. Dėl to, kad nemiegu su juo.

Kerstina Knak įsivaizdavo, kaip jai kilo tokia beprotiška mintis: ta moteriškė matė televizijos laidas apie potvynius Lenkijoje, Čekijoje ir Austrijoje ir perkėlė tuos vaizdus į savo gyvenimą. Vyras, gyvenantis virš jos, buvo tikrai romus žmogus, nebent šiek tiek ilgiau pastovėdavo po dušu. Tačiau ji net nebandė atkalbėti moters nuo minties apie tvaną, nes jau *Bleuer* buvo parašyta: „kliedesių

* Vokietijos socialdemokratų partija (*Sozialdemokratische Partei Deutschlands*).

neišsklaidys jokie racionalūs argumentai". Ji greitai akimis permetė tarnybos pranešimą ir perskaitė, kad moteris iš pradžių šuns išmatomis ištepė to vyro duris ir tada visa gerkle ėmė šaukti: „Čia gyvena niekšas, dabar visi tai matote!" Paskui išėjo į balkoną ir šaukė praeiviams: „Atsargiai, čia gyvena vaikų prievartautojas!" Vadinasi, buvo skaičiusi straipsnį apie Marką Jecniką ir savaip jį „perdirbusi". Tikriausiai jai atrodė, kad ji yra maža mergaitė, kuriai gresia pavojus.

– Aš paimsiu kirvį ir jį sukaposiu! – šaukė ji ir norėjo ištrūkti iš stipriai ją laikiusių sanitarų. Vienas jų buvo Markas Jecnikas, tai atrodė kaip absurdo teatras.

Kerstina Knak žinojo, kad niekas čia nepadės. Šiai moteriškei pradžiai reikia suleisti 5–10 miligramų tazepamo, bet ne daugiau, antraip nebus galima nustatyti tikslios diagnozės.

– Ponia, jums reikia nusiraminti... – Pavardės ji nežinojo. – Norėčiau, kad pabūtumėte čia kelias dienas ir aš galėčiau ramiai jus apžiūrėti. – Anamnezei reikėjo laiko, o manijos priepuolis turėjo būti pasibaigęs. – Jeigu sutiksite, viskas bus daug paprasčiau...

– Mano katės! – dejavo ponia.

– Mes jomis pasirūpinsime...

Kitą pacientą atvežė iš miesto traukinių stoties: iš pradžių jis bėgiojo aplink stotelės prižiūrėtojo namelį, o paskui ėmė kaišioti žmonėms duonos gabaliukus ir šaukti: „Aš esu Jėzus ir dalinuosi duona su savo mokiniais". Klinikoje jį ištiko stuporas, tai yra jis sustingo, pakreipęs galvą į šoną, pakėlęs akis į lubas ir išvertęs jas taip, kad buvo matyti tik baltymai. Ji užrašė kartotekos kortelėje „mutizmas" ir „katatoninė būklė", bet nežinojo, ką su šiuo vyru daryti. Kartais tokių

pacientų būklė komplikuodavosi, todėl nusprendė pirma ištirti jo fizinę būklę, galbūt padaryti elektroencefalogramą.

Taip praėjo visa popietė. Viena pagyvenusi moteris buvo visiškai praradusi nuovoką ir nebežinojo, kas ji tokia ir iš kur; tėvai atvežė šešiolikametę dukrą, nes ši vis tvirtino šiandien pat nusižudysianti. Inžinierius, kūręs specialias kompiuterio programas, buvo apimtas panikos ir bijojo mirti nuo infarkto. Kai stovėjo prieš ją, jam drebėjo akių vokai, lūpos ir rankos. Jis prakaitavo lyg turėtų temperatūros, jam trūko oro. Ji užrašė „tachikardija“, „tremoras“, „dispnėja“ ir pasidomėjo panikos priežastimis.

– Aš nuolatos matau, kaip krinta lėktuvai ir lekia pro mano langą.

– Jūs gyvenate Reinikendorfe, prie Tėgelio nusileidimo tako?

– Taip.

– Dieve!

Pagaliau sėdo ant dviračio važiuoti namo ir atsisveikindama pasakė budėtojui, kad jeigu ir toliau viskas taip eis, ją pačią greitai reikės gydyti. Už Špandau leidosi saulė – vaizdas lyg saldžiame paveiksle ir ankstesnių laikų poetai būtų rašę apie „nuostabias spalvas“, tačiau jai atrodė, kad jau lapkritis. Viskas atrodė pilka. Sau ji diagnozavo „piktybinę išsekimo depresiją“. Ką daryti? Nusiprausti po karštu dušu, išgerti taurę raudono vyno, pavartyti madų žurnalus.

Atsakiklio ekranas rodė raudoną vienetą ir ji pagalvojo, kas galėjo paskambinti: Tabėja ar Markas Jecnikas? Kupina vilčių paspaudė pilką mygtuką su užrašu ŽINUČIŲ IŠKLAUSYMAS.

– Tu, purvina kekše. Kas susideda su vaikų prievartautojais, tas padugnė. Palauk, palauk tu man, greit aš tave nudėsiu. Kartu su tavo kuiliu, kai jūs barškinsitės.

Ji sustingo. Negalėjo patikėti tuo, ką išgirdo, tačiau nelabai ir nustebo, nes jau seniai laukė panašaus skambučio. Balsas buvo tarsi dirbtinis, sukurtas kompiuterio.

Štai ir sulaukei.

Keletą sekundžių galvojo tik apie tai. Lyg gydytojas būtų pasakęs, kad serga krūties vėžiu. Ji galėjo mirti, tačiau turėjo ir realų šansą išgyventi. Tiktai reikėjo saugotis ir daryti viską, kas įmanoma.

Iškart eik į policiją.

Sekė mintis, bet ji visai nedžiugino, nes jos santykiai su šios profesijos žmonėmis buvo ne patys geriausi. Žinoma, esama išimčių, tačiau apskritai kiekvienas policininkas jai buvo fašistuojantis *mačo*, apsuptas šlykščios vyrų sąjungos, jie dangstė vienas kitą, jei kuris žiauriai pasielgdavo su užsieniečiu, leidosi paperkami raudonųjų žibintų gangsterių ar be sąžinės graužimo naudodavosi apsvaigusiomis moterimis išblaivinimo kamerose. Ji žinojo, kad yra neobjektyvi, tačiau iki šiol nepajėgė suvaldyti savo baisaus įniršio.

Ką daryti? Iš pradžių geriau nieko. Ji nutildė telefoną ir atsakiklį ir praleido vakarą kaip buvo numačiusi. Tačiau atsigulus miegoti apėmė smaugianti baimė. Jei lauke kas nors įliptų į medį, galėtų lengvai ją nudėti – jos lova stovi prie sienos. Ji nuėjo į kamarėlę, kur nebuvo langų, ir atsigulė ant seno čiužinio, tačiau tai atrodė kvaila. Vis galvojo, kas gi skambino. Kokia nors dešinioji galabintojų grupuotė ar buvusių Jecniko aukų artimas žmogus? Juk tos mergaitės dabar jau tokio amžiaus, kad turi draugų, ir jeigu jie – nepavykus pasimylėti – sužinojo apie

traumą, kuri sugadino jų draugėms gyvenimą, tai galėjo taip pasielgti. Matant savo didžiąją meilę kenčiant, galėjo „perdegti saugikliai“, juoba kad tai lietė ir patį. Tačiau kad ir kas šautų į ją ar Jecniką, sugautas taptų dar nelaimingesnis. Tad reikėjo jį sulaikyti nuo šio nusikaltimo.

Rytą, nepaisydama savo antipatijų, nuvažiavo į policijos skyrių Keito gatvėje, prieš tai telefonų knygoje suradusi, kad jos reikalas labiausiai atitiktų rubriką „Nusikaltimai prieš žmogų“. Tačiau jai niekas negalėjo padėti ir siuntinėjo nuo vieno pas kitą, kol pagaliau pakliuvo pas senstelėjusį pareigūną, neseniai su pagyrimu baigusį tobulinimosi kursus, kaip nuraminti susijaudinusius piliečius. Ji padavė savo diktofoną ir daug sykių persuko atsakiklio juostelę, tačiau jis beveik nereagavo.

„Tu, purvina kekše. Kas susideda su vaikų prievartautojais, tas yra padugnė. Palauk, palauk tu man, greit aš tave nudėsiu. Kartu su tavo kuiliu, kai jūs barškinsitės.“

Ji sustabdė juostelę ir suriko:

– Mielas pone Ecveileri, jei čia nėra grasinimas nužudyti, tada pasakykite, kaip jis skambėtų.

– Miela daktare Knak, aš esu žmogžudysčių skyriaus viršininkas ir galiu jumis rūpintis tik tada, kai jau būsite nužudyta.

Ji vos nesprogo iš pykčio.

– Tai juk grynas cinizmas.

– Ne, tai realybė. – Ecveileris nebuvo piktybiškas, tik senas vilkas.

Kerstiną Knak užplūdo neviltis.

– O ką man iki tol daryti?

Ecveileris prabilo tėviškai:

– Dėl tokio skambučio aš negaliu paskirti jums apsaugos. Mūsų šalis labai neturtinga, jūs pati tai žinote. Jei ne, paklauskite mūsų finansų ministrės.

Neapykanta tai damai juos suartino ir jai įsižiebė viltis, kad kriminalistai jos nepaliks bėdoje.

– Ar galite laboratorijoje ištirti juostelę ir sužinoti, kas ten?..

– Žinoma, padėkite ją tenai. – Jis parodė į dešiniąją savo rašomojo stalo pusę, kur krūvelėmis gulėjo bylos.

Ji neatlyžo:

– Jecnikui gresia dar didesnis pavojus negu man. Susikūrė vadinamasis savisaugos komitetas, nes kažkas jį atpažino. Čia galėtų būti jų darbas. Tai reikėtų patikrinti.

Ecveileris su tuo nesutiko ir nukrypo į bendresnius dalykus:

– JAV yra miestų, kuriuose kaimynams oficialiai pranešama, kad pavojingi nusikaltėliai atliko bausmę ir vėl atsidūrė laisvėje.

– Bet su šitokia žyme nė vienas negali resocializuotis.

– Kas niekada nebuvo socializuotas, negali ir resocializuotis.

Kriminalistas vartojo tuos pačius terminus kaip ji savo pranešimuose, ir tai ją labai nustebino.

– Kam jūs tai sakote, – atsiduso ji. – Apie visuomenės bejėgiškumą dabar nekalbėkime. Tačiau jeigu aš rūpinuosi nusikaltėliu ir stengiuosi pataisyti, kas dar įmanoma, tai valstybė turi mane bent jau saugoti, kad manęs nenugalabytų.

Ecveileris truputį sušvelnėjo.

– Mes patikrinsime šį skambutį. Tačiau jau dabar galiu pasakyti: balsas dirbtinis ir tikrai skambinta iš automato.

Tiek ji žinojo dar vakar vakare.

– Ką man dabar daryti?

Ecveileris pasižiūrėjo į ją ir priminė jai senstelėjusį Vilį Milovičių.

– Jūs klausiate manęs kaip policijos komisaro, ne kaip privataus žmogaus?

– Taip, žinoma.

– Be reikalo neprovokuokite tų žmonių ir pasisaugokite.

Ji pasijuto apknista ir įniršusi pašoko.

– Širdingai dėkoju už puikius patarimus. Iki pasimatymo!

– Tikiuosi, kad neteks, – nusijuokė Ecveileris.

Ji užtrenkė paskui save duris ir nuėjo į artimiausią kavinę išgerti *piña colados*.

Markas Jecnikas labai greitai suprato, kad „Sudaužyto ąsočio“ restoranas yra siaubas kiekvienam gurmanui, užsukusiam paskanauti, tačiau jam galėtų būti ideali pradžia. Savininkas, įpusėjęs ketvirtą dešimtį žmogus su kasa ir odine liemene, atrodė tikras kairuolis, o tokie žmonės, Jecniko manymu, nelabai bijojo kontaktų su nuteistaisiais. Priešingai, visada džiaugdavosi ir girdavosi, jeigu kuo prisidėdavo prie suklupusiojo resocializacijos.

– Aš irgi beveik kaip sėdėjęs, – pasakė gastronomas, perskaitęs Jecniko biografijos pasažą. – Šešerius metus studijavau universitete germanistiką. Mano motina yra vyresnioji vokiečių kalbos ir istorijos mokytoja, o tėvas – didelės leidyklos redaktorius. Mano disertacija buvo apie Kleistą, o virto mano paties „Sudaužytu ąsočiu“. Tikiuosi, kad nutuokiate apie viduramžių virtuvę? Galbūt galėtume sukurti „kaimo teisėjo Adamo patiekalą“...

– Žinoma, – nusijuokė Jecnikas ir pradėjo fantazuoti, nors supratimo neturėjo, kas buvo tas sumautas kaimo teisėjas. – Truputis ką tik medžioklio nušauto elnio mėsos, ant viršaus bruknių ... kaip šviežiai nuleisto pakaruoklio kraujo.

– Puiku. – Eksgermanistui, save vadinančiam medievistu, tai labai patiko, ir jis savo netvarkinguose stalčiuose ėmė ieškoti darbo sutarties blanko. – Dėl manęs galime tuoj pat sudaryti sutartį.

– Dėl manęs taip pat.

Markas Jecnikas jau seniai jautėsi toks laimingas. Mat jis baisiausiai nekentė Kerstinos klinikos. Visą dieną išbūti tarp psichiškai nesveikų žmonių jam buvo pragaras, nes žinojo, kad gali visą likusį gyvenimą praleisti tokioje įstaigoje. Nusikals ir iki savo dienų galo tupės su psichais.

– Pas mane jau dirbo vienas ekskalinys ... padavėju, toks Nikas... – burbėjo sau panosėje šeimininkas, ieškodamas sutarties. – Automobilių plėšikas ir vagis... Kuo nusikaltote jūs?

Šio klausimo Jecnikas visoje į darbą priėmimo procedūroje bijojo labiausiai. Meluoti negalima, tai buvo aišku, tačiau negalėjo pasakyti ir visos tiesos. Taigi jis sumurmėjo esą turėjęs reikalų su mergaitėmis.

– Aha, suprantu... – Gastronomas išsišiepė. – Suteneris?

Jecnikas linktelėjo. Kas jam daugiau liko?

– Ir kas jus vėl atvedė į teisingą kelią?

– Mano draugė. Ji gydytoja.

Viskas būtų buvę gerai, jei tuo momentu nebūtų suskambėjęs telefonas.

– Atsiprašau...

Šeimininkas pakėlė ragelį, nuobodžiaujančiu balsu pasakė savo pavardę, tačiau staiga krūptelėjo ir išraudo, nes išgirdo žodžius, kurių labiausiai bijojo:

– Skambina žmogus, norintis jums tiktai gero... – Reketas! Štai atėjo ir jo eilė.

Tačiau šį sykį apsiriko.

– Jeigu skaitote laikraščius, tai turėtumėte žinoti, apie ką kalbu, – toliau dėstė skambintojas.

– Ne...

– Apie tą vaikų prievartautoją, kuris vėl laisvėje, tą Marką J. arba Jecniką. Dabar jis sėdi pas jus ir, žinoma, prašosi darbo. Jeigu jį priimsite, tai greitai būsite vienintelis, kam jis virs. Iki.

Šeimininkas padėjo ragelį ir pasižiūrėjo į Jecniką. Šiam nereikėjo daug pastangų, kad viską suprastų iš jo veido, be to, girdėjo pokalbį, nes skambinęs žmogus kalbėjo pakankamai garsiai.

– Taigi viskas aišku, – pasakė Jecnikas ir atsistojo.

– Taip. Man labai gaila.

– Man taip pat.

Šeimininkas palydėjo jį iki durų, tačiau nepadavė rankos.

Jecnikas stovėjo gatvėje apimtas bejėgystės ir kurį laiką nesuvokė, kur jis yra – Hamburge, Bremene, Miunchene ar Berlyne. Kokiu autobusu čionai atvažiavęs, kokiu traukiniu? Jis nukakęs gana toli, kažkur į pietus. Jis ėjo ir ėjo, ir iš Kerstinos žinojo, ką tai reiškia: tai bandymas pabėgti pačiam nuo savęs.

Pradėjo lyti, ir temperatūra greit nukrito iki šešiolikos laipsnių – kaip rudenį. Dabar jis buvo kažkur Lichtenradėje. 179-asis autobusas važiavo iki Lichtenradės traukinių stotelės ir pagal grafiką – iki galinės dar trys

sustojimai. Jecnikas susimąstė. Kitas autobusas turėjo atvažiuoti po šešių minučių, ar jo laukti? Ne. Jis bijojo įlipti į autobusą. Bijojo, kad visi į jį spoksos. *Štai įlipo vaikų prievartautojas.* Jis matys, ką jie galvoja. Geriau eis pėsčiomis.

Gatvės buvo tuščios. Daugelis žmonių išvykę atostogų, o vaikai, siautę čia, kur mažai automobilių, tokiu sumautu oru verčiau sėdėjo prie televizorių arba kompiuterių.

Jis išskleidė skėtį ir ėjo kaip tuneliu. Jam nerūpėjo, kas yra kairėje ir dešinėje, tai buvo tarsi juoda siena. Išsigandęs atsigręžė, kai už nugaros staiga kažkas sužvangėjo ir subarškėjo. Kokių aštuonerių metų mergytė buvo jį pasivijusi su savo nauju kalnų dviračiu ir norėjo aplenkti sukdama į kairę, tačiau paslydo ant šlapio grindinio. Kietos padangos buvo pritaikytos važiuoti smėliu, o ne tokia danga. Mažylė slydo gatve kairiuoju šonu ir galva trenkėsi į kelkraštį. Sijonas užvirto, o iš paskos atbildėjęs dviratis vairu atsitrenkė į pilvą. Ji gulėjo be gyvybės ženklų.

Jecnikas pritūpė prie jos ir pakišo po galva suskleistą skėtį. Jis apsižvalgė. Netoliese nieko nebuvo ir gretimuose namuose niekas nepastebėjo, kad mažylė pargriuvo. Ji atsimerkė ir sudejavo:

– Galvą... Pilvą.

Jecnikas išsitraukė „Tempo“ servetėlių, vieną išskleidė ir uždėjo jai ant smilkinio, ant žaizdos. Tada pradėjo masažuoti mergytės pilvą. Jos kelnaitės buvo baltos su gėlytėmis ir mažais geltonais meškiukais.

Kerstina Knak iki šiol mielai važiuodavo pas Jecniką į Vilmersdorfą traukiniu. Hermsdorfe sėsdavo į pirmąjį numerį, važiuojantį Vanzės pusėn, po šešiolikos sustojimų ir trisdešimt šešių minučių reikėjo išlipti ir Šioneberge

persėsti į 45-ąjį ar 46-ąjį ir po trijų minučių būdavo vietoje, Federacijos aikštėje. Traukiniuose visada būdavo sėdimų vietų ir ji išnaudodavo laiką skaitydama.

Tačiau šiandien bijojo važiuoti traukiniu. Kriminalistai jai atsiuntė juostelę su tuo mistiniu grasinimu ir ji, kaip kvailė, dar sykį perklausė.

„Tu, purvina kekše. Kas prasideda su vaikų prievartautojais, tas padugnė. Palauk, palauk tu man, greit aš tave nudėsiu. Kartu su tavo kuiliu, kai jūs barškinsitės.“

Tai niekaip neišėjo iš galvos. Per savo profesinę karjerą buvo mačiusi užtektinai „kvanktelėjusių“ vyrų ir moterų, iš kurių galėtų tikėtis panašių grasinimų. Nėra ko galvoti apie tokius, kurie kėsinosi į Oskaro Lafonteno ir Volfgango Šoiblės gyvybę. Į ją nebūtinai gali šauti. Gal bandys pastumti po traukiniu. Stovėjo dabar Hermsdorfo stotyje ir ne priėjo prie perono krašto kaip paprastai, kad pamatytų atvažiuojantį traukinį iš Fronau pusės, o atsirėmė nugara į statybų informacinę lentą. Iš čia viską matė ir niekas negalėjo nepastebėtas prislinkti iš už nugaros.

Tačiau kėlė nerimą ir dar kažkas – vakarykštis Tabėjos skambutis.

– Klausyk, man baisu dėl tavęs.

– Kodėl tau baisu dėl manęs?

– Dieve, kodėl! Jecnikas ir tave veda į pražūtį. Būtinai turi su juo išsiskirti.

– ... veda į pražūtį. Tu, rodos, per daug prisiskaičiusi romanų.

– Kerstina, aš prašau!..

– Tabėja, aš prašau!..

– Jis kaip kontaktiniai nuodai: kiekvienas, su juo susidūręs, anksčiau ar vėliau žūsta.

– Aš ne, aš tokiems dalykams atspari.
– Ne.
– Tabėja, užteks.
– Taip, užteks – bet draugauti su Jecniku! Aš slapta viliuosi, kad greitai tikrai atsiras, kas jį...
– Atsiprašau, aš jį myliu.
– Aš tave irgi myliu ... kažkaip...

Ir draugė padėjo ragelį. Ką ji pasakė, nedžiugino, tačiau jos susirūpinimas buvo kažkaip suprantamas. Kažkaip... Visi šioje visuomenėje buvo kažkaip teisūs, ką nors sakydami. Kalbos apie vertybių žlugimą – nesąmonė, tačiau per daug žmonių šiais laikais turi per daug savo vertybių. Kažkaip reikia gailėti tokių žmonių kaip Markas Jecnikas ir stengtis, kad jie vėl būtų integruoti į visuomenę, tačiau jie kažkaip kelia nuolatinę grėsmę ir yra kažkaip teisėta norėti, kad jie kuo greičiau dingtų iš akiračio – kažkaip... O Tabėja ją kažkaip mylėjo. Gerai, o kaipgi?

Atvažiavo traukinys ir Kerstina Knak įlipo. Kad čia buvo ne Fronau traukinys, o pravažiuojantis, startavęs Oranienburge, ji kažkaip užuodė. Matyt, iš vis dar naudojamų senųjų VDR dezinfekcijos medžiagų. Keli trumpai kirpti vaikinai sėdėjo gale, aiškiai to tipo, kurie Malove bei kitur medžioja ir užmušinėja užsieniečius arba Dolgenbrote padeginėja imigrantų bendrabučius. Toks galėjo įšnekėti grasinimus į jos atsakiklį. Ne, toks niekada nebūtų pasakęs „kekšė“. Iš šio žodžio galima spręsti apie aukštesnį išsilavinimą, ir iš „barškinsitės“.

Vitenau. Ji žinojo šios vietovės istoriją. Tik spėdavai atvažiuoti į Berlyną, ją iškart kas nors papasakodavo. Kad Vitenau anksčiau vadinosi Daldorfu ir išgarsėjo visame mieste savo beprotnamiu, kaip tada nekaltai buvo

sakoma. Juoba kad buvo ir 68-oji tramvajų linija, vadinamoji „bepročių linija“, jungianti Daldorfą su kitu Berlyno beprotnamiu – Hercbergo ligonine. Būtent. Tuoj po amžių sandūros gyventojų bendrija pareiškė, kad Daldorfo žmonės nebegali pasakyti savo adreso, o prekyba ir visa kita labai nuo to kenčia, nes kiekvienas daldorfietis automatiškai laikomas pamišėliu. Jie tikėjosi, kad bus kitaip pakeitus pavadinimą. Tačiau vietoj: „Jeigu tu ir toliau taip darysi, pakliūsi į Daldorfą!“, dabar berlynietis, bakstelėjęs sau į smilkinį, sakydavo: „Jeigu tu ir toliau taip darysi, pakliūsi į Vitenau!“ Tiktai pavadinus ligoninę Karlo Bonheferio nervų klinika, žmonių vadinama „Bonio ranča“, vietovės pavadinimas prarado neigiamą prasmę ir jį buvo galima grąžinti, ypač jei Karlas Dalas būtų atvykęs kaip garbės svečias. Kerstinai Knak tai patiktų, nes ji nuo seno mėgo tą linksmintoją, o eiles „Aš pažinojau mergaitę iš Vedingo, kuri mėgo tik petingą“ buvo įsiminusi amžiams.

Dabar visąlaik važiavo palei buvusią sieną. Platus mirties ruožas tebedryksojo kaip ilgam paliktas pūdymas.

Vilhelmsrū. Ji žinojo, kad anksčiau iš čia pūškuodavo traukinys, vežantis minias berlyniečių į Šrofheidę.

Ji pavargo, tačiau nedrįso užmerkti akių.

Šionholcas. Ji pagalvojo, kad galbūt reikėtų išlipti čia ir palaukti dvidešimt penktojo iš Tėgelio einančio traukinio, kad suklaidintų galimus persekiotojus, tačiau neišlipo.

Volanko gatvė, Bornholmo gatvė, Sveikatos šulinys. Čia, kiek ji žinojo, formavosi didysis Šiaurės žiedas, įvairių miesto ir tolimojo susisiekimo traukinių mazgas, vyko ne tokia gigantiška statyba kaip Potsdamo aikštėje, tačiau vyko. Ji džiaugėsi naujuoju Berlynu. *Jei tau dar bus lemta jį pamatyti...* Ši mintis plykstelėjo kaip ugnis, kaip

reaktyvinio naikintuvo sprogimas, nuaidėjęs virš tykaus javų lauko.

„Prašome pasitraukti nuo durų!“ Traukinys važiavo toliau. Kairėje vis dar riogsojo daugiaaukščiai nacių bunkeriai. Niekas negalėjo jų susprogdinti.

Humboltų giraitė. Ji nužvelgė sutvarkytą senosios Štetino stoties aplinką ir Berlyno centro bokštus: katedra ir sinagoga pirmiausia krito į akį. Paskui nėrė į tunelį. Visi traukinio langai buvo atidaryti, tad vagone kilo baisus triukšmas.

Šiaurinė geležinkelio stotis, Oranienburgo gatvė. Buvusios šmėklų stotys.

Frydricho gatvė. Kiek kartų ji buvo čia išlipusi su leidimu įvažiuoti į VDR rankinuke.

Unter den Linden, vis dar niūri, Potsdamo aikštė, Anhalto geležinkelio stotis, abi restauruotos. Tačiau baltos plytelės, jos nuomone, darė jas panašias į ligoninę.

Jorko gatvė. Traukinys vėl išlindo iš tunelio ir važiavo tarsi kokiu kanjonu: abipus vien aprūkusių namų frontonai.

Šionebergas. Reikia persėsti – užkopti į viršų ir pereiti į žiedo stotį. Aukštoje salėje, nepaisant visų piliastrų ir elektros laidų, knibždėte knibždėjo balandžių, ir ji turėjo labai saugotis, kad šie jos neapterštų.

Automatinė rodyklė parodė: „Mergelių dykra“. Keista, kad jos draugės dar nebuvo atkreipusios dėmesio į tą pavadinimą.

Atvažiavęs iš Kenig-Vusterhauzeno traukinys savo spalva buvo panašus į kokakolos skardinę. Ji įlipo, bet neatsisėdo, nes liko tik dvi stotelės.

Išlipusi Federacijos aikštėje paėjo gatve žemyn, už šviesoforo praėjo retenybe tapusį mažą kino teatrą, Federa-

cijos aikštės pakraštyje esančią studiją, kur kaip tik buvo rodomas „Gyvenimas – tai statyba“ (20 val.) ir „Panelės Smilos sniego jausmas“ (22 val.), ir už poros metrų – praėjusi pro didžiulius Carito senelių namus – jau buvo Tiubingeno gatvėje.

Kaip ir visus, gyvenančius užmiestyje, dideli nuomojami namai miesto centre ją ir žavėjo, ir erzino. Viena vertus, tai miesto atmosfera, tiesiog verdantis gyvenimas, kita vertus, grūstis, triukšmas ir purvas. Žmonės čia gyvena per tankiai, tarp mūrų, o dangų gali matyti tik aukštai užvertę galvą. Eidama per vidinį kiemą pasijuto lyg kalėjime išvesta į pasivaikščiojimą. Įkyriai dvokė pigiais dažais. Labiausiai ją erzino triukšmas, be to, atrodė, kad jis sklinda iš Marko langų. Technomuzika. Berlyną buvo užvaldęs Meilės paradas.

Jos spėjimas pasitvirtino, nes kai įėjo į šoninio priestato laiptinę, viršuje išgirdo beldimą į duris ir vienos ponios riksmą:

– Pone Jecnikai, tylos! Antraip iškviesiu policiją! Galima išprotėti.

Kerstina Knak pasileido į viršų. Ji nebuvo pratusi laipioti laiptais ir beveik nesportavo, todėl greitai atsakė kojos ir kvėpavimas. Pūtuodama užkopė į viršų ir paskambino. Iš pradžių vieną, paskui daug sykių, pagaliau ėmė belsti. Viduje jokio garso, tik šalia gyvenantis nuomininkas atidarė duris.

– Galite kiek norite skambinti, jo nėra, – pasakė jis ir nelabai draugiškai dėbtelėjo į ją.

Tai buvo jaunas berlynietis, kokių ji nemėgo: raumeningas, pigus, primityvus, apsirengęs papūgos spalvų treninginėmis kelnėmis ir atbulai užsidėjęs beisbolo kepurėlę.

Ji labai stengėsi jo nematyti ir daugiau pati sau pasakė, kad pas Marką Jecniką groja muzika.

– Keista...

Kaimynas priėjo arčiau ir beveik prisiglaudė prie jos.

Kerstina pasitraukė į šoną ir sušuko:

– Markai, atidaryk, tai aš, Kerstina...

– Sveika, Kerstina, – išsišiepė kaimynas. – Jo nėra... bet aš turiu raktus.

– Tada prašau jus juos atnešti, – riktelėjo Kerstina Knak, suveldama frazės viduryje įvardžius.

– Aš ne Jusjusas, o Simonas, – kiauktelėjo Markaus kaimynas.

– Simonai, būk geras, atnešk raktus, galbūt jam kas nors atsitiko.

– Ar užeisi pas mane?

– Ne. Greičiau! – Kerstina įstūmė jį pro duris. Ji turėjo patirties su nepaklusniais pacientais, o iš jėgos, kuria suėmė jo žastą, jis turėjo suprasti, kad ji moka dziudo ar kažką panašaus. Šiaip ar taip, jis greitai grįžo su Marko buto raktais.

Kerstina Knak pakankamai ilgai dirbo psichiatrijos pirmojoje pagalboje, kad numanytų, ko dabar gali tikėtis, tad liko *cool* kaip lėktuvo pilotas, kuris žino, kad po poros sekundžių jie trenksis į stačią uolą, ir sako: „Gerai, kad bent kuro užteks“. Ji įsivaizdavo Jecniką gulintį kraujo klane viduryje koridoriaus. Tačiau sykiu suvokė, kad šis vaizdas iškilo jos vaizduotėje ir tam, kad netaptų tiesa. Kas bijo, tas parodo nuolankumą dievams, ir tie jo pasigaili.

Kai jie atidarė duris, pasirodė, kad vaizduotė ir realybė beveik visiškai sutapo: Jecnikas tikrai gulėjo didžiuliame kraujo klane viduryje koridoriaus.

– Štai jis! – suriko kaimynas. – Guli persipjovęs venas.
Ji puolė prie telefono.
– Greičiau, greitąją...

Manhardas sėdėjo savo kabinete ir peržiūrinėjo senas bylas. Tačiau jam daug labiau rūpėjo pranešimai iš šių metų Meilės parado. *Tagesspiegel* tyčiojosi: „Miesto *žalieji plaučiai* vakar prieš pietus skleidė šlapimo ir alaus dvoką – Didysis Zoologijos parkas vėl tapo ‚nacijos išviete‘ ir ‚šiukšlynu‘." Pagal aplinkos apsaugos sąjungos apskaičiavimus, žemė sugėrė septynis šimtus penkiasdešimt tūkstančių litrų šlapimo, o paliktų šiukšlių kalnai svėrė apie du šimtus tonų. Buvo susirinkę beveik milijonas technomuzikos fanų. „Zoologijos parke jausmų sumaišty reiveriai šoka taikiame chaose", – rėžė akį stambi antraštė. Tarp to milijono buvo ir Heikė, ir tai jam nelabai patiko. „Jei jie tave mirtinai sutryps, aš liksiu vienas su vaiku." „Tu paprasčiausiai pavydi, kad pats negali pasismaginti".

Viena vertus, kita vertus... Jį dar labiau nervino tai, kad nebegalėjo turėti tvirtos nuomonės. Viena vertus, nuniokoti Zoologijos parką buvo didžiulė kiaulystė, kita vertus, Berlynui ir jaunimui tas Meilės paradas buvo gerai. Jis ėmė ilgėtis biblinio „Tavo kalba tebus taip, taip ir ne, ne" ir naujo aiškumo. Tačiau gal nereikia tiek daug galvoti, geriau dirbti. Kaip senas Fontanė gerbėjas jis žinojo: „Darbas daro žmogų ramų".

Ir tarsi tas Brandenburgo šviesulys, kurio šimto metų mirties metinės ką tik buvo, tai būtų išgirdęs, į jo kabinetą įsiveržė Jaica Tėcman.

– Klausyk, mes turim darbo!

– Kas atsitiko, ką nors nuknekcino Meilės parade?

– Ne, Vilmersdorfe, Tiubingeno gatvėje. Tik bandė nusižudyti, guli Gertrūdos ligoninėje.

Manhardas atsistojo ir susirinko savo penkis daiktus.

– Ar jau žinoma kas toks?..

– Taip, tas vaikų prievartautojas iš Kiselno.

– Aha?.. – Manhardo veidas persikreipė kaip priekurčio ir jis pridėjo dešinę ranką prie ausies.

– Tas, kuris užpuldinėjo mažas mergaites kažkur Šiaurės Vokietijoje, o dabar vėl paleistas ir...

Manhardas prisiminė:

– Aha, tas, dėl kurio susikūrė savisaugos komitetas, neišleidžiantis jo iš akių.

– Būtent.

– Panašu į privatų mirties nuosprendį.

Jaica Tėcman klausiamai pažvelgė į jį:

– Ar buvo rasta nužudyta mergaitė?

– Ne, kodėl?

– Na, tu sakai mirties nuosprendis.

– Čia buvo profilaktinis mirties nuosprendis.

– Ak šitaip...

– Jis daug efektingesnis. – Manhardas palaikė kolegei atidarytas duris.

– Ačiū. Senos mokyklos kavalierius.

– Geriau kavalieriai negu kavalerija.

Jie priėjo prie lifto, įlipo ir paspaudė mygtuką žemyn. Nuo Keito gatvės iki Gertrūdos ligoninės Vilmersdorfe, Manhardo nuomone, buvo apie keturi kilometrai ir iki ten reikėjo važiuoti apie penkiolika minučių. Kurfiursto, Niurnbergo, Špicherno, Hohencolernų pylimo, Ulando, Meklenburgo, Parecerio gatvėmis. Jis pažinojo miestą geriau negu daugelis taksistų.

Juos nervino ne didelis judėjimas, o tai, kad Didžioji koalicija norėjo iš dvidešimt trijų Berlyno rajonų padaryti dvylika.

– Dabar jie panaikins mano Marcaną, – pasakė Jaica Tėcman, kuri buvo užaugusi VDR. – Mus sujungs su Helersdorfu.

– Taip, ir pavadins Helercanu, – nusijuokė Manhardas, jis gyveno Reinikendorfe, viename iš nedaugelio rajonų, kuriame buvo apie trys šimtai tūkstančių gyventojų ir jo nereikėjo su niekuo jungti. – Jau geriau Helercanas negu Rytų blokinių namų rajonas.

– Koks mėšlas! – Jaicą Tėcman tai siutino.

– Pritariu.

– Netikiu, kad tai padės taupyti.

– Labiausiai sutaupytume, pamažinę politikų, – pasakė Manhardas ir surimavo. – „Mūs politiniam elite proto suvisam nelikę.“

– Ir kvailio vietoje kaip visada liks žmogus, kuriam reikės toliau vaikščioti ar važinėti.

Manhardą vėl prislėgė tai, kad kuriamas Berlynas buvo nebe jo, o svetimas miestas. Kas jam ta naujoji Potsdamo aikštė ar vyriausybinis kvartalas? Nusispjaut. Nebus to, kas jam brangu: Vedingo, Kroicbergo, Pankovo, Prenclau kalno. Galbūt jie taps trečiuoju, septintuoju, devintuoju ir vienuoliktuoju rajonais... kaip įprasta.

Kai privažiavo Ulando gatvės galą, Manhardas taip užsinorėjo šlapintis, kad pūslę beveik sutraukė mėšlungis. Jis susiėmė rankomis tarpkojį.

– Būk gera, sustok! – Jis maldaudamas pažiūrėjo į Jaicą Tėcman, kuri sėdėjo prie vairo.

– Ištversi tas kelias minutes iki ligoninės.

– Ne, negaliu! – Jis tiesiog susirietė. Tuojau pat. Be to,

jis liguistai bijojo ligoninių tualetų dėl mirtinų infekcijų. – Sustok!

– Čia juk nėra jokios kavinės.

– Aš nueisiu į parką.

– Tu juk ne valkata. Tave nubaus.

– Man vis vien, nors ir šimtinę pakločiau. Kitaip sprogsiu.

Ji suprato, kad padėtis rimta, ir sustojo prie Frydricho Ėberto gimnazijos. Manhardas iššoko iš automobilio šiam dar nesustojus ir nubėgo prie Feno ežero. Ten buvo įžulni pieva, kuri jį kiek užstos nuo kelio. Bėgdamas atsisegė savo šviesias linines kelnes. Galų gale nusilengvino ir patyrė tikrą palaimą. Tačiau atsigręžęs pamatė, kad dvi Vilmersdorfo našlės tiesiog pašiurpo nuo to, ką jis daro. Žinoma, palaikė jį ekshibicionistu... o gal net vaikų prievartautoju. Apimtas panikos skubiai kaire ranka truktelėjo užtrauktuką, dešiniąja kaip paprastai, nespėjęs padėti vieton nukamuoto galo. Jo apatinių antukas buvo labai siauras ir jis nespėjo ištraukti rankos. Ir įsidrėskė dešinįjį smilių. Ėmė bėgti kraujas. Paprastai būtų iščiulpęs žaizdą ir dezinfekavęs ją seilėmis, o dabar, matant Jaicai Tėcman, nedrįso. Atsisėdęs į automobilį, viską pamiršo.

– Seni vyrai visada turi bėdų su prostata, – pasakė ji.

Jie atvažiavo į ligoninę ir Manhardas sukaupė dėmesį į tai, ką reikia daryti. Jis nežinojo, kaip kreiptis į seselę vienuolę – „motinėle“? – ir darsyk grįžo prie įėjimo pasiklausti, kur yra intensyvios terapijos skyrius.

– Kokia paciento pavardė?

Jis turėjo to paklausti Jaicos Tėcman:

– Kokia žuvusiojo pavardė?

– Jums reikia į patologinį skyrių? – paklausė budėtojas.

– Ne, nors visi mes nuo to neapsaugoti... Mes ieškome vieno pono...

– Marko Jecniko, – padėjo jam kolegė.

Budėtojas nurodė fligelį ir palatą, ir jie nuėjo. Manhardas atsargiai žvilgčiojo į Jaicą Tėcman. Jei būtų pacientas, o ji seselė, jis galbūt net pasipirštų. Jis vos nepamiršo, kad formaliai vis dar yra vedęs – su Lilo nebuvo išsiskyręs – be to, palaiko su Heike panašų į vedybinį ryšį, nes kartu augina vaiką.

Kai atsidūrė prie Marko Jecniko lovos, tas jam pasirodė panašus į kirminą, riebų ir blyškų. *Prietarai, prietarai!* – išgirdo jis perspėjantį Heikės balsą ir pabandė užblokuoti savo emocijas. Vaikų prievartautojas atrodė gražus ir šiek tiek iškamuotas. Tačiau kai Manhardas nuoširdžiai pamėgino jį užjausti, giliai viduje nuskambėjo kažkas kita, bjauru, ko negalėjo nuslopinti: *gaila, kad jam nepavyko nusižudyti.* Kovodamas su tokiomis mintimis, kreipėsi į Jecniką daug draugiškiau negu norėjo, beveik maloniai, prieš tai prisistatęs pats ir pristatęs Jaicą Tėcman.

– Vargšeli, kaip jūs jaučiatės?

– Ačiū, jau geriau.

– Ar galiu prisėsti ant lovos krašto?

– Taip, žinoma.

– Tad papasakokite man... – ir pasižiūrėjo į Jecniką taip supratingai ir įsijautęs, lyg norėtų laimėti pirmąją Europos gydytojų sąjungos premiją.

Markas Jecnikas truputėlį pakilo.

– Aš kaip tik meistravau, kai prie mano durų kažkas paskambino... Atidariau, o ten stovėjo du vyrai su kaukėmis. Vienas, mažesnis, turėjo pistoletą. Jie privertė mane nueiti į virtuvę ir... – Jis nutilo ir atrodė, kad nebegali daugiau kalbėti. Šiaip ar taip, užsidengė veidą antklode.

– Gal pakviesti gydytoją? – paklausė Jaica Tėcman.

– Ne, jau viskas gerai... – Jecnikas nuleido antklodę.

– Ar jūs pažinote tuos du vyrus? – Manhardas kreipė kalbą į savisaugos komitetą.

– Ne, – atsakė Jecnikas nedvejodamas.

Manhardas to ir įsitvėrė:

– Taigi jie ne iš tų žmonių, kurie jūs seka, kaip skaičiau laikraštyje?

– Manau, kad ne.

– O toliau?

Jecnikas giliai atsikvėpė.

– Vienas prikišo man prie smilkinio pistoletą, su duslintuvu, o kitas paėmė nuo virtuvės stalo peilį. Aš buvau bepradedąs šaukti, tačiau vienas pasakė: „Tik cyptelėk ir tu miręs“. Tada kitas paėmė mano dešinę ranką ir perpjovė venas... – Jis pakėlė sutvarstytą ranką. – Jie norėjo, kad atrodytų kaip savižudybė.

– Tačiau jūs likote gyvas? – Klausimas nebuvo toks kvailas, kaip skambėjo, nes Manhardas norėjo parodyti, kad į Jecniko pasakojimą kol kas žiūri kiek skeptiškai. Staigus žvilgsnis į Jaicą Tėcman pasakė, kad ir ta abejoja.

– Taip. Bet tik todėl, kad netikėtai į svečius atėjo mano draugė. Kerstina. Jei nebūtų atėjusi, būčiau nukraujavęs.

Manhardas linktelėjo. Tai skambėjo logiškai ir protokolai vėliau patvirtino, kad ta Kerstina Knak tikrai netikėtai atsidūrė Tiubingeno gatvėje. Tad Jecnikas, jeigu viską būtų tik inscenizavęs, negalėjo žinoti, kad jį kas nors išgelbės. Tačiau, kita vertus, Jecniko versija atrodė tokia nepaprasta ir „nusikaltimo vieta“ buvo tokia bloga, kad negalėjai tuo patikėti.

Jis vėl pasijuto visiškai bejėgis.

*

Kerstina Knak stovėjo prie Hildegardos ir Koblenco gatvių kampo esančioje vaisių parduotuvėje ir pirko Jecnikui bananų, persikų ir vyšnių. Tai buvo rajonas, kur savisaugos komitetas jį sekė, ir ji šiurpo nuo minties, kad tiedu vyrai, stovintys už jos, galbūt yra žudikai. Ji jautėsi prastai, kraujo spaudimas buvo gerokai nukritęs, nes naktį labai blogai miegojo, geriausiu atveju – dvi valandas. Ir aišku kodėl. Ji su siaubu vis pašokdavo, kai prieš akis išplaukdavo tas sukrečiantis vaizdas: Markas didžiuliame kraujo klane viduryje koridoriaus. Tačiau dar labiau ją kankino mintis, lendanti į galvą sykiu su šiuo kraupiu vaizdu: *tai buvo geriausia išeitis...* Kad jis būtų miręs. Ji draudė sau taip galvoti, tačiau tai negelbėjo. Kaip nuodingi garai iš žemės plyšio ši mintis kilo į viršų. Niekaip negalėjo suvokti to, kad būtent jinai jį išgelbėjo. Jeigu jis dar sykį išniekins kokią mergaitę ar netgi ją nužudys, ji jaus baisią kaltę. *Jei nebūtum atėjusi, šiame pasaulyje būtų vienu žmogžudžiu mažiau.* Jai buvo gėda ir ji norėjo išsivaduoti iš šių kančių. Ir nežinojo, ko dar laukti.

Kai sėdėjo prie jo ir laikė jo sužalotą ranką, jis pradėjo kalbėti, nes jie buvo vieni kambaryje.

– Aš daugiau nebegaliu.

Ji pabučiavo jį.

– Liaukis, aš juk su tavim.

Jis ėmė verkti.

– Jie seka mane kiekviename žingsnyje, nebegaliu daugiau tverti.

Ji bandė jį pralinksminti:

– Ir gerai, tada niekada nesusigundysi.

– Aš nebesijaučiu žmogumi. „Žmogaus orumas neliečiamas“. O mano orumas? Jo nebėr.

Kerstinai Knak buvo sunku nepasiduoti jo nuotaikai.

– Suprask ir juos – jei tu turėtum vaikų.

Jis pradėjo kūkčioti.

– Jie teisūs.

Ji sukluso.

– Kodėl?

– Kadangi vėl įsivaizdavau, kaip aš... – Jis nusuko žvilgsnį.

– Aišku, kad to buvo galima tikėtis, – bandė raminti ji.

Tačiau tai buvo dar ne visa išpažintis.

– Bet šį sykį aš ją pasmaugiau...

– Markai, juk tik mintyse.

Jis vėl pasižiūrėjo į ją.

– Kas parašyta jūsų vadovėliuose? Mąstymas yra bandymas...

– Tačiau tai ne poelgis. Mes juk daug mokėmės, kaip sustabdyti tą procesą.

Tada jis atsisėdo ir papasakojo, kas atsitiko Lichtenradėje.

– Aš negavau darbo ir pasileidau per gatves. Man už nugaros nuo dviračio nugriuvo mergaitė... o aš jai padėjau... – Jis nutilo, jo kūnas ėmė drebėti, beveik kaip užėjus epilepsijos priepuoliui.

– O toliau?

– Aš būčiau tai padaręs, jei nebūtų atėjęs vienas kaimynas... Jis pažinojo tą mažylę ir ją nusivedė. Aš būčiau ją nusitempęs į artimiausią parką ir... Aš jau beveik buvau sumetęs planą.

Jis nebegalėjo daugiau pasakoti, nes jį ištiko kolapsas, ir skubiai iškviestas gydytojas suleido vaistų.

– Geriau ateikite rytoj, – kažkas pasakė Kerstinai Knak ir ji greitai atsisveikino su Marku Jecniku.

Ji nuėjo į Heidelbergo aikštę ketindama važiuoti namo. Metro suprato, kas atsitiko Jecnikui: jeigu jis Lichtenradėje tikrai būtų mažyle „pasinaudojęs“ – kitas žodis jai neatėjo į galvą – būtų neišvengta to, kas kriminologijoje vadinama maskuojamąja žmogžudyste. Kadangi jis puikiai suvokė – jeigu mergaitės išniekinimas iškiltų dienos švieson ir jis liudininkų būtų demaskuotas kaip žudikas, tai sėstų iki gyvenimo galo. Tačiau svarbiausia buvo visai kas kita: staiga jis suprato, kad nebepasikeis. Ir persipjovė namie venas iš pasišlykštėjimo savimi, norėdamas nuo visko išsivaduoti. Kad užkirstų kelią naujiems nusikaltimams. Kažkas turėjo tai padaryti, kažkas turėjo jį pašalinti... ir jeigu jis tai padarė pats. Tačiau buvo jos išgelbėtas ir ligoninėje nebeturėjo jėgų pasakyti teisybės policijai ir jai. Be to, bandydamas nusižudyti galėjo visus nuteikti prieš savisaugos komitetą, savo medžiotojus.

Atsidūrusi namuose, ji atsivertė Baudžiamąjį kodeksą ir perskaitė 145-ąjį „d“ paragrafą apie „nusikaltimo simuliavimą“: „Kas sąmoningai klaidina valdžios organus, sakydamas, kad buvo įvykdytas nusikaltimas... baudžiamas trejais metais kalėjimo arba pinigine bauda...“

Puiku! Dabar neaišku viena – ar kriminalistai įrodys jo kaltumą? Ką jis pasakojo jai, visai neblogai sugalvota. Ar ekspertai pagal pjūvius gali nustatyti, jis pats persipjovė venas ar jį kas nors privertė? Ji tuo abejojo. Be to, jie neturėtų visai netikėti Jecniku, nes aišku, kad daugelis žmonių jį norėjo pašalinti. Tai liudija ir juostelė su grasinimu ją nužudyti.

Kai kitą vakarą vėl sėdėjo pas Jecniką, nes jis dėl nukraujavimo ir šoko dar kelioms dienoms buvo paliktas ligoninėje, ji nelabai žinojo, kaip pasielgti: duoti jam ramybę – ir galbūt viską pamiršti – ar viską išrėžti į akis?

Ji pasirinko antrąjį variantą ir užsipuolė kaip negailestinga prokurorė. Kadangi Jecniko palatos kaimynai jai atėjus išėjo, nebuvo reikalo slopinti balsą. Kuo ilgiau kalbėjo, tuo labiau įsitikino, kad manė teisingai, nes Jecnikas jau nebegalėjo žiūrėti jai į akis. Jis nuleido galvą ir taip įnirtingai sukinėjo plonytį savo ausinuko laidą, kad jis turėjo tuoj nutrūkti.

– ... be abejo, tu tikrai norėjai nusižudyti, bet paskui, kai pasirodė kraujas, neturėjai jėgų iki galo perpjauti veną. – Tai pasakiusi pasijuto kraupiai ir nejučia pasičiupinėjo tvinkčiojančią kairės rankos veną. – Ir staiga netekai sąmonės. Tokį aš tada tave radau koridoriuje. O čia, ligoninėje, staiga sumanei išspausti iš to naudos: nusikaltėlis tampa auka. – Ji susakė viską iki galo ir paklausė, ar jis prisipažįsta. – Tau iš tikrųjų bus geriau, jei atvirai pasakysi. Taigi buvo taip, kaip aš sakau, ar ne?

Jecnikas pasižiūrėjo į ją ir demonstratyviai nerūpestingai, tarsi jie būtų amerikietiškos komedijos artistais, atsakė:

– Sveikinu, aukso medalis už aiškiaregystę.

Ji neatstojo.

– Tai buvo iki galo neįvykdytas, nepavykęs bandymas nusižudyti, taip ar ne?

– Taip.

Jie valandėlę patylėjo, ir jai pasirodė, kad Jecnikas savotiškai didžiuojasi tuo, ką padarė: pačiu bandymu nusižudyti ir idėja panaudoti jį gynybai ateityje.

– Ir ką? – paklausė ji paskui. – Manai, kad policija tokia kvaila, kad nesupras?

– Nekvaila, bet jie turi tiek darbo, kad...

*

Manhardas darsyk perskaitė straipsnį „Savisaugos komitetas nori išvaryti vaikų prievartautoją iš Kyco“ ir peržvelgė Jaicos Tėcman pateiktą sąrašą. Jame turėjo būti visi svarbiausi „Vilmersdorfo sargai“, kaip dabar buvo vadinama apie Oliverį Švarcą ir Aleksandrą Dombrovskį susibūrusi sekimo grupė. Užuomina apie „Vilmersdorfo našles“ iš garsiojo miuziklo.

Oliveris Švarcas, 35 metų, valstybės tarnautojas.

Aleksandras Dombrovskis, 28 metų, kompiuterių specialistas.

Hartmutas Ešenbachas, 38 metų, mažmeninės prekybos atstovas (įtrauktas į įtartinų asmenų sąrašus kaip dešiniųjų radikalų grupuotės narys).

Teo Rytbergas, 55 metų, buvęs kalėjimo tarnautojas, pensininkas.

Nadina Dombrovski, administracijos darbuotoja.

Sonja Švarc, bibliotekininkė.

Mariluiza Tiulen, vokiečių kalbos ir istorijos mokytoja.

Rūt Bislich, kosmetikė.

Išskyrus Ešenbachą, jam nė vienas neatrodė įtartinas, nors visaip gali būti ir beveik visuomet pasitvirtindavo sena tiesa, kad „tyli kiaulė gilią šaknį knisa“. Bet vienas Ešenbachas to negalėjo padaryti, nes Jecnikas sakė, kad jį užpuolė ir vertė žudytis du vyrai. Apskritai visa ši istorija nelabai įtikėtina, tai pripažino ir priešais sėdinti Jaica Tėcman.

– Galiu kirsti lažybų, jis viską išsigalvojo, kad mestų šešėlį savo persekiotojams.

– Na, o kas tai?.. – Manhardas paspaudė magnetofono jungiklį ir paleido juostą su grasinimu nužudyti Kerstiną Knak.

„Tu, purvina kekše. Kas susideda su vaikų prievartautojais, tas padugnė. Palauk, palauk tu man, aš tave greit nudėsiu. Kartu su tavo kuiliu, kai barškinsitės."

Jaica Tėcman turėjo pripažinti, kad to taip lengvai nesufalsifikuosi, juolab kad telekomas patvirtino, jog toks skambutis Kerstinai Knak iš tiesų buvo.

– Mums reikėtų patikrinti, ar tai ne Jecniko balsas, – pasakė Manhardas, vyniodamas ant savo smiliaus naują tvarstį. Jį buvo susižeidęs traukdamas užtrauktuką, ir dabar žaizdelę labai skaudėjo, pirštas aplinkui buvo visas pamėlynavęs. Heikė kažką sakė apie kraujo užkrėtimą, o jis pats galvojo, ar tik nebus ligoninėje pakliuvę kokių mikrobų. Et, tas pats galas.

– Jeigu tai ne Jecniko darbas, mes būsim pažengę žingsnį į priekį.

– Iš Vilmersdorfo sargų čia tikrai niekas nebus prikišęs nagų. Jie turi alibi, aš su visais jais kalbėjau.

Manhardas suabejojo:

– Taip, tačiau kokie tie alibi, girdi, tuo metu visi buvom pas ponią Švarc ir gėrėm kavą.

– Išskyrus Ešenbachą.

– Volframas fon Ešenbachas... – Manhardo mintys nukrypo kitur. – Norėčiau su juo susitikti. Kad man ką nors paskaitytų iš *Parcifalio*.

– Mūsų Ešenbachas turi tiktai laikraščių krautuvėlę.

Manhardui vėl užėjo kvailiojimo priepuolis ir jis sumurmėjo:

– Būtų gerai, jeigu užklupčiau jį ne kraunantį laikraščius, o šovinius į kišenes.

Jaica Tėcman pabaksnojo sau pirštu į kaktą.

– O Dieve!

Tačiau Manhardas kvailiojo toliau:

– Na, tai aš žygiuosiu... mutinėlio srėbti.

Iš tiesų jam viskas nepatiko ir ėjo tik todėl, kad reikėjo.

Jam buvo aišku kaip dieną. Vaikų prievartautojas, žinoma, tik inscenizavo užpuolimą, kad apjuodintų Vilmersdorfo sargus. Ir laikraščiuose jau ėmė mirgėti straipsniai, pavadinti „Per toli nueita" ir panašiai, kuriuose buvo kalbama apie niekingą ligonio persekiojimą ir prisimenamos nacių eutanazijos programos. Manhardas pagalvojo, ar įmanoma – bent jau Vokietijoje – norėti pašalinti tą žmogų, nemąstant kaip naciui. Lyg ir ne. Bet jis pažinojo daug žmonių, tarp jų žydų, kurie neapkentė tiek senųjų, tiek naujųjų nacių, kovojo su jais... ir vis dėlto slapčia troško mirties bausmės Markui Jecnikui ir pavykus savižudybei viduje būtų tik džiaugęsi.

Šitaip nusiteikęs jis važiavo pas Ešenbachą. Ne tam, kad jį demaskuotų, o kad surinktų duomenų, leidžiančių įkišti Jecniką už grotų už melagingus parodymus ir duotų lengviau atsikvėpti jo kaimynystėje gyvenantiems tėvams.

Įėjęs į parduotuvę ir pamatęs Ešenbachą, vėlei sutriko, nes tas žmogus jam iš pirmo žvilgsnio patiko, ir greit suprato kodėl: kadangi stulbinamai panėšėjo į jo tėvą. Buvo tokių keturiasdešimtmečio tėvo nuotraukų, kuriose jis atrodė kaip įtariamojo dvynys. Kartu nenorėjo turėti nieko bendro su tokiu dešiniuoju radikalu kaip Ešenbachas ir iš anksto laikė jį atstumiančiu tipu. Todėl neįstengė būti vienodai abejingas ir visąlaik mainėsi, čia draugiškai šypsojosi, čia niūrojo.

Ešenbachas parduotuvėje buvo vienas, ir vos Manhardas prisistatė, neliko jokių abejonių, kad policija jau puikiai žino, kas privertė Marką Jecniką žudytis. Kurgi Ešenbachas buvęs įvykio metu?

Jis ilgai negalvojo.
– Nagi čia, parduotuvėje.
– Ir kas tai gali paliudyti?
– Mano žmona, duktė.
Manhardas vyptelėjo.
– Tai beveik nieko nereiškia...
– Ir, žinoma, pirkėjai. – Ešenbachas paminėjo keturis, pasakydamas ir gatves, kur jie gyveno. – Namų numerių, aišku, nežinau.
Į parduotuvę atėjo Arnika, ir Manhardas susijaudino pamatęs, kaip ji bučiuoja tėvą. Jis suprato, kad žmogus, turintis tokią mielą dukterį, privalėjo niršte niršti kaimynystėje apsigyvenus Jecnikui. Kai jo duktė buvo Arnikos amžiaus, jis irgi būtų taip elgęsis. Jos plaukai buvo tokie pat ilgi ir šviesūs kaip tada Elkės.
– Gal užsirašysite jų pavardes? – paklausė Ešenbachas.
– O taip...
Manhardas užsirašė, tačiau neabejojo, kad nieko nepeš aplankęs tuos žmones visus iš eilės. Užteks jiems paskambinti. Tad atsisveikinęs su Ešenbachu nuėjo į artimiausią telefono būdelę ieškoti numerių. Trijų numeriai buvo telefonų knygoje, du iš jų užtiko namie. Ir jie patvirtino Ešenbacho parodymus. Manhardas padėkojo ir truputį sutrikęs išėjo į gatvę. Ką daryti? Jis jautėsi prastai ir nesugebėjo aiškiai mąstyti. Kas dėl to kaltas – besitvenkianti audra, didelis ozono kiekis ore... ar sėlina pirmasis insultas? Jis išsigando. Juk jam tuoj šešiasdešimt. Kojos linko, ir jis vos nukepėstavo iki Federacijos aikštės, kur Vekso ir Detmoldo gatvių sankryžoje buvo žaliai dažytų suolų.

Markas Jecnikas laikė ranką ant durų rankenos ir grūmėsi su savimi. Jis norėjo išeiti iš ankšto savo buto

kalėjimo ir pasimėgauti lauke laisve, bet sykiu taip bijojo vaikščioti gatvėmis, parkais ir aikštėmis, kad nesiryžo atidaryti durų. Dėl daugelio priežasčių. Jis tapo savo inscenizacijos auka ir dabar bijojo, kad kas nors iš tiesų į jį šaus arba puls peiliu, paskatintas laikraščių straipsnių apie tariamą pasikėsinimą į jo gyvybę. Šiuo atžvilgiu visa ta istorija buvo klaida. Be to, aišku, kad savisaugos komiteto nariai jau stovi kitoje gatvės pusėje ir puls sekti jo pėdomis, vos tiktai išeis iš namų. Iki traukinio ar metro stotelės tikrai paseks. O jeigu jų nusikratys, bus dar blogiau – tada atsidurs savo paties naguose, kitaip tariant, velnio, kuris įsimetęs į jo vidų ir nori tik vieno – kad jis užpultų kokią mergaitę. Tai visai ne jis, o kažkokia svetima jėga, apsigyvenusi jame, kuriai jis negali pasipriešinti. Lygiai kaip žmogus bejėgis prieš kai kuriuos virusus ar baltymo molekules. Tarkim, AIDS. Tokia velniška žudanti molekulė slypėjo ir jo smegenyse, ir jis buvo jos auka. Kad ją pažadintų veikti, tereikėjo nueiti į parką ir pamatyti aukštyn kojom kabančią mergaitę.

Jis susmuko ant kėdės ir ėmė melstis:

– Tėve mūsų, kurs esi danguje, apsaugok mane nuo mano nelaimės.

Kalėjimo kunigas mėgino išmokyti jį melstis.

Paskui iš tiesų nusiramino. Pastarosiomis naktimis beveik nemiegojo ir dabar užsnūdo. Snausdamas prieš akis matė vaizdą, kurio visuomet stverdavosi kaip inkaro, galinčio sustabdyti jo ratu besisukančias blogas ir depresyvias mintis: jis sėdi autobuse su daugybe vaikų, jie kyla į kalną, vis aukščiau ir aukščiau, įveikdami serpantiną po serpantino. Staiga vairuotojui pasidaro bloga ir jie, rodos, tuoj tuoj nugarmės į bedugnę ir užsimuš. Tačiau paskutinę akimirką jis pagriebia vairą ir visus išgelbsti.

Suskambėjus telefonui Jecnikas taip staiga pašoko, kad širdis ėmė daužytis kaip paklaikusi. Kūną išpylė prakaitas ir lyg apdujęs paėmė ragelį. Moteriškas balsas:

– Kerstina? – paklausė jis.

– Ne, Mariluiza Tiulen.

Pirmąkart girdi.

– Kas?

– Mariluiza Tiulen iš savisaugos komiteto, Vilmersdorfo sargų grupės, kaip rašo laikraščiai, jūs juk žinote.

– Ak šitaip... – Jis pamažu atsikvošėjo. – Tai jūs dabar ir mano telefoną seksite?

– Ne, pone Jecnikai, prašau mane suprasti teisingai, aš tiktai norėjau jums pasakyti, kad man labai gaila, jog jūs buvote užpultas savo bute ir į jus buvo kėsintasi. Tai tikrai neįeina į mūsų planus, ir čia tikrai ne mūsų darbas, dėl to galiu prisiekti visais šventaisiais. Ir prašau mus teisingai suprasti: mes juk iš esmės norime jus apsaugoti nuo savęs paties.

– Ačiū... – Jecnikas nežinojo, kaip į tai reaguoti. Viena vertus, jis suprato savisaugos komiteto motyvus, kita vertus, tai, ką jie darė, buvo kėsinimasis į žmogaus laisvę ir orumą.

– Kerstina Knak, jūsų draugė, yra ir mano draugė, partijos draugė, ir aš, žinoma, su dideliu susidomėjimu seku jos veiksmus, tą – atleiskite – eksperimentą su jumis...

Jecnikas žagtelėjo.

– Eksperimentą...

– Na taip, aš galbūt truputį nevykusiai suformulavau, tačiau tai, matyt, psichologinis eksperimentas – išgydyti jus, taip sakant, meilės jėga. Jūs žinote Dantę?

– Jūs turite galvoje Hermsdorfo picerijos savininką?

– Ne, poetą.

– Pas Hermsdorfo Dantę aš dažnai valgau picą.

Mariluiza nusijuokė:

– Aš turiu galvoje Dantę Aligjerį, *Dieviškosios komedijos* autorių. Jis yra taip parašęs: „Meilės valdžia gera, nes ji atitraukia savo valdinio mintis nuo visokio blogio.“

– Taip, aš tikiu, kad Kerstina su manim susitvarkys, – nusijuokė Jecnikas, tačiau tai pasakęs iškart suprato meluojąs, nes meilės vaistas iki tol neveikė. Bet gal dar veiks.

– Linkiu jums sėkmės, – pridūrė Mariluiza Tiulen. – Aš laikysiu kumštį už jus ir Kerstiną Knak, kad jums pavyktų. Ir prašau suprasti komiteto veiksmus tiktai kaip pagalbą sau ir jums...

– Ačiū.

Padėjęs ragelį, jis nežinojo, ką manyti apie šį skambutį. Tai malonus gestas, bet truputį ir ciniškas, jis jautėsi pažemintas. Iš pradžių užsiundo ant jo šunis, o paskui reiškia užuojautą. Tačiau nebespėjo daugiau nieko pagalvoti, nes tuo metu į duris kažkas paskambino. Bijodamas žudikų, jis buvo dusyk užrakinęs spyną ir užkabinęs grandinę.

– Kas ten?

– Manhardas, kriminalinė policija.

Dieve, tai tas, kuris tardė jį ligoninėje. Jis nekentė tokio tipo farų. Jie visuomet atrodo mieguisti ir abejingi, o iš tikrųjų tiesiog trokšta ištirti bylą. Amžinai kalba tokia pačia gaidele kaip ta ponia Tiulen: „Mano mielas, taip tave užjaučiu, visą naktį verkiau, bet man daugiau nieko nelieka, kaip tik pasodinti tave į elektros kėdę! Aš būsiu mintimis su tavim, kai tu joje atsidursi“. Jis žvilgtelėjo pro akutę, kad įsitikintų, jog už durų tikrai Manhardas. Taip, teisybė.

– Lukterėkite. – Jis nuėmė grandinę, atrakino ir atidarė duris. – Prašom.

– Ačiū. – Manhardas prasispraudė pro jį.

– Va čia, kambarin. – Jecnikas parodė jam kelią. – Gal ko nors išgertumėte?

– Ačiū, tarnyboje negeriu.

– Aš turėjau galvoje vandenį.

– Ir jo ne, ačiū.

Jecnikas žiūrėjo, kaip Manhardas įėjo į kambarį ir atsisėdo kampe, tarsi užvaldydamas visą patalpą. Jį apėmė pyktis. Ko tam šikniui čia reikia? Bet klausdamas, ką reiškiąs šis vizitas, kalbėjo saldžiu, kaip medumi teptu balsu.

– Mes iki šiol neaptikome jokių pėdsakų tų dviejų jus užpuolusių ir vertusių žudytis vyrų, – pasakė Manhardas.

Jecnikas bijojo, kad Manhardas iš jo veido perskaitys jam šovusią mintį: „Cha, cha, ir nerasit, nes jų išvis nėra“. Ir kad nugintų ją šalin, skubiai ištarė:

– Tai buvo profesionalai, tokie nesileidžia taip greit sugaunami.

– Profesionalai? – Manhardas tiriamai pasižiūrėjo į jį. – Manote, kad tie komitetininkai pasamdė profesionalus...

– Dabar viskas įmanoma.

– Na, ne viskas. Pavyzdžiui, neįmanoma, kad aš nuskrisčiau kaip paukštis, jei atsistočiau ant štai šitos palangės ir šokčiau.

„Koks sumautas plepys!“ Jecnikui buvo vis sunkiau pakęsti Manhardą. Sėdi sau kaip Buda jo supamajame krėsle ir mąsto, ant kaktos parašyta, kas dedasi jo viduje: jis jaučiasi tarsi paauglys, atsidūręs vaikų prievartautojo kambaryje ir pamažu suvokiantis, kad pakliuvo į spąstus ir dabar įvyks kažkas baisaus. Jis žinojo tai iš Kerstinos

ir kitos gydytojos, jos ilgai apie tai kalbėjo. Taip pat žinojo, kad šios fazės pabaigoje pašnekovai visuomet tampa agresyvūs. Kaip dabar Manhardas.

– Jeigu jums rūpi mano nuomonė, pone Jecnikai, tai be jokios diplomatijos pasakysiu, kad jūs tą istoriją išsigalvojote. Tai juk tik blėnis, kaip pasakytų Bekenbaueris. Tų dviejų ponų išvis nėra, o tai, ką pasakojote mūsų dailininkui, yra vien jūsų fantazijos vaisius.

– Prisiekiu, kad buvo taip, kaip sakiau.

– Tuomet papasakokite viską darsyk nuo pradžių.

Jecnikas papasakojo ir, turėdamas prieš akis realius tų vyrų prototipus, o būtent, savo pirmosios klinikos sanitarą ir vyriausiąjį gydytoją, nė trupučio nesusipainiojo.

– Puiku... – Manhardas uoliai rašėsi. – Viskas kaip anksčiau, viskas sutampa. Žinote, pone Jecnikai, aš jau labai seniai dirbu ir matau čia tik dvi galimybes, arba aš klystu ir tiedu vyrai iš tiesų egzistuoja, arba jūs vaizduojate du kažkada sutiktus žmones, kuriuos taip gerai įsiminėte, kad laisvai galite apibūdinti. Jeigu taip, mes juos lengvai surasime.

Jecnikas išsigando, tačiau nespėjo susijaudinti, kad galbūt išsidavė, nes tą sekundę, laimė, vėl pasigirdo skambutis, ir jis pripuolė prie durų atidaryti – šįsyk be jokio atsargumo, – už jų stovėjo laiškanešys.

– Jums laiškas... toks sunkus... su priemoka. Ar sumokėsite?

– Nagi parodykite.

Perskaitęs siuntėjo pavardę jis krūptelėjo.

Kai Markas Jecnikas kitądien išdrįso išeiti į gatvę ir patraukė į parką, Vilmersdorfo sargai, kaip patys save vadino, tučtuojau sukruto. Oliveris Švarcas žaisdamas

tenisą buvo išsisukęs koją, todėl šįsyk juodu su Aleksandru Dombrovskiu sėdėjo automobilyje. Jie išsuko iš Berlyno į Ulando gatvę ir nuvažiavo paskui vaikų prievartautoją.

– Automobiliu sekti patogiau, – pasakė Oliveris Švarcas.

Aleksandras Dombrovskis buvo atlaidžiau nusiteikęs negu paprastai.

– Man jo savotiškai gaila... Vargšelis, jeigu jį kas nors kėsinasi užplumpinti.

Oliveris Švarcas atsiduso:

– Policininkai mane klausinėjo kvailiausių dalykų.

– Mane irgi.

– Ta moteris juokingu vardu...

– Jaica... – Aleksandras Dombrovskis viską puikiai prisiminė. – Klausyk, tai figūra! Tik ta jos tarmė.

– Ji iš Rytų Berlyno, jie turėjo taip kalbėti, kad atrodytų esą proletariškų pažiūrų. – Oliveris Švarcas manė taip. – Žiūrėk, Jecnikas suka už kampo, į Gašteino gatvę.

– Aišku. – Aleksandras Dombrovskis taip pat pasuko į dešinę. Jam vis dar rūpėjo Jaica Tėcman. – Ji man sakė, kad Jaica yra Kanarų princesė.

Oliveris Švarcas grįžo prie tariamų užpuolikų temos.

– Manai, kad iš tiesų kažkas norėjo jį nukneckinti?.. O gal jis viską tik išgalvojo, kad mus apjuodintų?

– Nežinau. Galbūt jis išties tiktai bandė nusižudyti...

Oliveris Švarcas nusijuokė:

– Mums tik į naudą, jeigu toks tipas pats užsimano iškeliauti anapus.

Aleksandras Dombrovskis nebuvo toks tvirtas nuo tada, kai Mariluiza Tiulen su juo pasišnekėjo.

– Galbūt jis iš tiesų virto kitu žmogumi...

Oliveris Švarcas numojo ranka:

– Katė negali nepeliauti. Nagi pagydyk tu mano katiną. Vos tiktai balkone nutupia žvirblis – mažulytis, silpnas – jis tiktai švyst ir jau turi jį. Jam tai įgimta, ir niekaip neišvarysi.

– Jecnikas juk dabar išsidūksta su savo terapeute, – paprieštaravo draugas, – jam nebereikia vaikų.

Oliveris Švarcas vėl nusijuokė:

– Tai kodėl mes važiuojame jam iš paskos?

– Todėl, kad mūsų žmonos to nori, jos juk isterikės.

– Liaukis, jos teisios. Toksai kaip Jecnikas tiktai tada pajunta tikrą malonumą, kai išbarškina vaiką.

Aleksandras Dombrovskis nuspaudė stabdį.

– Jis sustojo prie ledainės.

Oliverį Švarcą tarsi elektra perėjo.

– Žiūrėk, jam rūpi ta mažylė su geltonais marškinėliais...

– Atrodo, kad taip.

– Antai, dabar jis prie jos pasilenkė... Ak, tas kiaulė!

Vanesa iš anksto mėgavosi ledais, kurių štai štai nusipirks, bet žinojo, kad tai gali brangiai kainuoti. Galbūt dvi dienas negalės išeiti į lauką arba visą savaitę žiūrėti televizoriaus. Mat buvo radusi mamos dviejų markių monetą, prieš jai prapuolant, tai yra buvo ją tiesiog nukniaukusi iš piniginės.

Taigi dabar truputį neramiai plakė širdis prieš prieinant prie langelio ir pasakant savo norą prie plienu blizgančių indų stovinčiam italui. Ji kiek sudelsė, nes negalėjo taip greit išsirinkti, išvydusi tiek skanėstų. Pistacijų ledai taip gražiai žali, ana tie... vilioja šokolado gabaliukais, riešutiniai panašūs į karamelę.

– Na tai ko, sinjorina? – ledų pardavėjas ėmė nekantrauti.

Ji dar labiau sutrikusi paprašė vanilinių ir su šokoladu. Ir padėjo ant lėkštelės monetą, lipnią nuo prakaito. Jau buvo beimanti grąžą ir puodelį su dviem dideliais ledų rutuliais, kai kažkas ją užkalbino.

– Sakyk, ar tu mane dar prisimeni? – paklausė vyriškis, staiga atsidūręs šalia jos.

Vanesa instinktyviai pasitraukė į šalį.

– Ne...

Vyriškis buvo labai malonus, ne toks amžinai surukęs kaip mokytojai.

– Klausyk, aš tau nupirksiu trečią rutulį, – pasakė jis. – Bananinių, jie labai skanūs.

Vanesa atsisakė:

– Aš negaliu iš svetimų žmonių nieko imti.

Vyriškis nusijuokė ir pasilenkė prie jos, kad pažvelgtų į akis.

– Aš juk nesvetimas.

Mergaitė sutriko. Gal matė kada nors šį vyrą su mama? Ne, ji neprisimena.

– Betgi tu ne mano dėdė...

Tą akimirką priėjo Oliveris Švarcas ir Aleksandras Dombrovskis. Jie nugirdo paskutinius mažylės žodžius.

– Atstokite nuo vaiko! – sušuko Oliveris Švarcas ir atstūmė Jecniką į šalį.

– Aš juk nieko nepadariau, – bejėgiškai ir sykiu piktindamasis pasakė Jecnikas.

Aleksandras Dombrovskis įniršo:

– Ak taip, nieko nepadarėte? Tai tuojau išsiaiškinsim. – Jis pasilenkė prie mažylės. – Kuo tu vardu?

– Vanesa. – Ji buvo aiškiai išsigandusi. – Vanesa Navrocki.

– Vanesa... gražus vardas. Aš irgi turiu tokią dukterį kaip tu. Ir labai ją myliu, todėl mes žiūrime, kad jai nieko neatsitiktų. Juk žinai, yra vyrų, kurie jus gali labai nuskriausti. – Ir pasižiūrėjo į Jecniką.

– Mano mama irgi sakė, kad su niekuo niekur neičiau.

Čia neiškentęs įsikišo ir Oliveris Švarcas:

– Na, Vanesa, o dabar papasakok mums, ką tas vyras tau sakė.

– Kad nupirks man bananinių ledų.

Oliveris Švarcas dėbtelėjo į Jecniką.

– Tipiška. Pradžia visuomet būna tokia.

Aleksandras Dombrovskis nieko nelaukdamas šūktelėjo pro ledainės langelį:

– Ei, gal paskambintumėte 110?

– Tiktai nekvieskit policijos, – ėmė prašyti Jecnikas.

Oliveris Švarcas nusijuokė:

– Aišku, tu jos bijai.

– Aš maldauju, man dar nepraėjo bandomasis laikotarpis.

– Mes ką tik matėme, kaip tu taisaisi. Kiaule!

– Atstokit nuo manęs, man reikia eiti į darbą! – Jecnikas apsidairė, ar negalėtų pasprukti. Jis buvo prastas bėgikas, be to, kelkraštyje stovėjo anų automobilis paleistu motoru. Ir vis dėlto pabandė.

Tačiau vos už kelių metrų „sargai“ jį nutvėrė.

– Stok!

Tačiau Jecnikas neklausė, ir visi trys smarkiai susikibo, pūkšdami ir šūkčiodami. Netrukus prie jų sustojo žaliai ir baltai dažytas automobilis, turintis radijo ryšį.

*

Policijos skyriuje pusantros valandos vyko audringos scenos kaip ankstyvuosiuose italų filmuose, mat prie Oliverio Švarco, Aleksandro Dombrovskio, Jecniko ir Vanesos buvo prisidėjusi ir Kerstina Knak.

Tardytojas, pavarde Mefercas, stengėsi kruopščiai užfiksuoti dalyvių parodymus ir liudijimus senutėle rašomąja mašinėle.

– Taip, personalijas aš surašiau... o dabar iš eilės... – Komisaras artėjo prie keturiasdešimties ir, sprendžiant iš pasitikinčios, energingos povyzos, dar tikėjosi padaryti karjerą. – Pone Švarcai, jūs šį štai poną... sulaikėte...

– ...ir sumušė! – sušuko Jecnikas.

Oliveris Švarcas ėmė mostaguoti rankomis.

– Izoliavau. Negi nežinote, kad jis vaikų prievartautojas, gydytojų užleistas ant mūsų galvų?

– Še tai tau! – Kerstina Knak trenkė kumščiu į prekystalį primenantį barjerą.

Tada padėti draugui puolėsi Aleksandras Dombrovskis.

– Skandalas paleisti tokį laisvai šlaistytis. Aš galiu prisiekti, kad šitas Jecnikas kibo prie štai šios mažylės.

– Tai mano duktė, – pareiškė Jecnikas.

– Tuo blogiau.

– Aš tik norėjau pasišnekėti su savo dukra, – varė savo Jecnikas ir bandė palenkti į savo pusę tardytoją viską išdėstydamas iš eilės. – Aš kelerius metus jos nemačiau. Iki jos mama neatsiuntė laiško. Jis atėjo kaip tik tada, kai pas mane buvo nužudymų skyriaus pareigūnas, ponas Manhardas. Ji parašė man, kad per teismą išsireikalaus, jog man būtų uždrausta su ja matytis. Ir aš paskubėjau prieš tai...

– Tokiam kaip jūs negalima leisti turėti dukterį, – pareiškė Oliveris Švarcas. – Be to, aš netikiu, tai pasakos.

– Ji yra mano kūnas ir kraujas!

– Jeigu taip, tai labai blogai.

Dabar jau neiškentė Mefercas:

– Prašau nutilti! Daktare Knak, jūs esate pono Jecniko globėja?

– Ne, aš esu jo gydytoja.

– Ar tiesa, ką jis sako apie dukterį?

Oliveris Švarcas vėl neištvėrė:

– Ko jūs jos klausiate, ji su juo išvien! Ji jums niekada nepasakys tiesos.

Mefercas garsiai atsikvėpė:

– Pone Švarcai, prašau mūsų daugiau nepertarinėti.

– Gerai. – Oliveris Švarcas klestelėjo ant medinio suolo.

Mefercas jam padėkojo žvilgsniu.

– Taigi, daktare Knak, ar Vanesa yra pono Jecniko duktė, ar nėra?

– Aš manau...

– Ką... jis niekada jums nesakė, kad turi dukterį? – Mefercas labai nustebo.

– Ne... Tačiau iš bylos aš žinau, kad buvo vedęs ir turi dukterį, bet jis jau seniai išsiskyręs, ir globos teisė, žinoma, suteikta motinai. Aš visuomet maniau, kad jos kitur gyvena... – Ji atsigręžė į Jecniką. – Kodėl tu niekad nesakei, kad jos gyvena už kampo?

– Aš tiesiog nespėjau. Man taip gėda. Ir Jana man tik vakar parašė...

Kerstina Knak atidžiai jį nužvelgė.

– Taigi ta mažylė, sutikta prie ledainės, iš tiesų tavo duktė? Tu esi tuo tikras, nors jau kadai jos nematei?

–Taip, aš ją mačiau priešpiet su motina. Palaukiau Ulando gatvėje prie durų, namo numerį juk žinojau.

– Teisybė, – patvirtino Oliveris Švarcas. – Jis tenai iš tiesų kurį laiką trynėsi.

Jecnikas priėjo prie pat Kerstinos Knak.

– Klausyk, prisiekiu, aš jai niekad nieko nepadariau.

– To dar trūko! – sušuko Oliveris Švarcas. – Jeigu jis tai pabrėžia...

Jie nespėjo baigti sakinio, nes pasigirdo beldimas į duris.

– Prašau įeiti! – sušuko Mefercas.

Tarpduryje pasirodė kokių keturiasdešimties metų moteris, truputį per daug išsipusčiusi, kad atrodytų „normaliai". Jos trumpa, šonuose su giliais prakirpimais vasarinė suknelė ir ryškiai chna dažyti plaukai rodė, jog ji mėgsta atkreipti į save vyrų dėmesį.

– Laba diena... Aš čia dėl savo dukters...

– Ak, ponia Navrocki? – Mefercas klausiamai pažvelgė į ją, tačiau atsakymo nereikėjo, nes atėjusioji šoko prie dukters ir griebė ją į glėbį.

– Ei, nenuorama, kokią kvailystę tu vėl iškrėtei?

– Aš nieko nepadariau, mamyt, tik nusipirkau ledų ir mane čia atvedė.

Ir tada Jana Navrocki pastebėjo savo dukters tėvą. Jecnikas, žinodamas, kas dabar bus, buvo pasitraukęs į šalį ir pasislėpęs už Kerstinos Knak. Tačiau tai nieko negelbėjo. Ekszmona užsipuolė jį:

– Ką, šunsnuki, gal tu ir prie Vanesos?..

Jecnikas žengė atatupstas, bet išdrįso jai į akis pasakyti, kad Vanesa ir jo duktė.

– Jai išvis nereikia žinoti, kas jos tėvas. Ar aš nerašiau tau, kad dingtum iš Berlyno? Tu čia mus pražudysi. Arba tu išsinešdini, arba... – Ji iškėlė į viršų skėtį ir užsimojo juo, lyg norėdama trenkti.

*

Sonja Švarc ir Nadina Dombrovski sėdėjo balkone: gėrė kavą, valgė pyragą ir neišleido iš akių priešais namą žaidžiančių vaikų.

– Olivija, Joana, nuvežkit nuo dviračių tako lėlių vežimėlį... Va taip, gerai...

– Ta mūsų grupė vis dėlto pasiteisino, – pasakė Nadina Dombrovski. – Dabar jau galima labai nebijoti.

Sonja Švarc jai pritarė:

– Atrodo, kad mes tą tipelį neblogai įgąsdinome.

– Kad neišleidžiame jo iš akių, geriau už cheminę kastraciją. – Nadina Dombrovski paėmė iš lėkštės gabalą torto.

– Bet jis vis tiek iš čia neišsikėlė. – Sonjai Švarc atrodė, kad toks turėtų būti galutinis tikslas.

– Keista, kad jis iš tiesų turi dukterį. – Nadina Dombrovski vis dar negalėjo to suprasti. – Jeigu jis nusitveria kokią mergaitę, turėtų įsivaizduoti, kaip baisu būtų, jeigu kitas taip darytų su jo dukra.

– Galbūt tai jį tik dar labiau jaudina.

– Arba jis net neprisimena, kad pats turi dukterį. – Apie kitką Nadina Dombrovski nenorėjo nė galvoti.

– Vargšė mergaitė, – pasakė Sonja Švarc, ir čia jos visiškai sutarė.

– Įsivaizduok, jeigu tau kas pareikštų, kad tavo tėvas seksualinis nusikaltėlis. – Nadina Dombrovski net nusipurtė.

– Gali pasakyti tik tiek, kad tai kaip liga, vėžys ar panašiai.

– Tiktai sirgdamas vėžiu žmogus nieko neniekina ir nežudo.

Sonja Švarc vėl persisvėrė per balkoną.

– Joana, nebarstyk Olivijai į plaukus smėlio!
– Ar man dar bus puodelis kavos?

Manhardas sėdėjo prie rašomojo stalo ir vartė septintą 1997 metų *Kriminalistikos* numerį. Tądien darbo buvo nedaug, ir jis būtų galėjęs gauti biuletenį dėl kraujo apytakos problemų. Iš pradžių žvilgsnis užkliuvo už straipsnio „Korupcija policijoje“. Kriminalistikos valdyba buvo apklaususi 252 koleges ir kolegas.

– Gaila, – pasakė jis Jaicai Tėcman, kaip tik užsiėmusiai kažkokia statistika, – manęs dar niekas nebandė papirkti, nei nuleisdamas kainą, nei pigiau maitindamas, nei vaišindamas, nei dovanodamas, nei pakišdamas pinigų.

– Kolegos su malonumu dykai vaikšto į bordelius.

– Man ir to niekas nesiūlo. – Jis toliau vartė žurnalą. – Va, štai ką tau reikėtų paskaityti: „Seksualinių nusikaltėlių pėdsakai. Ką duoda prezervatyvų tyrimas?“

Jis pastūmė jai žurnalą.

Jaica Tėcman demonstratyviai nusižiovavo ir metusi žvilgsnį į „semikvantinių įvairaus modelio prezervatyvų mikroskopinių tyrimų“ lentelę kritiškai pareiškė, kad čia nėra jos mėgstamų VDR gamybos „Mondos“.

– Tiktai „London“, „Blausiegel“, „Fromus“ ir „Ritex“. Dauguma su likopodijumi ar kukurūzų krakmolu. Kukurūzų krakmolas neleidžia sulipti suvyniotam prezervatyvui.

Ši tema nejučia sukėlė Manhardui tarp kojų kutulį.

– Kad kas nors išrastų, kaip jį užsidėti, kad žinotum, kur jo viršus ir kur vidus, tiksliau tariant, kaip jį užsimauti ir nusimauti. Genialu būtų, kad viską galėtum daryti automatiškai, juoba kad veiksmas vyksta tamsoj ir žmogus baisiai skubi.

– Turi tu rūpesčių.

– Tai rimta problema.

– Reikės paklausti Antonijo.

– Aha, paklausk.

Jaica nusijuokė:

– Galbūt jis visąlaik atvirkščiai užsimauna, o aš nė nepastebiu.

– Tu tai pasakei, ne aš. Jeigu reikės aiškintis moterų įgaliotinei. – Manhardas nuolatos bijojo tų įgaliotinių. Gauti disciplininę nuobaudą už seksualinį priekabiavimą darbe buvo menkas malonumas.

Po šio jaudinančio dialogo jie padarė pusryčių pertraukėlę, ir Manhardas ėmė skaityti dienraštį, o Jaica Tėcman – maitinti savo *tamagučį*, kad jis neatsisveikintų su šiuo pasauliu. Suskambus telefonui nė vienas nenorėjo atsitraukti nuo savo darbo.

– Tu pakelk.

– Ne, tavo eilė.

– Aš pirma atsiliepiau.

– Tai kas, ir dabar gali.

Jie ilgai ginčijosi, kol jau nebereikėjo kelti. Darsyk pasigirdus skambučiui, po penkių minučių, Manhardo nervai neišlaikė ir jis pakėlė ragelį. Skambino Heikė.

– Kodėl nekeli?

– Kam man tas sportas, mano svoris idealus.

– Klausyk, koks tu kvailas! – išsprūdo Heikei.

– Ar negalėtum geriau parinkti žodžių?

Ir ji parinko:

– Aš suprantu tavo viršininkišką jautrumą, bet vis dėlto ar negalėtum man pasakyti, kada turėsi galimybę grįžti namo?

– Trys minutės ir keturios sekundės po penkių... jeigu iki tol niekas nieko nenužudys.

– Dėl savęs nebijok, nebent aš norėčiau! – nusijuokė Heikė.

– Ačiū.

– Prašom.

– Perduok gerų dienų sūnui.

– Ką tu, negi aš jį traumuosiu.

Manhardas padėjo ragelį ir pagalvojo, ar ne protingiau būtų kitame gyvenime vesti garsią kirpėją su 90 ir mažesniu intelekto koeficientu.

Kitas skambutis buvo kiek rimtesnis. Vienas kolega, geras draugas, kurio pareiga buvo sekti, kas domisi „Internete“ vaikų pornografijos programomis, ir ieškoti tokių vaizdo kasečių, per vienas gaudynes padarė įdomų atradimą, kurio iškart nenorėjo atskleisti Manhardui.

– ... ir žinai, kas buvo atėjęs apsirūpinti nauja preke?

– Pabandysiu atspėti... – Manhardas paminėjo kelias žymių žmonių pavardes.

– Liaukis, ne iš tos operos! Nagi tas Markas Jecnikas.

Manhardas padėkojo, bet iš pradžių nesuprato, ką jam su šia informacija daryti.

– Taip... Tai rodo, kad jis yra paliesta laikrodinė bomba, tačiau tie tariami užpuolikai negalėjo to žinoti, kitaip tariant, ne todėl jį norėjo nukneckinti.

Šitaip murmėdamas nejučia pagalvojo – gal tai jau Alcheimerio ligos pradžia?

– Aš tiktai norėjau tau pasakyti.

– Ačiū, ačiū. Kaip šiaip sekasi? Nebijai, kad nuneš tavo vilą prie Oderio?

– Ir taip turim bėdų iki kaklo, kas man tas potvynis! Vakar vakare buvau nuvažiavęs pažiūrėti, mes ten tokį pylimėlį aplink supylėm. Gal nenuneš.

– Na, tai sėkmės.
– Ir tau. Iki!

Mariluiza Tiulen šiemet buvo pažeidusi šventą Vokietijos mokytojų ritualą ir neišrūkusi tik prasidėjus atostogoms į platųjį pasaulį, kad bent jau keturias savaites praleistų svetur. Tam sutrukdė motinos nelaimė, mat lipdama į rūsį buvo nusilaužusi šlaunikaulio galvutę. Ir jai nebuvo galima jos palikti vienos. Motinai buvo jau pagerėję, ir dabar, prieš rugpjūčio ketvirtą, kai prasidės mokslo metai, jos dar laukė dvi savaitės Lancotėje. Ji turėjo išvažiuoti rytoj rytą. Bet prieš tai reikėjo sutvarkyti aibes reikalų, pavyzdžiui, parūpinti broliui naudotą televizorių. Jis buvo nusipirkęs Blankenburge užmiesčio namelį ir reikėjo jį apstatyti. Gerai, kad išėjusi apsipirkti įsišnekėjo su ponu Gutovskiu, pensininku iš Tiubingeno gatvės. Ji kaip tik stovėjo su savo automobiliu pavartėje, kai ponas Gutovskis išėjo į gatvę.

– Ar jūs vis dar norite pirkti mano senąjį televizorių, ponia Tiulen... už šimtą markių? – Jis negalėjo tuo patikėti. Gaunant tokią algą.

– Ne sau, o broliui. Jis nusipirko užmiesčio namelį, Blankenburge.

– Ak, Harco kalnuose, žinau. Iškart po susijungimo buvau su žmona. Ten graži pilis.

– Ne Harco kalnuose, o tarp Pankovo ir Korovo, prie pat miesto geležinkelio linijos.

– Ar triukšmas netrukdys?

– Naktį girdėti, bet tik iš toli.

Ponas Gutovskis nusijuokė:

– Reikia garsiau paleisti televizorių.

– Už šimtą markių perku.

Mariluiza Tiulen nebuvo įsirašiusi į Olandijos šykštuolių lygą, bet vis bandė gyventi pigiau. O kadangi spaudoje pasirodė žinių, jog Berlynas, ko gero, negalės sumokėti algų savo tarnautojams už rugpjūtį, tai dabar manė, kad juo labiau reikia pasispausti, kiek tik įmanoma.

Ponas Gutovskis jai palaikė namo duris ir įleido į vidų. Kai jie priėjo prie nebylaus portjė, tai yra lentelės su namo gyventojų pavardėmis, ji stabtelėjo, nes jos hobis buvo kolekcionuoti keistas pavardes. Ji, pavyzdžiui, be galo apsidžiaugdavo Federacijos aikštėje dantisto iškaboje perskaičiusi daktaro Hanso Chamo pavardę. Ji rengė knygą interviu su žmonėmis, kurių pavardės Kvaišius, Kiaulėnas, Nevala, Dešrius, Daugpirda, Mėšlius, Šūdėžius arba Kiaušas. „Pavardė kaip trauma" – taip turėjo vadintis knyga. Kiek tokie žmonės prisikenčia... o gal tampa ypač stiprūs, nuo pat vaikystės kęsdami pašaipą? Ji permetė akimis pavardes, bet krūptelėjo aptikusi ne Bulių, o Jecniką antro stulpelio viršuje.

– Ką, jis gyvena pas jus?

– Deja. – Ponas Gutovskis papasakojo, kad viena motina jau rinko parašus ir ėjo su jais pas namo savininką, norėdama iškeldinti Jecniką. – Tačiau tai ne taip paprasta – nuomos teisė neleidžia. Visi nepatenkinti, kad jis čia gyvena. Pamatytumėt, kas čia darosi: aštuonių ar dešimties metų mergaites dabar veda laiptais paėmę už rankos. Visi bijo, kad Jecnikas gali kur nors tykoti už kolonos ir nusivesti. – Jis priėjo rūsio duris ir jas atidarė. – Čia tas mano televizorius, eikšekit. Jis nesunkus, galėsite iškart išsivežti.

Jie ėmė leistis laiptais, ir Mariluiza Tiulen pašiurpo:

– Čia kaip kokiame priešlėktuviniame rūsyje.

– Gerai sakot, per paskutinius šešiasdešimt metų čia beveik niekas neremontuota, jūsų tiesa. – Ponas Gutovskis praleido ją į priekį. – Prašom, čia tuoj už kampo...

– Ką, jūs vedatės mane už kampo?.. – Jos juokas nuskambėjo kiek nenatūraliai, mat su kai kuriomis pirmykštėmis baimėmis nelengva susitvarkyti. Ponui Gutovskiui, tiesa, jau daugiau kaip šešiasdešimt, tačiau tokią smulkutę moterį būtų nesunkiai įveikęs.

– Tokia moteris kaip jūs... Palaukit, uždegsiu šviesą. – Jis paspaudė jungiklį... ir suriko: – Čia kažkas guli!

– Viešpatie, juk tai Jecnikas!

– Jis nusišovė, – konstatavo ponas Gutovskis. – Į galvą...

Kai atėjo žinia, kad Markas Jecnikas nusišovė savo namo rūsyje, Manhardui ir Jaicai Tėcman baigėsi dokumentų skaitymo ir kontempliacijų metas. Jie turėjo patikrinti, ar jų kolegos nieko nepražiopsojo, juk ir kas nors kitas galėjo šauti į Jecniką, bent jau galėjo taip būti. Reikėjo padaryti viską, kad niekas nesakytų, jog policija tiktai slapta džiaugėsi sekdama įvykius. Taigi jie sėdo į automobilį pasirengę važiuoti į Tiubingeno gatvę ir abu buvo šventai įsitikinę, kad dabar visas miestas lengviau atsikvėps.

– Po mirties jį reikėtų apdovanoti kryžiumi, – pasakė Jaica Tėcman. – Už tai, kad pats pasišalino.

Manhardas stengėsi nieko nesakyti. Kas šiandien švaistėsi tokiais pareiškimais, tas nieko negalėjo pasiekti. Reikėjo vaizduoti sutrikusį ir sakyti, kad žmogaus, taip pat ir vaikų prievartautojo, gyvybė yra neįkainojama vertybė, kad Jecnikui reikėjo padėti, užuot jį badžius pirštais ir izoliavus. Jis, girdi, buvęs ligonis, o ligoniai ne žudomi, juos reikia bandyti pagydyti. Juk niekam nešautų į galvą

džiaugtis sužinojus, kad žmogus mirė nuo AIDS ar vėžio. Taip jis turėtų kalbėti, bet jis tylėjo, nes jam tai atrodė didžiausias melas. Giliai širdyje jis manė taip pat kaip ir Jaica Tėcman: vienu pašlemėku mažiau. Tiktai abejojo, ar toks „kilnus mąstymas“, jo žodžiais, iš tiesų rodo aukštesnę žmogaus kultūrą... ar yra grynasis kilnumas, nes tokie „humaniški tauškalai“ yra kaip vanduo nusikaltėlių malūnui. Šių dienų bėda ta, kad nėra aiškių atsakymų.

Pasiekę įvykio vietą, jie tuojau „nusileido ant žemės“, nes medikas jau iš tolo šūktelėjo:

– Čia ne savižudybė. Tai visiškai aišku. Tokiu kampu į save neįmanoma šauti. Nėra dūmų žymių, nieko... Jam reikėjo turėti dviejų metrų ranką.

Manhardas buvo konkretesnis:

– Argi nebuvo rastas ginklas?

– Ne.

– Tai kas gi paskelbė, jog jis nusižudė?

Jam atsakė kolega iš vietinio skyriaus:

– Ne aš. Įvyko nesusipratimas, mat gyventojas, radęs Jecniką, paskambino 110 ir pasakė: „Radome savižudį, atvažiuokite“.

Manhardas pasižiūrėjo į Jaicą Tėcman:

– Klausyk, tai bent įklimpom į mėšlą. Savižudybė mums būtų daug geriau. – Jis įsmeigė akis į gydytoją. – Bet į jį buvo šauta... o ne suklupo ant briketo, eidamas atsinešti iš rūsio bulvių?

– Ne, šūvis paleistas į dešinįjį smilkinį maždaug iš dviejų metrų atstumo.

Jie priėjo prie Jecniko lavono, ir Manhardas nusistebėjo, kad jis dar neįdėtas į cinkuotą karstą ir neišvežtas.

Jecnikas buvo apsirengęs mėlynais džinsais ir nudryžusiais baltais teniso marškinėliais su užrašu „Berlyne

gera". Jo rūsio durys buvo praviros, šalia gulėjo juodas portfelis.

– Kas gi eina į rūsį su portfeliu? – paklausė Jaica Tėcman.

Kolega, pirmasis atsidūręs įvykio vietoje, parodė į keliolika kartoninių dėžių, sukrautų Jecniko rūsyje. Viena buvo nukelta žemyn ir atidaryta. Iš jos kyšojo mergaitiški drabužiai.

– Ak, koks bjaurybė! – tarė Jaica Tėcman. – Jis norėjo juos pasiimti ir dirgintis bute.

Manhardas linktelėjo.

– Tam ir portfelis. Kad niekas nepamatytų drabužių, jeigu ką sutiktų laiptinėje. – Jis suprato, kas čia dėjosi. – Įsivaizduoju, kaip viskas buvo: kažkas ateina į rūsį ir pamato, ką daro Jecnikas. Ir tuojau supranta, kam visa tai. Jecnikas neišgydytas, jis kitaip negali. Man atrodo, kad priežastį turim.

Jaica Tėcman nesutiko:

– Jį jau iš anksto norėta nužudyti... Antraip iš kur ir kam ginklas?

– Žudikas jį galėjo atsitiktinai turėti.

– Cha, cha, kaip sudedamą skėtį?

– Bijodamas jo.

– Imam komandiruotę į aną pasaulį ir paklausiam Jecniko.

– Ką tu, kasos tuščios, – įsiterpė kolega. – Dabar mums net mirti negalima.

Manhardas pasilenkė prie Jecniko. Per ilgus savo tarnybos metus jis buvo tiek prisižiūrėjęs lavonų, bet vis dar susigraudindavo matydamas negyvą vaiką, gražią jauną moterį ar vargšą senį, galėjusį dar džiaugtis gyvenimu, bet šiandien tiktai nusišaipė mintyse: „Gerai, kad tau

kliuvo, berneli“. Jis džiaugėsi beveik taip, kaip tada teatre Makdafas, nešdamas ant karties jo nužudyto Makbeto galvą: „Tirono štai galva, pasaulis laisvas“. Laisvi dabar galės pasijusti visi tėvai, neužmigdavę iš baimės dėl savo vaikų.

Bet iškart ausyse suskambo biblinis: „Neteiskite ir nebūsite teisiami“. Ir jam pasidarė gėda.

Tarsi iš kažkur labai toli išgirdo Jaicos Tėcman klausimą, ar yra kokių nors liudytojų.

– Ne, paties įvykio niekas nematė, – atsakė kolega iš pėdsakų tyrimo tarnybos. – Ir niekas negirdėjo šūvio.

– Ar yra žinių, kada tai galėjo atsitikti?

– Toksai ponas Gutovskis sako, kad Jecnikas septintą dvidešimt penkios ėjo į rūsį.

– Iš kur toks tikslumas?

– Mat tuo metu prasidėjo „Vakaro žinios“.

Tai skambėjo įtikinamai. Po žinių prieš pat aštuonias jis buvo aptiktas to pono Gutovskio ir tokios ponios Tiulen, – toliau aiškino jis.

– Jie dabar sėdi lauke mūsų furgone ir laukia jūsų.

– *Okay*. Ačiū. – Manhardas sukluso. – Tiulen... Tiulen, kažkur girdėta pavardė...

Bet nė vienas iš aplinkinių jam nieko negalėjo padėti, o jis pats neprisiminė, kada ją girdėjęs.

Pokalbis su ponia Tiulen nieko nedavė, o Gutovskis tik patvirtino, kad girdėjo Jecniką einant į rūsį prieš pat „Vakaro žinias“.

– Aš jas visuomet žiūriu, nuo tada, kai pradėjo rodyti, kiekvieną vakarą, tai neatskiriama mano gyvenimo dalis... kaip alus ir keptos bulvės.

Manhardas nutaisė daktarišką miną. Jaica Tėcman skeptiškai šyptelėjo.

– Jūs žiūrite žinias, kažką išgirstate einant laiptais ir per uždarytas duris pamatote, kad tai Jecnikas?

– Ne, per durų akutę.

– Ak, tai jūs visąlaik prie jos stovite...

Ponas Gutovskis truputį raustelėjo:

– Na, kad kitaip... Aš pamaniau, galbūt čia jo draugė iš klinikos. Taigi aš atsitraukiau nuo televizoriaus ir priėjau prie durų, kad įsitikinčiau, jog ji vėl...

– Jos pavardės atsitiktinai nežinote?

– Ne, o Jecnikas vienas nulipo laiptais...

– ... su juodu portfeliu rankoje?

– Taip.

Manhardas viską užsirašė savo bloknote. Pėdsakų tyrimo tarnyba pranešė, kad nerasta nieko, kas būtų bent kiek verta dėmesio. Nufotografuota ir užfiksuota viskas. Ir prokuroras manė, kad galima baigti. Buvo išneštas cinkuotos skardos karstas su Marku Jecniku. Aplink būriavosi žmonės, jie žiūrėjo tiesioginę Berlyno „Kruvinąją bangą“.

– Čia vis dėlto geriau negu tai, ką rodo Berlyno televizija, – pasakė prokuroras, intelektualas su nikelio akiniais ir pirmūno veido išraiška. – Jiems visų pirma reikėtų gero scenarijaus, pavyzdžiui, Jecniko bylos.

– To niekas nedrįstų rodyti, – pasakė Jaica Tėcman.

– Kodėl?

– Nejau rodys žmones, kurie džiaugiasi, kad pagaliau atsirado toks, kuris išdrįso pašalinti Jecniką? Ir mums nė žodžio nesakys, kas tai galėjo padaryti, nes visi norėtų, kad jam užkabintų ordiną ir įteiktų šimto tūkstančių markių čekį!

– Visgi tikiuosi, kad jūs pasistengsite surasti žudiką, – tarė prokuroras.

– Mums kelią rodo vienas švyturys: pareiga, – atsakė Manhardas.

Kai paskui vieni sėdėjo automobilyje ir tarėsi, ką toliau daryti, visai neatrodė, kad uždavinys būtų baisiai sunkus, nes įtariamųjų nors vežimu vežk.

– Tai nuo ko pradėsime? – paklausė Jaica Tėcman.

Manhardui nereikėjo ilgai galvoti.

– Aš kol kas turiu du kandidatus.

– Kas gi jie?

– Nagi tas Oliveris Švarcas iš Vilmersdorfo savisaugos. Jis man atrodo energingiausias. Fašistuojantis medžioklis... ar panašiai. Nors turbūt bet kuris galėjo nukneckinti iš pasalų.

Jaica Tėcman nervinosi:

– Tik nepradėkim vėl diskusijos dėl mirties bausmės. Tam yra televizijos pokalbių laidos... Lia, lia, lia.

Manhardas truputį pyktelėjo:

– *Okay*. O kas gi tavo pirmas numeris?

– Jo eksžmona.

– Motyvas?

– Baimė dėl savo dukters... jo dukters.

Manhardas linktelėjo.

– Taip, galimas daiktas, bet man ji geriausiu atveju būtų trečias numeris... Antras būtų tas, kuris kaip nors susijęs su jo ankstesne auka. Juk dažnai būna, kad išniekintos mergaitės paskui turi draugą, kuris...

Jaica Tėcman linktelėjo.

– Man tai atrodo pernelyg logiška.

– Kodėl? Sena trauma, jos neranda vietos gyvenime ir bendros kalbos su partneriais, jokios erotikos, sekso. Paskui perskaito apie Jecniką ir staiga kyla mintis: reikia atkeršyti. Sunaikink tą, kuris sunaikino tave. Įsigyti

pistoletą šiandien lengviau negu gyvulių maru neužkrėstos jautienos.

Jaica Tėcman atsiduso:

– Sudėjus krūvon aukas ir jų partnerius, turėtume apie dešimt įtariamųjų. Plius visą Vilmersdorfo savisaugą, dar tos dvi moterys – Jana Navrocki ir Kerstina Knak, – štai tau pora tuzinų įtariamųjų. Tad nuo kurio pradėti?

– Geras klausimas. Klausyk, surašom visų jų pavardes lapeliuose ir traukiam burtus.

– Nesąmonė!

– Kodėl? Mes ištrauksime kaip tik tą. Anksčiau tai buvo vadinama Dievo teismu.

– Klausyk, čia ne žaidimas.

– Visas gyvenimas yra žaidimas, ir tik žaisdami mes būnam tikri žmonės.

Jaica Tėcman nesileido įkalbama, tad Manhardas turėjo surengti loteriją vienas. Jo ištrauktame lapelyje buvo Oliverio Švarco pavardė.

Oliveris Švarcas plovė savo automobilį ir kaip tik su vaikišku džiaugsmu išliejo ant priekinio stiklo kibirą vandens. Per automobilio radiją griaudėjo Verdenfelso krašto liaudies muzika. Dar trys dienos, ir pagaliau prasideda atostogos.

Hartmutas Ešenbachas savo parduotuvę keliom minutėm patikėjo vienam vyresniųjų klasių moksleiviui, kuris kartais užsidirbdavo pas jį vieną kitą markę, ir išvedė pavedžioti dobermaną, vardu Klačas (arba „Nagas"). Berlyne nedaug buvo žmonių – gal kokie du ar trys, – kurie kaip jis nešdavosi semtuvėlį ir maišelį, kad surinktų savo šuns mėšlą, kaip liepia įstatymas. Ešenbachui tai buvo savaime suprantama: kas reikalauja tvarkos, tas ir pats turi

jos laikytis. Jį be galo pykino, kad daugelis žaliųjų dėl to vadino jį tvarkos apaštalu ir pirkosi *Taz* kitur.

Pamatęs draugą iš savisaugos komiteto, patrumpino Klačo pavadį ir sustojo.

– Na, pone Švarcai, tai smagu plauti automobilį?

– Žiūrėk tu man, ponas Ešenbachas, tai vėl sveikas?

– Inkstai buvo sustreikavę, atsirado keli nauji akmenys. Jau atguliau į ligoninę, bet jie išėjo natūraliu keliu prieš gulantis po peiliu. Tiek alaus išgerti su gydytojų žinia – superdalykas, pasakysiu aš jums! – Jis nutilo, ketindamas pereiti prie temos, visus dominančios labiau negu jo inkstų akmenys. – O čia per tą laiką būta džiugaus įvykio...

– Jūs laimėjote loterijoje? – nusišaipė Oliveris Švarcas.

– Ne, Jecniką nušovė. Visi dabar lengviau atsikvėps. Jei sužinosiu, kas tai padarė, pakeisiu savo testamentą. Jį reikėtų apdovanoti kryžiumi.

Oliveris Švarcas pridėjo prie lūpų pirštą:

– Tss! Nesakykite to garsiai.

– Nebijokite, tylinti dauguma viską pakenčia. Ką gi... Man reikia grįžti į parduotuvę.

– Sėkmės prekyboje!

– Ačiū. Pamatysit, kaip pakils apyvarta, kai parašys, kad mūsų vaikų prievartautojas nušautas.

Ir nuėjo toliau, kilstelėjęs dešinę ranką prie kaktos kaip kareivis.

Oliveris Švarcas toliau šveitė savo automobilį. Jis buvo taip įsitraukęs į mėgstamą darbą, kad krūptelėjo staiga už nugaros atsiradus žmonai.

– Oliveri, eik viršun, kriminalinė policija atėjo... Sėdi svetainėje ir laukia tavęs.

*

Manhardas ir Jaica Tėcman sėdėjo ant sofos ir gėrėjosi Švarco kolekcija. Jos tema buvo Vokiečių riterių ordinas, kurio aštuonių šimtų metų įkūrimo jubiliejus buvo švenčiamas 1990 metais. Ant sienos kabojo didelis žemėlapis „Vokiečių ordinas Rytų Europoje“, ir Manhardas skaitė anksčiau negirdėtus pavadinimus: Pomeranijos hcg., Mozūrijos hcg., Pogeranija, Varmija, Galindija, Sūduvija, bartų kraštas, natangai, nadruviai... Jie skambėjo taip, lyg būtų sugalvoti fantastikos autoriaus. Kad hcg., matyt, reiškia hercogystę, suprato neiškart. Tačiau tose žemėse stovėję miestai – Marienburgas, Elbingas, Kulmas, Tanenbergas ir Kenigsbergas, – sakė jam, kad jos kadaise iš tiesų egzistavo. Po žemėlapiu stovėjo Marienburgo modelis su visomis smulkmenomis, miestas, pilis ant kalno, vidurinė pilis ir priešpilis. Pro šalį tekanti Nogatė buvo labai išradingai nulieta iš dervos. Be to, dar buvo tikri riterio šarvai, greta didžiojo magistro Hermano fon Zalcos (1170–1239) portretas ir pagaliau medžio raižinys, vaizduojantis burlaivį su būriu vienuolių. Parašas: „Narsi vienuolių brolija perplaukė jūrą, kad 1208 metais Diunos žiotyse įkurtų vienuolyną, skirtą šventajam Mikalojui ir pavadintą Diunamiunde.“ Kolekciją papildė gausi biblioteka.

Iš pradžių Manhardui viskas darė didelį įspūdį, bet paskui pagalvojo, kad mažai kas šlovina Vokiečių riterių ordiną taip, kaip ponas Švarcas. Argi ordino riteriai, vykdydami Baltijos šalyse savo misiją, nežudė vyrų, kurie nenorėjo krikštytis, ir nesiuntė į vergiją moterų bei vaikų, vadovaudamiesi moto: mirtis arba krikštas? Jam atrodė, kad per savo ilgą gyvenimą buvo kažką apie tai skaitęs. Jis norėjo pasiklausti Jaicos Tėcman, bet ši ramiai vartė Sonjos Švarc žurnalą moterims.

Manhardas būtų mielai dar pasidairęs po kambarį, bet tarpduryje išdygo visas būrys vaikų ir ėmė spoksoti į jį. Viena mergiūkštė, įžūliausia, stovėjusi priekyje, matyt, buvo šeimininkų duktė. Manhardas nelabai žinojo, kaip elgtis su aštuonerių–dvylikos metų mergaitėmis, nes jo paties dukra artėjo prie trisdešimties, o anūkai buvo dar maži. Tad pabandė seną triuką.

– Ak, tai tu būsi Katinka Švarc.

– Ne. Mano vardas Joana. – Mažylė pasipiktino. – Maniau, kad policija visuomet viską žino...

– Tik tuomet, kai įsijungia kompiuterį.

– Bet tenai neparašyta, kas nušovė Marką Jecniką!

Tai pasakė ilgšis, truputį vyresnis už mergaites ir padarė Manhardui labai gabaus, peršokusio mažiausiai vieną klasę, įspūdį. Šviesiaplaukis ir guvus pusbernis priminė Manhardui Martiną Grambauerį, jo numylėtinį iš *Kumerovo pagonių*.

Jis sureagavo į berniuko repliką.

– Ne, to kompiuteryje dar nėra, mes ir esam čia, kad būtų. Norime pasišnekėti su jūsų tėvais.

– Bet mano mama jo nenušovė! – sušuko Martino Grambauerio antrininkas.

Manhardas pasižiūrėjo į jį:

– O kas gi tu? Gal?..

– Aš jums to nesakysiu.

Manhardas svarstė, kaip išgauti berniuko pavardę, nepadarant skundikais kitų.

Bet šit kažkas paskutinėje eilėje leptelėjo:

– Jis Tilmanas Tiulenas.

– Arnika!

Keli vaikai už tai kumštelėjo alkūnėmis į pašonę Arnikai.

– Liaukitės! – sušuko Manhardas, nors jam tai patiko. – Čia kalbama apie nužudymą... ir tai rimtas dalykas.

– Kas nužudė, ne žudikas, o mūsų išgelbėtojas, – paprieštaravo jam Joana Švarc.

Manhardas atsigręžė.

– Lyg ir taip...

Kaip jam paaiškinti vaikams? To neįstengtų, matyt, ir pats geriausias pedagogas.

– Bet įstatymas sako, kad jį reikia sodinti į kalėjimą, o įstatymas aukščiausia ir svarbiausia, ką turime Vokietijoje. – Jis vos nenusijuokė taip pasakęs, nes tai skambėjo kaip Jorgo Šenbomo, tuometinio Berlyno vidaus reikalų ministro, kalba, arba kaip didžiojo kurfiursto iš „Princo Homburgo".

– O kas yra įstatymas? – pasidomėjo viena mergaitė.

– Tai, ką priima parlamentas... ir ko mes visi turime laikytis. Pavyzdžiui, kad negalima vogti ir žudyti. O jeigu kas taip daro, tai ateina policija.

– O kas tavo pirštui, plėšikas įšovė?

Manhardui gydytojas buvo prirašęs žaizdai tepalo ir dabar jis buvo storai apsirišęs pirštą.

– Ne, aš jį... taip, vienas gangsteris šūviu išmušė man iš rankos pistoletą, tačiau aš kaire jį nokautavau.

– Netiesa.

– Tiesa.

– Neee!

Jam į pagalbą atėjo Jaica – ji patvirtino jo žodžius ir pagaliau išsiaiškino, kas yra kas: Joana Švarc, Olivija Dombrovski, Arnika Ešenbach, Tilmanas Tiulenas bei Keli ir Linda Bislich.

Manhardui staiga kilo baisi mintis: o jeigu vaikai tai patys padarė? Radę pistoletą? Šiais laikais juk viskas įmanoma.

Jis išsiuntė vaikus žaisti į lauką ir vėl ėmėsi tyrinėti Švarco kolekciją.

– Kiek jis čia visko prinešęs... turbūt ir senų ginklų...

Jaica Tėcman vėl įknibo į moterims skirtą žurnalą ir skaitė kažką apie akių kalbą.

– Seni ginklai... Argi to užtektų pareikšti kaltinimui? Argi senovės riteriai jau turėjo „kalašnikovus"? Tai būtų buvę šis tas. – Ji įsiklausė. – Tsss, ateina Švarcas.

Oliveris Švarcas jau stovėjo prieš juos, ir Manhardas turėjo prisipažinti retai matąs tokį guvų jauną pareigūną. Jis priminė jam liūdnai pagarsėjusius šilojų raitelius, raitus girininkus, aprašytus Fontanė romanuose, pavyzdžiui, Balcerį Bocholtą iš *Elerno uolos*. Dabartinė valdininkija mėgo tokius tipus nuo to laiko, kai ekonomistų žodis tapo lemiamas ir jie sąmoningai šalina visa, kas žmogiška. Kad jam tas žmogus atrodo simpatiškas, būtų prisipažinęs tiktai kankinamas.

– Sveiki, pone komisare, ponia komisare, aš jūsų paslaugoms.

Manhardas tyčia nesistojo paduodamas Švarcui ranką ir prisistatydamas pats bei pristatydamas Jaicą Tėcman.

– Taip, – sumurmėjo jis, – norėtume, kad jūsų žmona kol kas pabūtų virtuvėje.

– Kur ir privalu būti vokietei, – pridūrė Jaica Tėcman, parodijuodama Heikę.

Manhardas prisiminė įvairius mokymo kursus, kuriuose psichologai nuolat aiškino apie „geros šildančios fazės" naudą, ir iš pradžių prabilo apie didžiąją Oliverio Švarco aistrą:

– Kiek jūs čia visko pririnkęs apie Vokiečių riterių ordiną, visa siena nukabinėta...

– Taip... – Oliveris Švarcas nušvito ir iš vieno sieninės spintos stalčiaus išsitraukė Leico segtuvą, norėdamas jiems parodyti, kokiose televizijos ir radijo laidose yra dalyvavęs.

Manhardas apsimetė, jog domisi, bet greitai nusprendė, kad įžanga ir taip pakankamai ilga.

– Ačiū. Jūs, matyt, įsivaizduojate, kodėl mes čia...

Oliveris Švarcas išsišiepė kaip kandidatas į DSF futbolo laidos svečius, tiksliai žinantis, kurią minutę Richardas Rabackis iš Frydos FK įsimušė įvartį į savo vartus susitikime su kvaišių „Borusia".

– Taip, dėl Jecniko nužudymo.

Jaicai Tėcman pasirodė, kad ir ji turinti ką nors nuveikti, jog neimtų veltui algos.

– Mes, aišku, pirmiausia nusprendėm apklausti Vilmersdorfo savisaugos komiteto narius ir pradėti nuo jūsų, nes jūs stebėjote Jecniką ištisą parą.

– Naktimis – ne, – pataisė ją Oliveris Švarcas.

Manhardas piktai dėbtelėjo į jį.

– Na, nušautas jis buvo pusę aštuonių, ir mūsų platumose vasarą vargu ar galima sakyti, kad naktis jau buvo prasidėjusi.

– Tuo metu budėjo ponas Rytbergas ir ponia Bislich, – pranešė Švarcas.

– Ak, ir kur jie buvo?

– Valgė priešais jo namą pas italą, neišleisdami iš akių namo įėjimo ir pasiruošę sekti iš paskos... jeigu jis išeitų.

– Gerai, mes tai patikrinsime. – Manhardas paprašė jų adresų. – Ir prašau nepašokti iš pykčio iki lubų, pone Švarcai, tai tik įprastas klausimas, kurį duodame visiems...

– Žinau: mano alibi. Kur aš buvau?

Tas jaunas vyriškis jam vėl užbėgo už akių.

– Taip.

– Na čia, namie, pas žmoną.

Manhardas nesusilaikė jam greitai „neįkirtęs“, kaip sako futbolininkai, bent jau kaip sakydavo jo jaunystėje.

– Aš tai jau buvau užsirašęs prieš jums pasakant.

– Kaip tai suprasti?

– Niekaip.

Jaica Tėcman atsistojo.

– Gerai. Labai ačiū, pone Švarcai, štai ir viskas.

Jie atsisveikino ir, kaip reikalavo instrukcijos, paklausė Sonjos Švarc, ar tiesa, kad vyras įvykio metu buvo namie.

– Visiška. Mes abu žiūrėjome „Vakaro žinias“.

– Ak, matyt, rodė Oderio potvynį.

– Ne, tai rodė vakar.

Ir jie išėjo. Aišku, dėl to paprasta susitarti, ir į tokius spąstus šiandien niekas neįkliūna, visi buvo skaitę ir matę per daug detektyvų, kad papultų. Automobilyje jie truputį pasitarė.

– Ir kaip jis tau? – paklausė Jaica Tėcman.

– Kas, Švarcas?

– Kas gi daugiau?

– Rudas kaip lazdyno riešutas. Galimas daiktas, kad jis pats norėjo pašalinti tokį kenkėją kaip Markas Jecnikas.

– Aš nežinau... – Jaicai Tėcman, nepaisant Manhardo pranašysčių, neatrodė, kad tai padarė Švarcas.

– Jo alibi, šiaip ar taip, silpnokas. Be to, kilus abejonei, to komiteto nariai vienas kitą pridengs. O žmonos vyrus tuo labiau. – Manhardas buvo per daug pavargęs, kad paisytų kvailo Heikės draudimo. – Nors prigimtis liepia vyrams dengti žmonas.

Jaica Tėcman pasižiūrėjo į jį:

– O futbole vyrai dengia viens kitą.

– Taip, vidury aikštės ir milijonų žiūrovų akyse. Dėl to turėtų įsikišti popiežius.

– Gal geriau ieškokime Jecniko žudiko, užuot čia taušką niekus?

Manhardas tuojau surimtėjo:

– Galbūt mūsų visuomenei būtų geriau, kad mes jo nerastume ir viskas greit nugrimztų užmarštin. Antraip iškils į paviršių tai, kas neturėtų iškilti... o kas geriau, nežino niekas.

– Tiktai tavo partijos draugas Gerhardas Šrioderis, – nusišaipė Jaica Tėcman.

Tai buvo apie jo reikalavimą „Nusikaltėlius užsieniečius lauk iš Vokietijos!“, kuris Manhardo namuose privedė prie to, kad Heikė perėjo miegoti į svetainę ant sofos. Jis apskritai pritarė šiam šūkiui, o ji piktinosi ir galop dūkte padūko, kai jis pasakė: „Aišku, žalieji gina visus nusikaltėlius imigrantus, sakydami, kad tai aukos“. Tokios ironijos ji nesuprato.

– Bet Jecnikas buvo šimtu procentų vietinis, – nusižiovavo Manhardas.

– Tai ką dabar darom? – paklausė Jaica Tėcman.

– Tikriname toliau pagal sąrašą. Pas Švarcą jau buvome, tad einam iš eilės: Teo Rytbergas, Rūt Bislich, Hartmutas Ešenbachas, Mariluiza Tiulen, Aleksandras Dombrovskis ir Jana Navrocki.

– Mes juk vieni visų neapklausim.

– Aš pasistengsiu, kad kas nors padėtų. Bet dabar atostogų metas.

Ėmė pypsėti mobilusis, ir Jaica Tėcman atsiliepusi iš vieno kolegos sužinojo, kad Jecniko galvą perėjusi kulka

jau klasifikuota. Be jokios abejonės, ji paleista iš rusiško karinio pistoleto, kokių Berlyne ir apylinkėse po susijungimo nors vežimu vežk. Ji padėkojo už informaciją ir perdavė ją Manhardui. Šis pasižiūrėjo į ją išpūtęs akis.

– O ką, jeigu Vilmersdorfo savisauga už dešimt tūkstančių markių ar mažiau pasamdė seną KGB žudiką?

Ji bakstelėjo sau pirštu į kaktą:

– Ar to neseniai nerodė per televiziją, viename iš tų sušiktų serialų?

– Manai, kad tai neįmanoma?

– Su tokiais scenaristais?

– Aš turiu galvoje vilmersdorfiečius.

Jaica Tėcman kiek surimtėjo:

– Klausyk, aš visuomet pasvarstau, kas įtikėtina ir kas ne, šįsyk mano išvada: ne!

– Galbūt Markas Jecnikas ne nužudytas, – nusišaipė Manhardas, – o tik negyvas.

– Mes pernelyg mažai apie jį žinome.

– Kažkas man pasakojo, kad jis buvo susidėjęs su psichologe... bet kas? – Gan ilgai truko, kol tai prisiminė, jau ėmė galvoti apie poną Alcheimerį, ir pagaliau riktelėjo: – Dieve, taigi tas kaimynas, Gutovskis!

Jie paskambino jam ir šiaip taip gavo adresą tos psichiatrinės klinikos, kurioje dirbo Markas Jecnikas.

– Tenai kas nors ir be manęs nuvažiuos, – pasakė Manhardas. – Man jau iki čia psichiatrijos. Aš tuo tarpu pasidomėsiu kitais kandidatais.

Manhardas sugebėjo apklausti poną Rytbergą ir poniąBislich prie nešvarių indų, mat jie kaip tik sėdėjo pas vieną Pietų Tirolio italą, per kokius du šimtus metrų nuo įvykio vietos. Keli ir Linda, Bislich dukterys, pasakė, kad jie ten.

Ponia Bislich, kosmetikė, buvo taip išsigražinusi, kad Manhardas iškart įsivaizdavo, kaip būtų, jeigu jis pasiguldytų ją sodelyje ant stalo. Reikėjo valdytis. Jo profesija gera tuo, kad dažnai susiduria su įdomiais žmonėmis.

Jie abu, ponia Bislich ir ponas Rytbergas, nedavė jam ramiai atsipūsti.

– Taigi įvykio metu jūs iš tiesų sėdėjote kavinėje priešais... ė, pas šį italą... ir žiūrėjote, ar Jecnikas neišeis iš namo? Maždaug apie pusę aštuonių?

Ponia Bislich linktelėjo.

– Taip, ir būtume sekę paskui jį ir žiūrėję, kad jis nelįstų prie mergaičių.

Manhardas nusistebėjo:

– Taip vėlai vakare?

– Dabar juk atostogos, ir vaikai būna parke iki sutemų, šiaip ar taip, bent jau iki pusės devynių.

– Ir jūs visąlaik nenuleidote akių nuo įėjimo? Ar jūs tuo tikra, ponia Bislich?

– Na taip...

Manhardas pasižiūrėjo į poną Rytbergą, nors jam to ir labai nesinorėjo.

– O jūs net valgydamas žiūrėjote?

Ponas Rytbergas pasijuto įžeistas.

– Kiek, jūsų nuomone, aš esu išsėdėjęs sargybos bokštelyje? Valgydamas. Ir nė vienas per mano budėjimą nepaspruko iš belangės. Bet kriminalistams vis atrodo, kad mes paskutiniai mulkiai.

– Ką jūs, priešingai, – bandė jį nuraminti Manhardas. – Jei ne jūs... – ir ryžosi svarbiausiam klausimui. – Ar atkreipėte dėmesį, kokie žmonės tuo metu įėjo į namą?

– Ne... – turėjo prisipažinti Rytbergas.

Ponia Bislich jam bandė padėti:

– Tai neįėjo į mūsų užduotį. Mums rūpėjo vien tiktai tas prievartautojas... jeigu jis išeitų iš namo.

Manhardas iš pradžių žinojo, kad nieko nepeš, net jeigu kas nors ir buvo.

– Bet jeigu į namą būtų įėjęs koks nors jūsų pažįstamas, tai būtumėte pastebėję?

– Taip, žinoma, – atsakė abu vienu metu.

Manhardas nusišypsojo.

– Bet niekas neįėjo?

– Ne.

– Nei ponas Dombrovskis, nei ponas Švarcas, nei ponas Ešenbachas?.. – Jis privalėjo to paklausti, bet veltui stengėsi. Net jeigu ir taip, jie to niekada nebūtų pasakę.

– Ne, nė vienas iš jų.

Manhardas dabar jau beveik nesiklausė.

– Ir niekas kitas iš jūsų savisaugos komiteto?

– Ne! – sušuko ponas Rytbergas. – Jeigu jūs mus įtariate, tai... Jūs manote, kad aš nieko nepažįstu, nė vieno žurnalisto...

Manhardas žinojo, kad tai ne tušti žodžiai, ir vis dėlto neiškentė neatsikirtęs:

– Neabejoju, jūs ką nors pažįstate! Bet juk Hugenbergas miręs, o aš pažįstu visai kitokių. Tad baikime apie tai. Jūs, kaip ir aš, puikiai žinote, kad didžiausią įtarimą kelia jūsų grupė. – Jis pastebėjo, kad ponia Bislich gerokai išblyško po savo riešuto spalvos dažų sluoksniu. – O jūs, ponia Bislich?..

– Ne, aš irgi nieko iš mūsų žmonių nemačiau.

Manhardas išliko oficialus.

– Ir jūs žinote, kad jums tai gali tekti paliudyti prisiekus teisme?

Ponia Bislich nurijo šią karčią piliulę.

– Taip, žinau.

Manhardui atrodė, kad laikas baigti. Jaica Tėcman sakė tiesą: viskas rėmėsi tiktai tikimybe, ir jeigu Jecniko žudikas iš tiesų buvo iš savisaugos komiteto ir jo nariai jį toliau taip sutartinai slėps, tai neatsiras tokio prokuroro, kuris pasodintų juos į kaltinamųjų suolą, ką jau kalbėti apie teisėją, kuris juos įkištų už grotų.

Kankinimų uždraudimas buvo išganymas žmonijai, ir Manhardas, aišku, nenorėjo, kad jie vėl būtų įvesti, tačiau be kankinimų ir smegenų plovimo labai greitai prieini liepto galą. Tai buvo faktas, su kuriuo reikėjo taikstytis, pagaliau jam ir algą už tai mokėjo.

Tad paskutiniai jo žodžiai buvo ne iš rezignacijos, o tiktai tuščias ritualas.

– Na gerai, tuomet vėliau parodysime jums nuotraukas tų žmonių, kurie galėjo būti pas Marką Jecniką... Gal atpažinsite...

Nuo tada, kai kartą Maksimo Gorkio teatre pamatė „Skrydį virš gegutės lizdo“, psichiatrinės klinikos Jaicai Tėcman atrodė gana įdomi vieta. Būdama kietokos prigimties, į Kerstinos Knak įstaigos pacientus žiūrėjo kaip į kasdienį dalyką: tokie jie jau yra, ir ne jos reikalas sukti galvą, kodėl jie čia. Sykiu vaikiškai stebėjosi visiškai kitokiu jų pasauliu. Šakės, kas čia darosi.

Ji ramiai ėjo tarp jų, kai pasirodė Kerstina Knak, ir krūptelėjo, tarsi nuaidėjus netikėtam šūviui, kai psichiatrė staiga ėmė šaukti:

– Policija, čia tai bent! Ji pasirodo tada, kai jau po viskam...

„Vaikeli, – pagalvojo Jaica Tėcman, – geriau pati sau susileisk vaistų, kad apsiramintum“.

– ... o kai aš prašiau jūsų pagalbos, tai niekas manęs nenorėjo klausyti! Juk taip? Jeigu būtumėte manęs paklausę ir paskyrę žmogų, tai Markas dabar būtų gyvas!

Jaica Tėcman nieko nesuprato:

– Paskirti žmogų, kad?..

– Dieve, aš juk buvau pas jus po to grasinamo skambučio!

– Kokio skambučio?

– Jums niekas nesakė? Tai jūs nieko nežinot, ką daro kitas?

Jaica Tėcman apsimetė susikrimtusi.

– Atsiprašau, aš visai pamiršau. Žinoma, kad mes perklausėme juostą... – po pirmo pasikėsinimo į Jecniką...

– ... bet nepadarėte iš to išvadų ir nepradėjote jo saugoti?

– Po laiko visi protingi! – Jaica Tėcman bandė griebtis banalybių. – Ne nuo manęs tada viskas priklausė, ir mes, matyt, taip manėme: „Kas gi čia atsitiks, jeigu jį nuolatos stebi savisaugos komiteto žmonės?“ – Ji beviltiškai mostelėjo ranka.

Kerstina Knak nusibraukė nuo kaktos prakaitą ir susmuko ant vieno suolo.

– Suprantu, bet... – Ir staiga ėmė verkti. – Niekas to nesupranta, visiems jis buvo tik kiaulė, o aš jį mylėjau... Kaip kiekviena moteris vyrą, kurį ji... Ir dabar aš viskuo kalta.

Daugiau ji nieko nepasakė.

Jaica Tėcman apkabino ją per pečius.

– Eime... Ar dar turite tą juostelę?

Tai buvo geriausias būdas nukreipti jos dėmesį.

– Manau, kad taip... – Kerstina Knak ėmė raustis savo stalčiuose ir spintose ir išties nusiramino. – Va...

Ji pasiskolino iš vienos kolegės magnetofoną, kad pasiklausytų kasetės.

„Tu, purvina kekše. Kas prasideda su vaikų prievartautojais, tas padugnė. Palauk, palauk tu man, aš tave greit nudėsiu. Kartu su tavo kuiliu, kai jūs barškinsitės."

Jaica Tėcman tučtuojau pakėlė ragelį ir paskambino savo viršininkui, kurio kabinete kaip tik buvo delegacija iš Niujorko. Berlynas mokėsi iš Niujorko efektyviai kovoti su nusikalstamumu. Laukdama, kol jis atsilieps, aiškino Kerstinai Knak, jog siekia dviejų dalykų: kad juosta su grasinimu būtų darsyk patikrinta, šįsyk geriausių specialistų, ir kad ji netaptų antrąja auka to žmogaus, kuris nužudė Marką Jecniką.

Po pusės valandos pasiekė ir vieno, ir antro: juosta buvo atiduota specialistams, o ji gavo užduotį kol kas pabūti pavojuje atsidūrusios psichologės asmens sargybine ir kartu viliokle. Buvo manoma, kad galimas daiktas, jog nusikaltėlis, galbūt sunkus psichinis ligonis, bandys įvykdyti savo grasinimą nušauti ir Kerstiną Knak.

Tai sužinojusi Kerstina Knak apkabino Jaicą Tėcman.

– Ačiū.

– Seserys juk turi viena kitai padėti.

Nataša Nymejer nusipirko visus dienraščius, buvusius Frydrichsfeldės stoties kioske, kad galėtų perskaityti vis tą patį:

VAIKŲ PRIEVARTAUTOJAS RASTAS NUŽUDYTAS PERŠAUTA GALVA – NUOMININKAI SUKLUPO UŽKLIUDĘ LAVONĄ

Ji įsivaizdavo, kaip jis gulėjo Tiubingeno gatvės rūsyje, ir matė save, kaip eidama koridoriumi jį randa. Tada paėmė dienoraštį ir įrašė tos dienos, kai Jecnikas mirė,

eilutėje: „Aš iš naujo gimiau, tikroji mano gimimo diena šiandien!!!“ Kai prasidės nauji mokslo metai, ji surengs visiems didelę šventę.

Paslėpusi dienoraštį, Nataša nulėkė į virtuvę ir ėmė tuštinti šaldytuvą. Ji jautė žvėrišką alkį ir puolė kimšti viską, ko nevalgė septynerius metus. Ji šveitė kepeninę dešrą, sūrį, silkės suktinukus ir delikatesinius agurkus, paskui rado puspilnį butelį šampano. Nuplėšė kamščio vielas, priglaudė kakliuką prie lūpų ir gėrė, gėrė. Buvo nepratusi prie alkoholio ir greit apgirto. Pradėjo dainuoti visus įmanomus šlagerius ir šokti virtuvėje.

Tą akimirką atsidarė durys – namo parėjo tėvas. Ji pribėgo prie jo, šoko ant kaklo ir apkabino. Kaip sportininkė, ką tik laimėjusi olimpinį medalį ir pribėgusi pasveikinti trenerio.

– Tėti, aš tokia laiminga, kai jo nebėr!

Erikas Nymejeris apglėbė dukrą, ir jo akys prisipildė ašarų.

– Taip, dabar mums prasidės naujas gyvenimas... ir viskas vėl bus gerai. Ne laikas užgydo visas žaizdas, o žinojimas, kad tas niekšas negyvas.

Nataša pabučiavo jį. Į nosį, skruostus, kaktą. Ji nesitvėrė iš laimės.

– Ačiū, ačiū, ačiū! Kad tu padarei tai dėl manęs. Kažkas turėjo...

Nymejeris išsilaisvino iš jos glėbio.

– Ką tu čia šneki?

– Man gali pasakyti, kad jį nušovei, aš tylėsiu kaip žemė. Mama gal ir neiškentėtų, bet aš taip.

– Ne, Nataša, aš...

– Taip, taip, taip! Aš žinau, tu dėl to nusipirkai iš to ruso Karlshorste pistoletą, aš juk viską žinau. Tu dėl

manęs tai padarei, kad aš pasveikčiau, tik dėl manęs. Ir aš tavęs neišduosiu. Ar galiu tau kai ką pasakyti, tėti?

– Nataša?..

– Aš visąlaik tvirtai tikėjau, kad tu tai padarysi, dėl manęs.

– Taip, čia mano darbas.

Ji nepastebėjo, kad tarpdury jau stovėjo iš gydytojo grįžusi Suzana Nymejer.

– Erikai! – sušuko ji. – Juk tai netiesa! Tu taip sakai tik dėl jos...

Manhardas purtydamas galvą išklausė žinią, kad Jaica Tėcman kol kas iš jo atimama ir skiriama saugoti Kerstiną Knak. Vietoj jos jam davė jauną komisarą, ką tik baigusį Frydrichsfeldės aukštąją mokyklą ir nešiojantį gražią Sarkovo pavardę. Svenas Sarkovas, gyvenantis Rudove, Gaidžių Kelio gatvėje. Jis buvo ištreniravęs kiekvieną savo raumenėlį, įdegęs ir švytėjo kaip Romos gladiatorius prieš kovą, nešiojo brangius drabužius ir mylėjo save taip, kad Manhardas galėjo tik pavydėti. Sarkovas atsakinėjo į telefono skambučius, rinko žinias ir kartais lydėdavo jį, kur jis nenorėdavo vykti vienas. Be to, Sarkovas labai praversdavo, kai reikėdavo pavardžių, duomenų ir faktų. Tai buvo silpnoji Manhardo pusė, juo labiau Marko Jecniko byloje, kur nusikaltėlių galėjo būti visas tuzinas. Dabar jis dažnai pamiršdavo, kieno tas veidas, kad su ja jau buvo susitikęs ir kvotęs. Pavyzdžiui, ta ponia Tiulen. Mariluiza Tiulen... Kiekvienam pokalbiui reikėjo pasirengti. Jis buvo prašęs Sveno Sarkovo paruošti geltonų, raudonų ir žalių DIN-A5 formato kortelių, kokiomis naudojosi pokalbių laidų vedėjai. Jose buvo surašyta viskas,

kas ligi tol sužinota apie asmenį ir ko reikia paklausti. Paprastai nedaug:

> *Tiulen*, Mariluiza, vokiečių kalbos ir istorijos mokytoja. Sūnus Tilmanas, SK narė. Kartu su Gutovskiu, pensininku, rado nušautą Jecniką. Trumpai su ja kalbėtasi automobilyje. Apie nusikaltėlį nieko nepasakė. Klausimas: ar gali būti, kad ji buvo pas J., kad jį nugalabytų?

> *Rytbergas*, Teo, 57 metų, kalėjimo ekssargas. Turi patyrimo su šaunamaisiais ginklais. Prieš laiką išleistas į pensiją, teisingumo sindromas. Pas jį dažnai svečiuojasi anūkai, todėl įstojo į SK. Su Rūt Bislich įvykio metu sėdėjo italų restorane, stebėdamas J. Kelneris jo parodymus patvirtina. Ar tuo galima tikėti?

> *Bislich*, Rūt, kosmetikė, graži, vieniša motina.
> Dvi dukterys: *Keli* (10 m.), *Linda* (8 m.).
> Vyras/tėvas, pasak žmonių, amerikietis, išvedus JAV kariuomenę, grįžo į JAV.

Kurgi jie dabar? Greitai žvilgtelėjo į molinę lentelę ant durų, gražiai išdegintą, matyt, savoje krosnyje... Aha: TIULEN.

– Paskambinti? – paklausė Sarkovas.

– Taip.

Manhardas labai nenorėjo tujinti Sveno Sarkovo. Jaunasis vyriškis buvo naujųjų laikų atstovas, o jų jis nelabai mėgo. Tiesa, nemėgo ir senųjų, bet tada vis dar švietė viltis, kad naujieji bus kitokie, geresni.

Mariluizai Tiulen atidarius duris, Manhardas neabejojo, kad jos niekad nėra nematęs. Bet ne, matė. Kolegų

automobilyje. Ji buvo nemaloniai panaši į jo senąją vokiečių kalbos mokytoją Štiober. *Štioberienė – sena velnienė.* Ji buvo aukšta ir plona, o kad gyveno Bonsdorfo rajone, tai visi ją vadino „Bonsdorfo kartimi“. Jam tebeskambėjo ausyse jos metalinis balsas: *Manhardai, kas paskatino Kleistą suteikti didžiajam kurfiurstui, iš tiesų ramiam šeimos tėvui, sadisto bruožų?* Jis iki šiol to nežino ir dar prisimena, kaip garsiai sumurmėjo: „O kas man rūpi“, ir gavo dvejetą.

Tačiau toji Mariluiza Tiulen buvo kitokia negu Štiober. Šiaip ar taip, atrodė esanti supratinga mama, kuri mėgsta viską išsiaiškinti. Butą puošė netašyti švediški rąstai ir tikri kirgizų kilimai ant sienų. Jiems atsisėdus, Manhardas iškart ją agresyviai užsipuolė:

– Ponia daktare Tiulen...

– Prašom be titulo, aš jo neturiu...

– Atsiprašau. – Tokių mažų kiaulysčių jis jau seniai nebesigėdino. – Ponia Tiulen, per mūsų rytines mišias, kasdieninį pasitarimą, su visomis kolegėmis ir kolegomis, kurie įtraukti į Jecniko bylos tyrimą, iškilo vienas teiginys, kuris jums tikrai nelabai patiks...

– Kad aš nušoviau Jecniką...

– Taip. Arba galbūt ne jūs, o ponas Rytbergas, įvykio metu sėdėjęs su ponia Bislich pas italą. Jis ir ginklą paslėpė, kažkur netoli įvykio vietos, iš kur galės vėliau nepastebėtas paimti ir padėti saugion vieton, kur niekas neras. Ir tada judu su Gutovskiu kaip liudytojai atsitiktinai radote Jecniką negyvą. – Jis triumfuodamas pažvelgė į mokytoją.

Mariluiza Tiulen nuleido akis.

– Jūsų logika išties nenuginčijama, nenuginčijama... Tiktai taip nėra. Pasiklauskite kitų: juk aš buvau prieš

Jecniko sekimą, ir aš paskambinau jam, atsiprašiau ir padrąsinau.

– Tuomet jūs dar įtartinesnė, – įsiterpė Sarkovas. – Geras, taip sakant, pasiruošimas.

Mariluiza Tiulen praleido jo žodžius pro ausis ir paklausė, ką papasakojęs Gutovskis.

– Jis dingo be pėdsakų, – atsakė Sarkovas. – Aš pats jam dusyk skambinau. Kaimynai matė jį išvažiuojant.

Mariluiza Tiulen valandėlę galvojo.

– Man atrodo, kad jis norėjo keliom dienom išvažiuoti prie Feldbergo ežerų.

– Pažiūrėsim, kaip ten yra...

Valandėlę visi tylėjo. Manhardas žinojo, kad be tvirtų įrodymų nei iš ponios Tiulen, nei iš pono Rytbergo nieko neišspaus. Žiūrint į viską kaip į žaidimą, buvo aišku, kad rezultatas niekada nebus 1:0 jų naudai, nors ir valandų valandas stengtųsi, ir vis dėlto jų pastangos nebuvo beprasmės: jie spaudžia priešininką, neduoda jam atsipūsti, trukdo ko nors imtis ir po truputį vargina.

– Filme tai būtų graži scena. Įsivaizduokite: jūs ateinate pas Jecniką ir kokia nors dingstimi nuviliojate į rūsį. Jecnikas jumis visiškai pasitiki. Taigi jis nieko neįtaria, kai Rytbergas prieina ir nušauna iš visai arti.

Mariluiza Tiulen pašoko.

– Koks įžūlumas! Ar galiu pasikalbėti su savo advokatu?

– Prašom.

Sarkovas padavė jai ragelį.

– Kaip sako medikai, jūs darote metodinę klaidą mane įtardami. Jumis dėta, nusikaltėlio ieškočiau kitur.

– Pavyzdžiui, kur?

– Tarp Dombrovskio giminaičių. Juk jų dukterėčią andai išniekino Jecnikas.

Dombrovskis, Aleksandras, 28 metų, kompiuterių specialistas, kilęs iš Liubeko, dirba supermarketų tinklo duomenų apdorojimo centre, SK narys, dažnai sekęs Jecniką.
Dombrovski, Nadina, socialinės tarnybos darbuotoja.
Duktė: *Olivija*, 7 m.
Artimai draugauja su Švarcais.

Dombrovskių namie nebuvo, bet kaimynai pasakė, kad jie išvažiavę maudytis prie Lybenbergo ežero. Manhardas, bent kartą matęs arba apsukęs visus didesnius už kūdrą Brandenburgo ežerus, žinojo, kad Lybenbergo ežeras yra netoli Erknerio ir Griūnheidės, tiksliau tariant, prie Kynbaumo, didžiosios visų sporto šakų VDR olimpinių čempionų kadrų kalvės, ir iš tenai galima sugrįžti per pusantros valandos. Taigi jis paliko raštelį, kad jie dar šiandien – „iki 23 valandos“ – prisistatytų pas jį, į skyrių. Tai esą skubu, ir jeigu jie nepasirodysią, būsią padarytos atitinkamos išvados.

Tatai paveikė, ir Dombrovskiai jau „Dienos žinių“ metu stovėjo pas jį ant kilimo, aiškiai pavargę nuo iškylos į gamtą.

– Eikime iškart prie reikalo, – pasakė Manhardas, – kad galėtumėt tuojau grįžti namo ir atsigulti. Taigi standartinis klausimas: kur jūs buvote įvykio metu?

– Aišku, namie. – Aleksandras Dombrovskis, atrodo, nustebo, kad kažkas dar abejoja, jog gali būti kitaip. – Kas turi vaikų...

Manhardas dirstelėjo į savo popierius.

– Ak taip, kadangi septynerių metų Olivijos negalima palikti vienos?

– Būtent tada, – atsakė Nadina Dombrovski, – kai visi bijojo to prievartautojo, kuris bet kurią akimirką galėjo atsidurti prie durų...

Manhardas neatlyžo:

– Bet bijojo ne Jecniko...

– Kaip tai?

– Jį juk sekė ponas Rytbergas su ponia Bislich.

– Vis tiek.

– Taigi jūs ne visai pasitikėjote savo savigynos komitetu... nors ir patys buvote jį įkūrę.

Aleksandras Dombrovskis buvo pernelyg pavargęs, kad atsakytų ką nors dora, ir tiktai sumurmėjo:

– Taip.

– Kadangi Jecnikas buvo išniekinęs vieną jūsų dukterėčią ir jūsų žmona jį atpažino?

– Ne. – Nadina Dombrovski papurtė galvą. – Ne aš jį atpažinau, o mano draugė Sonja, Sonja Švarc. Jos dukterėčiai taip atsitiko.

Švarcas, Oliveris, 35 metų, kilęs iš Vedingo. Vakarinė mokykla, abitūra, studijos aukštojoje mokykloje vadybininko diplomui gauti. A skyriaus viršininkas. Matyt, turi vadovo savybių. Hobis – Vokiečių riterių ordinas. Atrodo, moka valdyti ginklus.
Alibi: sako, įvykio metu su žmona žiūrėjęs žinias, žmona tai patvirtina.
Švarc, Sonja, diplomuota bibliotekininkė.
Duktė: *Joana*, 7 ar 8 metų.
Draugauja su Dombrovskiais.
Savisaugos komiteto įkūrimo iniciatorius.
Pirma apklausa: be rezultatų.

Tas paskutinis kartotekos sakinys paskatino Manhardą atėjus tiesiog užrikti ant jų:

– Ir jūs negalėjote man andai pasakyti, kad viena jūsų giminaitė buvo Jecniko auka?

Sonjos Švarc kaklą tuojau išpylė į tymus panašios dėmės ir Manhardas suprato, kad ji meluoja, sakydama neįsivaizdavusi, jog tai jį galėtų dominti.

Manhardas nusijuokė ir parodė į daugybę kriminalinių romanų, surikiuotų ant vienos lentynos.

– Ir jūs, būdama tokia išprususi, bandote įtikinti mane?

– *Okay*... – Oliveris Švarcas pakėlė ranką. – Mes nenorime, kad jūs užsipultumėte Sonjos pusseserę ir jos šeimą. Tai vargšai žmonės, jau ir taip pakankamai prisikentėję. Ir jeigu viskas vėl bus imta judinti...

Tai supykdė ne tik Manhardą, bet ir Sarkovą.

– Kokiais kvailiais jūs mus laikote? Manote, kad jūsų giminaičiai neskaito laikraščių ir nežino visos tos istorijos?

– Na gerai.

– Niekas čia negerai! – Manhardas kaip reikia įniršo. – Tai išties panašu į nusikaltimo slėpimą, jeigu ne į pagalbą...

– Liaukitės vienąsyk!

Dabar įsiterpė Sarkovas:

– Klausykite, Švarcai, nejau nesuprantate, kad jūsų giminaičiai gali būti įtariami kaip žudikai? Ir kad jūs su savo savisaugos komitetu pažadinote miegančius šunis? Nejau išties nesuvokiate?

Sarkovas labai įtikinamai suvaidino šią sceną, tai turėjo pripažinti ir Manhardas. Jis jau laikė rankoje kortelę ir žiūrėjo į Švarcą.

– Pavardės ir adresai?

– Eikas Nymejeris, Frydrichsfeldė, Gensingo gatvė...

Jaicai Tėcman buvo sunku įtikinti savo meilužį, kad Kerstina Knak a) yra moteris ir b) jai pavesta būti prie jos dieną ir naktį.

– Karsten – moteris? Manai, kad aš kvailas? – Antonijas laikė pavydą sudėtine tikros meilės dalimi ir buvo įsikalęs į galvą, kad ji neišlipdama iš lovos mylisi su Manhardu.

– Ne Karsten, o Kerstina! – šūktelėjo į ragelį Jaica.

– Kas šaukia, tas visuomet neteisus.

Ir ji pašnibždomis pakartojo:

– Ne Karsten, o Kerstina... Be to, Manhardo vardas Hansas Jurgenas.

– Aš atvažiuosiu pasižiūrėti. Kaip ten jo viloje?

– Klausyk, aš čia klinikoje ir greta manęs vienas kaip tik savo kaka tepa sieną.

– Tas Manhardas dar ir iškrypęs, sveikinu!

– Pabučiuok man... !

– Mielai, tik pasakyk, kur esi.

Jaica Tėcman padėjo ragelį ir pagalvojo, kad ši diena velniškai sumauta. Ji tupėjo su savo mobiliuoju priešais pasitarimų kambarį, kuriame Kerstina Knak su savo vyriausiuoju gydytoju aptarinėjo ligų istorijas. Psichologė atrodė išblyškusi ir pavargusi, Jecniko mirtis, matyt, ją labai paveikė. O kur dar baimė, kad nusikaltėlis, taip sakant, baigs savo juodą darbą ir nukneckins ją. Bepročių netrūko, pavyzdžiui, kad ir tas Kananas Majamyje, ką tik nušovęs Versačę. Antonijas, buvęs fotografas ir mažumėlę nutuokiąs apie madą, nuolatos vaikščiojo apsiašarojęs.

Kerstina Knak kaip tik išėjo į koridorių, ir Jaica Tėcman bandė ją perkalbėti, kad šiandien anksčiau baigtų darbą.

– Klausyk, važiuojam kur nors, kol tu visai nesusibaigei.

Po vakarykščio raudono vyno butelio jiedvi tujinosi.

– Aš susitarusi su Tabėja.

– Tegu ji prisideda prie mūsų, ir mes trise pasitrankysime po miestą.

Po pusvalandžio jos jau stovėjo Tabėjos knygyne, ir Jaica Tėcman pajuto, kad tarp draugių esama stipraus ryšio, jos nuomone, beveik prelesbiško. Pernelyg jau ilgai jos buvo apsikabinusios, pernelyg įdėmiai žiūrėjo viena kitai į akis. *Okay*, čia ne jos reikalas. Tačiau kita vertus, ji pernelyg didelė kriminalistė, kad iškart nepagalvotų apie galimybę, jog Tabėja galėjo nušauti Jecniką, norėdama apsaugoti Kerstiną Knak nuo jos pragaišties (arba iš liguisto pavydo). Nesąmonė! – tuojau pat subarė save.

– Ką gi mes dabar darysim? – paklausė Tabėja.

– Tiesiog pasivažinėsim po miestą, išlipsim Potsdamo aikštėje ir truputį pasibastysim!

– Na tai pirmyn!

Jos nuėjo į miesto geležinkelio stotį ir 25-uoju išvažiavo iš Tėgelio į Potsdamo aikštę. Kelionė truko beveik pusvalandį, ir jos turėjo pakankamai laiko apie šį bei tą šnektelėti, žinoma, ir apie Marką Jecniką. Kerstina Knak pusę nakties aiškino Jaicai, kas ją siejo su juo, bet taip gerai ir neišaiškino. Galų gale jos ryšį reikėjo priimti kaip faktą, ir taškas. Kodėl žmonės ekstremaliose situacijose darė viena ar kita, galėjai tik spėlioti.

– Kaipgi sekasi tyrimas? – paklausė Tabėja. – Kas nors naujo?

– Ne. – Jaica Tėcman nužvelgė priešais įsitaisiusias drauges. – Kerstina, matyt, būtų geriausia, jeigu mes jo niekada nerastume. Tada viskas vėl iškiltų aikštėn.

– Viena vertus, taip, bet kita vertus, tas grasinimas mane nužudyti. Kiek tai gali trukti? Kai aš vėl liksiu viena, tada jis...

Jaica Tėcman linktelėjo galva.

– Suprantu.

Langai buvo nuleisti, ir posūkių pilname Šiaurės–Pietų tunelyje senas 1928 metų traukinys taip pasiutiškai dundėjo, kad vos galėjai susišnekėti.

Potsdamo aikštėje jos išlipo. Stotis buvo beveik visiškai rekonstruota, bet tiktai Jaicai atrodė graži. Tabėja su Kerstina sakė, kad dabar, visa tokia balta, ji panaši į lavoninę.

– Tuomet greičiau į gyvenimą! – sušuko Jaica.

Jos išėjo Frydricho gatvės pusėn. Didžiausion Europos statybvietėn, kaip buvo sakoma. Jaica Tėcman jautėsi beveik kaip svetimame mieste. Tai ne jos Berlynas, ji svetima. Jos nė kiek nedomino tai, kas čia ką stato. Jos Berlynas buvo Šionhauzeno alėja, Tyrgartenas ir Aleksandro aikštė. Čia ji buvo išaugusi ir čia nebuvo tokių nusikaltėlių kaip Markas Jecnikas. Ji ilgėjosi to meto, kai vasaros atostogas leisdavo didelėje pionierių stovykloje prie Verbelino ežero. Laikas nepastebimai pralėkdavo su Kerstinos Jenč romanais. Derliaus nuėmimas ir visa kita. Jai kilo noras nusipirkti „Club-kolos“.

Bet visai atsiduoti prisiminimams negalėjo, reikėjo saugoti Kerstiną. Ir joms sustojus Potsdamo aikštėje prie informacijos lentos, ji atidžiai nužvelgė vyrą su milžiniškais saulės akiniais.

*

Vidurdienį jie nuvažiavo į Frydrichsfeldę, tačiau tenai nieko nerado. Sarkovas paskambino į automobilių registracijos biurą ir sužinojo Nymejerio automobilio numerį, tačiau apieškoję aplinkines automobilių stovėjimo aikšteles tokio automobilio nerado. Prasidėjo smarkus lietus, ir jie pasislėpė savo tarnybiniame „Audi-80".

– Na ir sumauta vieta, – tarė Sarkovas. – Kaip Sverdlovske.

– Ana ten... – Manhardas parodė ranka į didelį kompleksą kitapus Alt-Frydrichsfeldės gatvės, kuri čia buvo plati kaip autostrada, – ten buvo Berlyno štazių valdyba. Tačiau Nymejeriai čia niekuo dėti.

Jis pasižiūrėjo į kortelę, kurioje Sarkovas jau buvo kai ką parašęs.

> *Nymejeris*, Erikas, kilęs ne iš Berlyno, iš Kiselno. Žaislinių geležinkelių ir jų dalių prekybos atstovas.
> *Nymejer*, Suzana, profesija: kirpėja. Š. m. bedarbė. Daug kartų sunkiai sirgo. Sonjos Švarc pusseserė.
> Duktė: *Nataša*, 15 metų. Jecniko išniekinta ir sužeista Kiselne. Trauma, gydymas.

Jie palaukė pusvalandį ir Nymejeriams nepasirodžius nusprendė važiuoti atgal.

– Galbūt giminaičiai juos perspėjo, – tarė Sarkovas, – ir jie parodė kulnis.

– Visi trys? – Manhardui tai atrodė nelabai įtikėtina. – Be to, jeigu tai iš tiesų Nymejerio darbas, jis mums negalėjo padaryti didesnės paslaugos kaip pasprukdamas.

– Nebent laiko save tokiu gudriu, kad mano, jog mes jo ta prasme nesugausim.

Manhardas krūptelėjo. „Ta prasme“ ir panašūs dalykai vis labiau skverbėsi į kalbą ir buvo jau beveik pralenkę protu nespinduliuojančių sportininkų „tai va“.

– Ką gi, tada pasižiūrėkim, kas per paukštis ta ponia Navrocki.

Iš jos buvo galima išgirsti šį tą naujo. Teoriškai ji pati galėjo būti žudikė, tačiau Manhardas manė, kad moterims nebūdinga naudoti šaunamuosius ginklus ir apie tokią galimybę reikėtų galvoti tik paskutiniu atveju.

Aplankyti Janą Navrocki – tai lengviau pasakyti negu padaryti. Kas 1997 metų liepos mėnesio dienomis važiavo per Berlyną, nesvarbu, ar iš šiaurės į pietus, ar iš vakarų į rytus, privalėjo turėti geležinius nervus, nes visur trukdė grūstys, apvažiavimai arba siauros gatvės ir daugybė sunkvežimių. Manhardas mieliau būtų važiavęs traukiniu arba autobusu, tačiau Sarkovas užsispyrė būtinai važiuoti automobiliu.

– Geriau jau užtruksiu valanda ilgiau, bet užtat sėdėsiu automobilyje vienas ir niekas man ta prasme nekosės ir nepūs į veidą savo smarvės.

– Bet mes tiktai sėdim, o ne važiuojam.

Jau ties Rytų Berlyno zoologijos sodu buvo galima važiuoti tiktai vėžlio greičiu. Laimė, jiems užteko šnekos: be Jecniko, dar buvo didžiausias amžiuje Oderio potvynis ir galimas pirmas „Tour de France“ laimėtojas vokietis Janas Ulrichas.

Manhardas, kai tik galėdavo, ištisas valandas sėdėdavo prie televizoriaus ir žiūrėdavo, kaip dviratininkai ropščiasi į Alpių ir Pirėnų perėjas, taigi labai džiaugėsi, tačiau neapsiėjo be apibendrinančios pastabos:

– Gerai, kad visas pasaulis mato, jog ir vokiečiai gali šio to pasiekti dviračių sporte.

Sarkovas suabejojo:

– Jeigu vienas turi dešimt bendradarbių, ta prasme, pavaldinių, ir visi jie lenda į užpakalį, žmogui iš to jokios naudos.

– Teisingai. Taigi viskas gerai, kai dauguma vaikšto ištiesę nugaras. Tai yra kuo atviresnis ir doresnis aš esu, tuo daugiau šansų turi dviratininkai ir subinlaižiai.

– Tai turėtų įeiti į mokslą kaip Manhardo dėsnis, – nusijuokė Sarkovas. – Tiktai gėris ta prasme neša blogį.

Jie privažiavo Karlshorstą ir pasuko Treskovo alėja Oberšioneveidės pusėn.

Manhardas parodė į dešinę:

– Čia, Dorotėjos gatvėje, gyveno Paulis Ogorcovas, mūsų garsusis miesto traukinių žudikas. 1940–1941 metais aštuonios žmogžudystės ir šeši bandymai nužudyti traukiniuose ir netoli geležinkelio.

Sarkovas numojo ranka.

– Žinau tą knygą... Galbūt ir tas, kuris nušovė Jecniką, taps serijiniu žudiku, tokiu, kuris žudo vaikų prievartautojus...

– Manding to dar niekad nebuvo, tokio motyvo.

– Bet būtų originalu. Jis ta prasme taptų didvyriu: kolektyvinė projekcija. Jis, pakeisdamas mus visus, nušovė Jecniką.

Manhardas linktelėjo galva:

– Ir jeigu mes jo nerasime, kai kas ims rėkti ir sakyti, kad tai ta prasme darome tyčia...

Jis dirstelėjo į Sarkovą norėdamas įsitikinti, ar tas suprato ironiją, tačiau jaunasis komisaras ramiu žvilgsniu lydėjo gražuolę su labai jaudinančiu sijonu.

– Kai pagalvoju apie savo antrą pusę...

– Ką gi ji sako?

– Ji mano, kad mes turime nurodymą iš viršaus nerasti nusikaltėlio. Mūsų politikai atseit bijo, kad jį sugavus žmonės rinksis priešais kardomąjį Moabito kalėjimą reikalaudami paleisti: „Paleiskite jį, nes jis padarė tai, ko kiti nedrįso“.

– Aišku, kad bijo, nes tai labai panašu į pakartotinį eutanazijos taikymą. Šįsyk privačiai.

Manhardas turėjo prisipažinti, kad buvo neteisingai įvertinęs Sveną Sarkovą. Žmogus, atrodąs kaip besmegenis reiveris, nebūtinai turėjo toks būti.

Jie sunkiai brovėsi Edisono ir Tilto gatvėmis ir pagaliau pervažiavo Šprė. Pietiniame upės krante iki pat miesto geležinkelio pylimo plytėjo milžiniška pramoninė dykvietė. Bet kolei nusigavo iki pylimo ir ėmė važiuoti lygiagrečiai einančiu greitkeliu, praėjo dar dvylika minučių. Baumšulvėgo ir Brico gatvėmis pagaliau pasiekė miesto autostradą ties Tiesiąja gatve. Tada važiavo jau daug greičiau.

– Puiku, – tarė Manhardas, – pagaliau vėl važiuojam.

– ...pasakė prisiekęs automobilių ir autostradų priešininkas, – nusijuokė Sarkovas.

– Būk atsargus, antraip įvyks drama „Sarkovas ir sarkofagas“.

Manhardas išsitraukė kortelę su informacija apie Janą Navrocki. Sarkovas ir ja buvo domėjęsis, bet menkai ką tesužinojęs.

Navrocki, Jana, 41 metų, maisto produktų parduotuvės pardavėja, trumpą laiką Jecniko žmona. Yra išvadinusi jį šunsnukiu ir atakavusi su skėčiu. Bijojo dėl savo dukters Vanesos, kurios tėvas, Kiselno metrikacijos biuro duomenimis, yra Jecnikas. Gyvena Ulando gatvėje 106a.

Ulando gatvę pasiekė greit, nes Vakarų berlyniečiams po kelis dešimtmečius trukusių statybų buvo pagaliau pavykę nutiesti galiuką Saksendamo autostrados. Jie iš-suko iš jos ties Detmoldo gatve.

Jana Navrocki gyveno ketvirtame aukšte netikėtai moderniškai įrengtame bute. Manhardo nuomone, kaip pardavėjai jis buvo per brangus. Stebino ir tai, kad dabar, maždaug penkiolika ketvirtos, ji buvo namie, o ne parduotuvėje. Sarkovas, matyt, pagalvojo tą patį, o būtent, kad Jana Navrocki prekiauja ne tiktai kiaulės kūnu, bet ir savo. Tokią mintį rėmė ir ta aplinkybė, kad jos dukters nebuvo namie.

– O kurgi Vanesa?

– Ak, ji išėjusi truputį pasibastyti po miestą. Dabar, kai Jecniko nebėr, tai nebepavojinga.

Jie susėdo, ir Jana Navrocki pasiūlė mineralinio vandens, kurio jie per tokį sumautą karštį neatsisakė. Manhardas davė Sarkovui ženklą, ir tas pradėjo:

– Ponia Navrocki, tai, sakyčiau, įprastas apsilankymas, kitaip tariant, mes lankome visus žmones, turėjusius glaudesnių kontaktų su Jecniku, o su jumis jų, matyt, būta...

Jana Navrocki ironiškai šyptelėjo:

– Galima sakyti.

– Tai juk gana keista... – Sarkovas jau buvo pasiklausinėjęs psichiatrų bei kalbėjęs su Jaica Tėcman ir žinojo, kad Jecnikas turėjo problemų lytiškai bendraudamas su suaugusiomis moterimis.

– Kas keista? – paklausė Jana Navrocki.

– Kad Jecnikas, žinia, nieko negalėjęs su moterimis, sugebėjo pradėti dukterį...

– Vienas pavykęs šūvis, – nusijuokė Jana Navrocki ir papasakojo, kaip viskas tada buvo. – Jis ta prasme gerai

atrodė. Ką?.. – Ji sutrikusi nutilo, nes Manhardas, jos nuomone, be jokio reikalo užvertė į viršų akis.

– Ak, nieko... – Jis vėl buvo priverstas įsitikinti, kad tokia gyvenimo realybė. – Kalbėkite toliau, ponia...

Jana Navrocki vėl pasistengė susikaupti.

– Tai va... Pas mus Kiselne ne viena bandė jį pakabinti, bet jis vis bėgo nuo visų. Iš pradžių manėm, galbūt jis homikas, bet klydom. Ir ėmėm lažintis. Man pavyko jį pasiguldyti, panaudojus kelis triukus. Valtyje tarp nendrių. Tada ir pastojau, be prezervatyvo, o daryti aborto nenorėjau. Kas galėjo žinoti, kuo jis virs. Tai va, ir paskui jis mane vedė.

Manhardas pasižiūrėjo į ją:

– Ir jūs normaliai gyvenote?

– Ką reiškia normaliai?

Manhardas nudūrė akis į kilimą.

– Kad jis su jumis miegojo.

– Vieną ar du kartus, ne daugiau. Tai išvarža būdavo, tai pūslės uždegimas, vis kas nors. Jam daugiau nebepasistodavo. – Janai Navrocki dabar tai jau atrodė juokinga, bet jos nuotaika iškart pasikeitė, kai Manhardas paklausė, kodėl jie paskui išsiskyrė. – Na, aš iškart padaviau pareiškimą, kai jis užpuolė mažylę Natašą. Kai ji suposi ant skersinio žemyn galva. To jau buvo per daug. Aš viską suprantu, bet kad su vaikais... Ačiū Dievui, kad tą niekšą nukneckino.

Sarkovas nusitvėrė jos žodžių:

– Ar numanote, kas tai galėjo padaryti?

– Bent jau aš, tai ne, nors šimtąsyk norėjau. Aš persikeliu su Vanesa į Berlyną, kad niekas nebesišnabždėtų jai už nugaros: „Tai vaikų prievartautojo duktė“, ir vos tiktai čia atsiduriu, tas sumautas kiaulė jau slankioja

paskui mano dukterį. Klausykit, jūs neįsivaizduojat, koks man buvo šokas. Tokiam juk nesvarbu, kad duktė. Bet jeigu jis būtų Vanesą bent pirštu palietęs, tai aš... – Ji spragtelėjo pirštais, atkišusi smilių tarsi taikydamasi pistoletu.

– Ar jūs turite alibi? – paklausė Manhardas, vaizduodamas susirūpinusį.

– Kodėl?

– Kadangi mes visų to klausiame.

– Taip, turiu. Aš dirbau.

– Kur?

Ji pasakė supermarketo Knezebeko gatvėje pavadinimą ir adresą.

– Paskambinkite tuojau pat, kad iškart viską išsiaiškintume.

Tai padarė Sarkovas, ir ponios Navrocki parodymai buvo patvirtinti.

Manhardas turėjo tai priimti už tikrą pinigą, nors ir suprato, kad kokia nors kolegė galėjo pameluoti. Kad ir kaip ten būtų, nuo Janos Navrocki buvo galima atstoti.

Jie buvo beišeiną, kai suskambo telefonas, ir Manhardas, kaip ir Sarkovas, pamanė, kad tai koks nors meilužis, kurio ji greit atsikratys, bent jau taip atrodė. Vadinasi, turi pašalinių pajamų. O sykiu pinigų ir priėjimą prie žmonių, kurie greit padėtų rasti samdomą žudiką – rusą ar rumuną.

Tą akimirką atsidarė durys, ir Manhardo ranka instinktyviai siekė pistoleto.

– Tai, matyt, mano dukra, – tarė Jana Navrocki.

Ir Vanesa jau stovėjo kambaryje.

– Kas atsitiko, mama?..

– Jie dėl tavo tėvo.

Vanesa atsigręžė į vyrus:

– Mano tėvas negyvas, ir aš dėl jo užtektinai prisiraudojau.

Manhardas atsistojo ir davė Sarkovui ženklą padaryti tą patį. Atsisveikinta buvo greitai.

– Šiandien užteks, – pasakė Manhardas, jiems išėjus į laiptinę. – Jeigu mūsų karma yra surasti Jecniko žudiką, tai mes jį rasime, o šiaip gali duotis kiek nori, vis tiek nieko nebus.

Manhardas laikė sūnų ant kelių ir bandė jam sumaitinti jau seniai ataušusius špinatus su grietine.

– Še, valgyk, kas valgo špinatus, tas būna sveikas.

Silvesteris vėl išspjovė šaukštą žalios masės.

– Aš nenoriu būti sveikas.

Manhardas šyptelėjo. Tarsi sūnus būtų žinojęs, kad Heikė kaip tik dabar yra renginyje, kurio tema – ligos nauda. Būdamas ligonis esi atleidžiamas nuo darbo ir atsakomybės, susilauki daugiau kitų dėmesio, gali nebaudžiamas lieti įniršį ir pelnyti pripažinimą rodydamas beprotišką drąsą. Galbūt ir jam pavyks staiga susirgti arba apsimesti sergančiu prieš įsiliepsnojant skandalui dėl Jecniko bylos, ir iš tiesų reikės atsigulti ligoninėn. Dėl infarkto ar insulto. Visuomet blogai turėti daug įtariamųjų, nes tada negali gerai prispausti kurio vieno ir nėra jokios vilties iš jo ką nors išgauti. Spaudimas tiesiog pasiskirsto daugeliui ir nieko negali taip užspeisti į kampą, kad padarytų lemtingą klaidą. Todėl jis ir jo kolegos jautė didelę pagundą padėti šią bylą tarp neištirtų.

Visa tai teorija, o praktika dabar reikalavo iš jo sugalvoti, kaip paguldyti sūnų į lovą. Prausimosi procedūra jau buvo baigta.

– Tėte, paskaityk ką nors! – Tai buvo pirmasis reikalavimas, po kurio prasidėjo ilga grandinė kitų.

– Bet tik jei prieš užmigdamas nekrėsi cirkų. – Manhardas atsinešė *Ateina lokys iš Konstancos*, pastarųjų dienų Silvesterio hitą, ir pradėjo: – Kas yra sveikas – klaustukas. Bebrui skauda šonus.

– Kas yra bebras?

– Toks žvėrelis, didumo sulig mažu šuniu, gyvena vandenyje ir turi tokius aštrius dantis, kad jais nugraužia medžius... – Jis skaitė toliau: – Pelei teka seilės. Hienai gelia strėnas.

– Kas ta hiema?

– Hiena, ne hiema. Ji atrodo kaip šuo ir ėda negyvus žvėris, kurie jau dvokia. – Jis skaitė toliau. – Pilkoji žąsis susigadino akis... – Jam dar nepriėjus iki mėlynojo banginio, suskambo telefonas. – Luktelėk, gudragalvi, tai, matyt, mama... – Ji galbūt sutiko savo buvusį meilužį iš Portugalijos ir dabar praneš, kad išvyksta su Žoao į Algarvę, kad tenai pradėtų naują gyvenimą.

Tačiau jam pasisekė – arba ne, ką gali žinoti, – skambino Svenas Sarkovas, kurio balsas skambėjo ne taip *cool* kaip visada.

– Jau truputį ta prasme vėlu, bet mes buvom surinkę visų įtariamųjų balso pavyzdžius...

– Taip, – tarė Manhardas, nors to nebeprisiminė. – Na, ir ką?

– Vienas iš technikos skyriaus knyslių darsyk užsiėmė jais ir patikrino grasinimą nauju metodu...

– Kokį grasinimą?

– Nagi tą, jo draugei.

– Jo draugei, aišku, kam gi daugiau. – Manhardas, tiesa, suprato, ką jis turi galvoje, tačiau neiškart prisiminė Kerstinos Knak pavardę. Tai buvo baisu.

– Ir žinote, kas – 99,9 procento tikslumu – skambino?

– Pats Jecnikas?

– Ne, Ešenbachas.

– Ešenbachas... Tas iš laikraščių kiosko. – Ačiū Dievui, kad jis bent tiek įstengė prisiminti.

– Taip.

– Fantastika. Vau. Šakės!

Manhardas tarėsi taip parodijuojąs Sarkovo pasaulį, tačiau tas nepasijuto įžeistas ir paklausė, ar nesutrukdė Manhardui ko nors švęsti.

– Ne, tiktai špinatų spjaudymo varžybas su Silvesteriu Hunholcu, Vokietija... Jis man neleidžia dabar visko mesti ir lėkti pas Volframą fon Ešenbachą. Mano nuomone, užteks, kad mes pas jį nukaksim rytoj aštuntą ryto. Iki tol juk nieko neatsitiks?

Nieko ir neatsitiko, Sarkovas surinko apie Ešenbachą viską, kas per tokį trumpą laiką buvo įmanoma:

Ešenbachas, Hartmutas, 38 metų. Turi gėrimų, laikraščių, žaislų ir rašymo reikmenų parduotuvę, kelių radikalių dešiniųjų grupių narys. Suimtas žygyje į Halbę. Krata įtariant, jog platina radikalių dešiniųjų grupių kompaktinius diskus.
SK aktyvistas.
Žmona: *Sabina*, padeda parduotuvėje, labai santūri.
Duktė: *Arnika*, 7 metų. Sūnus Henris, 3 mėn.
Apklausta po pirmojo Jecniko užpuolimo – be rezultatų, turi puikų alibi.

Jie rado Ešenbachą jau parduotuvėje, kur jis uoliai pardavinėjo laikraščius ir cigaretes. „Šiandien, – pagalvojo Manhardas, – jis neatrodo toks panašus į tėvą kaip tada“.

Jis jautėsi pavargęs, nes Silvesteris be savo mielos mamos, žinoma, ilgai neužmigo ir zyzė beveik iki dešimtos. Paskui parėjo Heikė ir išbarė jį, kad niekaip neišmoksta įsigilinti į Silvesterio reikalus ir jį teisingai suprasti. Kartais Manhardui atrodydavo, kad geriausia išeitis būtų kuo greičiau gauti galą. Ne nuo ligos, nes skausmų jis paniškai bijojo, ir ne pačiam pakelti ranką, tam jis niekad nesiryš, o kaip anksčiau buvo sakoma, kad pašauktų Dievulis. Galbūt nukristų lėktuvas, tai greita ir neskausminga, arba autokatastrofa: staigus blyksnis, sprogstamas endorfino išsiliejimas ir nuostabus jausmas lėkti šviesiu tuneliu, būti vien tiktai dvasia ir jausti begalinę palaimą. Heikė susiras jaunesnį, o sūnus turės tėvą, turintį daugiau smarvės. Manhardas tai laikė sveika, realistine nuostata ir niekada negalėjo pasakyti, kad jį kankina depresija. Ir dabar, kalbantis su Ešenbachu, jo visiškai nejaudino, kaip viskas baigsis, lygiai kaip žemiausios lygos futbolo varžybų rezultatas. Svarbiausia, kad Markas Jecnikas negyvas, visa kita – nusispjaut. Jei dabar ir veikė kažką, neturėdamas nė kruopelės energijos, tai tik todėl, kad laikė save nuo kalno besiritančiu akmeniu.

– Taigi sveikinu, pone Ešenbachai...

Ešenbachas pataisė laikraščių šūsnį.

– Su kuo?

– Įsigijus kompiuterį, kuriuo galima iškreipti kalbą ir dirbtinai kurti žodžius...

– Maniau, kad jūs dėl Jecniko...

Čia įsiterpė Sarkovas:

– Pone Ešenbachai, dabar jau šimtu procentų aišku, kad Jecnikui ir ta prasme poniai Knak grasinote jūs. Digitalinė technika jums nepadėjo visiškai sumėtyti pėdų, ir mūsų žmonės sugebėjo jus demaskuoti.

Pro juos prasibrovė jauna moteris su kūdikiu ant rankų ir pareikalavo moterims skirto žurnalo, bet ją nustūmė stora moteris.

– Aš buvau pirma.

Sarkovas paklausė pono Ešenbacho, ar nebūtų galima pasikalbėti vidinėje patalpoje.

– Tada pirma turiu paskambinti žmonai.

– Malonėkite.

Kol atėjo Sabina Ešenbach, jie atsistojo nuošaliau ir apžiūrinėjo Ešenbacho siūlomus rašymo reikmenis. Manhardui šio to reikėjo, nes Berlynui viešai skurstant gauti darbe naują pieštuką buvo ne taip paprasta. Tam reikėjo užpildyti atitinkamos formos paraišką, ko reikia pažymėti kryželiu ir gerokai pasilankstyti atėjus pas sandėlininkę. Tad daugelis viską pirkosi patys, finansų ministrė to, žinoma, ir tikėjosi. Ak, kaip jie visi mylėjo tą damą. Manhardas jau kai ką buvo paėmęs nuo lentynų, bet vėl padėjo, pagalvojęs, kad pirkdamas parems Ešenbacho neonacius.

Čia pasirodė ponia Ešenbach, atėjusi pakeisti vyro. Manhardas nusistebėjo, kad jis turi tokią švelnią ir gražią žmoną. Tiesiog virsk iš koto. Ešenbachas mostu pasivadino juodu su Sarkovu į galinį kambarį, kur jie galėjo kalbėtis toliau.

– Grįžkim prie grasinimo nužudyti, – pasakė Manhardas, dabar jau nenorėdamas gaišti laiko. – Ar prisipažįstate, jog tai padarėte jūs?

Ešenbachas paėmė ant stalo gulėjusią smigę ir paleido į elektroninę lentą. Jis pataikė į centrą ir sukėlė ištisą vargonų koncertą. Greta ėmė klykti kūdikis, ir jo duktė paprašė nekelti tokio triukšmo.

– *Okay*, aš. – Ešenbachas parodė per petį, kur buvo jo vaikai. – Dėl jų. Juos reikėjo išnešdinti iš Berlyno. Jecniką ir tą psichę.

Sarkovas monotonišku balsu išpylė neseniai išmoktą citatą:

– Baudžiamojo kodekso 241 paragrafas: grasinimas. Pirma: žmogus, grasinęs kitam arba jam pavaldžiam asmeniui, baudžiamas laisvės atėmimu arba pinigine bauda.

– Aš su džiaugsmu laukiu šio teismo, – atsakė Ešenbachas.

Manhardas mielai jam būtų apskaldęs ausis.

– Puiku, tuomet bus geriausia, jei dabar pat mus palydėsite, kad galėtume viską užfiksuoti. Ir antras mūsų vizito punktas svarbiausias: išsiaiškinti, ar tai nebuvo vien tik tuščias grasinimas...

– Aš nenušoviau Jecniko!

– Ir, aišku, turite alibi! – tarė Sarkovas ir įdėmiai jį nužvelgė.

– Alibi?.. – klausimu į klausimą atsakė Ešenbachas.

Manhardas tuojau sukruto. Buvo aišku, kad norima laimėti laiko.

– Taip, alibi, įrodymą, kad nusikaltimo metu nebuvote nusikaltimo vietoje.

– Aš sėdėjau čia, prie šio stalo, ir skaičiavau dienos pajamas.

Manhardas šyptelėjo:

– O jūsų žmona su abiem vaikais sėdėjo tenai arba gulėjo ant sofos?

Ešenbachas, vis dar tebestovintis, sunėrė pirštus ir garsiai brakštelėjo.

– Mes galėtume jums duoti dvi valandas pagalvoti, – pasakė Sarkovas.

– Taip, mano žmona buvo šalia, kas čia per kvota? – beveik sušnypštė ant jo Ešenbachas.

Manhardas nelabai suprato, kodėl Ešenbachas taip ilgai svyravo. Žmona, atrodo, nelabai jį myli, tai galima pastebėti, tad galbūt jis nepasitiki ja. Bet galbūt jis norėtų, kad laikraščiai didelėmis raidėmis praneštų, jog buvo suimtas kaip įtariamas nužudymu, nes tai patiktų jo bendrams. Pagaliau atsirado žmogus, kuris ryžosi apsaugoti visuomenę nuo neverto gyventi tipo.

Manhardas priėjo prie Sabinos Ešenbach ir paklausė, ar ji galinti patvirtinti vyro parodymus.

– Taip, savaime suprantama. Arnika buvo kartu ir žiūrėjo su manim „Vakaro žinias“.

Kol išėję į lauką laukė Ešenbacho, Manhardas pasakė, kad jis tikriausiai prigrasino žmonai ir dukrai: esą jos bus leisgyvės, jeigu nepatvirtins jo alibi, tad dabar teko tenkintis tuo, ką girdėjo.

– Mes joms atrišim liežuvius. – Tuo Svenas Sarkovas neabejojo. – Man atrodo, kad jau turim Jecniko žudiką.

Manhardas, Sarkovas ir kiti jų komandos nariai ėmė remti prie sienos Ešenbachą, nes jiems buvo aišku: kas grasino nužudyti, tas ir nužudė. Jie buvo pasiryžę išspausti iš Ešenbacho prisipažinimą dar iki sutemstant.

– Jūsų motyvus šioje šalyje supras kiekvienas, pone Ešenbachai.

– Deja, nepasakyčiau, kad kiekvienas, bet dauguma – taip. Liaudis. Aš irgi, aš irgi suprantu žudiko motyvus, visiškai. Bet aš ne žudikas.

Manhardas pažvelgė į jį, be jokių emocijų.

– Aš bandau įsigyventi į jūsų vaidmenį. – Jis užsimerkė, kad išraiškingiau atrodytų. – Aš nužudžiau Marką Jecniką ir didžiuojuosi, kad tai padariau. Pasaulis gali

lengviau atsikvėpti. Aš jau imu telefono ragelį, kad informuočiau žiniasklaidą. Bus milžiniškas spektaklis. Pagaliau atsidursiu dėmesio centre visų, visų, ir galiu išreklamuoti save ir savo idėją, NVP, nacionalinę valymo partiją... ar kaip ji ten. Tekstą žiniasklaidai jau turiu kompiuteryje. – Manhardas atsimerkė ir pasižiūrėjo į Ešenbachą. – Kodėl jūs dar nepaskambinote žiniasklaidai?..

– Todėl, kad nenušoviau Jecniko.

– Mes einam ratu, – tarė Sarkovas.

– Pone Ešenbachai, jūsų motyvas nužudyti Jecniką mums aiškus, daugiau apie tai nekalbėsime, bet mums nesuprantamas jūsų motyvas neprisipažinti. Jūs bijojote, kad Jecnikas gali pasikėsinti į jūsų dukterį, Arniką. O dabar bijote, kad ji gali būti vadinama žudiko dukra?

– Kokia nesąmonė.

– Nemanau.

Tą akimirką atsidarė durys ir viena kolegė pasimojo Manhardą į koridorių. Manhardas davė savo žmonėms suprasti, kad jie valandėlę padirbėtų vieni, ir išėjo iš kambario. Kaip visada tokiais atvejais išsigando, gal kas nors atsitiko Heikei, nelaimė, sunkiai susirgo. Deja, turime jums pranešti, kad jūsų... Tačiau, matyt, taip nėra, nes jaunoji kolegė nenutaisiusi gedulingos minos.

– Su jumis nori pasikalbėti toks ponas Nymejeris.

– Aš nepažįstu jokio Nymejerio.

– Pažįstate. Jis sakė, kad buvote pas jį vakar Frydrichsfeldėje. Dėl Jecniko nužudymo.

– Dėl Jecniko nužudymo. Ak, tai jis!.. Nagi luktelėkit. Pasakykit, kad tuoj ateinu.

Ir nubėgo į savo kabinetą atsinešti kortelės:

Nymejeris, Erikas, kilęs ne iš Berlyno, iš Kiselno. Žaislinių geležinkelių ir jų dalių prekybos atstovas.
Nymejer, Suzana, profesija: kirpėja. Š. m. bedarbė. Daug kartų sunkiai sirgo, Sonjos Švarc pusseserė.
Duktė: *Nataša*, 15 metų. Jecniko išniekinta ir sužeista Kiselne. Trauma, gydymas.

Jis permetė kortelę akimis ir šitaip pasirengęs įžengė į kambarį, kuriame laukė Nymejeris. Išgirdęs šią pavardę, tučtuojau pagalvojo apie vachmistrą Nymejerį iš *Kumerovo pagonių*, vienos jo labiausiai dievinamų knygų. Ir nustebo išvydęs prieš save ne uniformuotą policininką, o gunktelėjusį, blyškaus ir tešliško veido žmogų retais plaukais ir stulbinamai panašų į septintojo dešimtmečio prekybos reklamos vyruką: kas gi čia tuojau pakils į orą...

– Aš esu Nymejeris, Erikas Nymejeris. – Vyriškis pakilo ir beveik nuolankiai nusilenkė prieš paduodamas ranką. – Aš norėjau su jumis pasikalbėti, pone komisare.

– Malonu jus matyti. – Manhardas išvengė rankos paspaudimo, nes jo smiliui nė kiek nebuvo geriau, priešingai, jis vis labiau pūliavo ir jau beveik galėjai matyti kaulą. Atsiprašęs padavė svečiui kairę, parodė į vieną iš kabinete buvusių kėdžių ir Nymejeriui nusigręžus nusibraukė į kelnių dugną ranką, nes svečio rankos buvo drėgnos.

– Čionai? – Nymejeris iškart nesusivokė, ant kurios iš trijų kėdžių jam sėstis.

– Taip, priešais mane, jeigu jums patogu. – Ir dar prieš jiems atsisėdant paklausė svečio, ar jis iš tiesų, kaip jam buvo pranešta, esąs Sonjos Švarc giminaitis.

– Jiedvi pusseserės. Sonja ir mano žmona Suzana. O mano dukters vardas Nataša.

– Tai ta mergaitė, kurią Jecnikas?..

– Taip.

Manhardui buvo sunku pasakyti tai, ką reikėjo, o būtent, kad jis privaląs „šnektelėti“ su visų išniekintų mergaičių tėvais, nes galimas keršto variantas.

– Pone Nymejeri, jūs, matyt, nutuokiate, kodėl mes norėjome su jumis pasikalbėti...

Nymejeris braukė į šlaunis savo prakaituojančias rankas ir vengė žiūrėti Manhardui į akis.

– Taip, pone komisare, aš žinau...

Manhardui jis atrodė toks, kokį tipiškas „vesis“ įsivaizduoja tipišką „osį“: nerangus, išglebęs ir sutrikęs. Juokingiausia, kad Nymejeris buvo kilęs iš Bremeno apylinkių.

– Galbūt buvo ir daugiau aukų, negu užfiksuota dokumentuose, mes žinome keturias Jecniko išniekintas mergaites ir tiesiog privalome apklausti jų tėvus bei draugus, nes jie irgi gali būti potencialūs žudikai.

– Tai jau taip. – Nymejeris nerimo ant kėdės, tarsi jį kamuotų hemorojus.

Bent jau taip atrodė Manhardui. Nereikėjo būti diplomuotu psichologu, kad suvoktum, jog tokie žmonės jaučiasi labai neužtikrintai. Ir jis bandė padėti:

– Jaučiu, kad jūs kai ką žinote apie tų mergaičių tėvus ir norite man pasakyti...

– Taip...

– Taigi pažįstate tokį, kuris galėjo nusikalsti?

– Taip.

– Bet nenorite pasakyti jo pavardės?

– Priešingai.

– Ir kokia gi ji? – Manhardas ištraukė iš pakelio naują kortelę ir kairiajame viršutiniame kampe dideliais skaitmenimis parašė 10.

– Paprasčiausiai tai... – Nymejeris pakėlė nuo kelio savo dešinę ranką ir krimstelėjo smiliaus galą.

– Jūsų draugas, todėl jums sunku...

– Ne, aš pats... Aš pats nušoviau Marką Jecniką.

Kerstina Knak ir Tabėja Taubert-Cach vėl sėdėjo Hermsdorfe, gėrė žalią arbatą ir kramsnojo rupių miltų sausainius. Kerstina Knak buvo uždėjusi savo naujausią kompaktą, „Carmina Burana“, kurios jiedvi pernai buvo klausiusios Berlyno pilies aikštėje. Lyjant lietui, stovėdamos didelėje baloje.

– Gerai, kad atėjai, Tabėja.

– Gerai, kad paskambinai, Kerstina. Tegyvuoja ritualai.

Tabėja Taubert-Cach padėjo ant stalo grubios keramikos puoduką.

– Aš būčiau ir anksčiau atėjusi, bet su tavim visąlaik buvo toji asmens sargybinė. O dabar, kai žudikas jau žinomas, ją pagaliau atšaukė... – Ji rėmėsi dienraščiais, taip pat išsamiais Berlyno „Vakaro žinių“ pranešimais ir radiju. – Ar ne?

– Taip, taip. – Kerstina Knak maišė šaukšteliu arbatą, bandydama vėl sukelti į viršų palei dugną sūkuriuojančius lapelius.

Tabėja tiriamai pažvelgė į ją.

– Tu tokia nekalbi... Ta istorija su Marku tave paveikė labiau, negu iš pradžių manei, ar ne?

Kerstina sureagavo į šią pastabą tiesiog isteriškai: ji pašoko ir suriko spigiu balsu:

– Ar nematai, kaip aš atrodau? Kaip nuo kryžiaus nuimta. Aš beveik nemiegu, nuo tada...

Ji užsikirto, išsigandusi savo staigaus protrūkio, ir vos susivaldė garsiai neapsižliumbusi.

Tabėja pasilenkė ir švelniai, užjausdama paglostė jos rankas ir kelius.

– Pamiršk viską. Ką gali žinoti... ar taip ne geriau.

Kerstina Knak susmuko savo prašmatniame fotelyje, bet kūnas liko įsitempęs, ji niekaip nesurado, kaip atsisėsti.

Abi tylėjo, ir jeigu tą akimirką jas būtų matęs trečias pašalinis žmogus, tai jam būtų atrodę, kad čia viena priešais kitą sėdi dvi lesbietės, nesiryžtančios prabilti apie būsimą išsiskyrimą. Kad ir kokios buvo artimos, atėjo toks momentas, kai nerado žodžių išreikšti tam, ką dabar jautė. Jos bijojo peržengti ribą, kurios laikytis buvo viena kitai nesyk prisiekusios. Kita vertus, reikėjo pasakyti, kas buvo susikaupę. Bet kaip pradėti? Kai po pirmo žodžio pašnekovė galbūt pašoks ir užriks: „Aš nebenoriu su tavimi turėti nieko bendra!“ Pašalinis taip pat netrukus būtų pastebėjęs, kad Kerstiną Knak kažkas slegia, o Tabėja bijo galimo draugės emocijų protrūkio.

Tylą galop nutraukė psichologė:

– Ar mes tik ką nekalbėjome apie ritualus?

– Taip... – Tabėja pasitrynė dešinės rankos smiliumi nosį, kad sutramdytų čiaudulį. – Tau rūpi, kur ir kaip bus palaidotas Markas?

– Ne, ne, aš turėjau galvoje kitą ritualą...

Tabėja bandė sumažinti įtampą, paklausdama televizijos žurnalistės tonu:

– Tau gresia paaukštinimas ir tu nežinai, kuo pavaišinti draugę – ledais ar guminiais meškučiais!

– Nesąmonė!

– Atleisk. Bet pasakyk pagaliau, kas tau yra.

– Negaliu... – Kerstina Knak kilstelėjo kelius ir įsikniaubė veidu į nublukusius džinsus.

Tabėja sėdėjo taip, lyg režisierius staiga būtų riktelėjęs „Kamera!“ Jau seniai jai buvo kilęs neaiškus, beprotiškas, bet kartu ir logiškas įtarimas, o draugės elgesys jį, rodės, patvirtino. Ji norėjo pulti iš kambario, kad tik nereikėtų išgirsti tiesos. Jeigu nežinos, tai niekas negalės jos kaltinti. Bet privalėjo toliau sėdėti, nes Kerstina buvo geriausia jos draugė, kurios negalima palikti bėdoje ir kuriai jos labai reikėjo. Jeigu iš tiesų yra taip, kaip ji mano. Ne, negali būti, neįmanoma, tai tiktai jos fantazijos, nes tas Nymejeris juk prisipažino.

Kerstina Knak vėl pradėjo iš kitos pusės:

– Ar žinai, kas geriausia, ką turi katalikai?..

– Popiežių? – Tabėja darsyk pabandė juokais sušvelninti nepakenčiamą įtampą.

– Ne, išpažintį, jos ritualą...

Pagaliau Tabėja suvokė, kad tai reikia suprasti kaip prisipažinimą, kad ji nužudė Jecniką. Ji pašoko, parklupo šalia draugės ir tvirtai ją apkabino.

– Dieve, Kerstina, aš taip ir maniau.

– Klausyk, aš kitaip negalėjau...

Ji ėmė raudoti, ir Tabėja vos įstengė ją nuraminti, kad nereikėtų kviesti gydytojo. Raminamųjų namie užteko.

Kai jiedvi vėl galėjo kalbėtis, arbata jau buvo atšalusi. Manydama, kad pakankamai paguodė ir parodė užuojautos, Tabėja daugiau nebeišvėrė nekaltinusi draugės.

– Tai, ką tu padarei... – Taip teisti, jos nuomone, galėjo tik valstybė, o gal Dievas, ir apskritai, jei kas nors turėjo tokią teisę, tai nebent aukos, pavyzdžiui, Nymejeriai, bet jokiu būdu ne ji – Jecniko draugė ir meilužė. Jai reikėjo stengtis išgydyti, galbūt padėti geriau jaustis izoliuotam nuo visų žmogui, bet ne nutraukti visas jo kančias nužudant. Tatai, jos nuomone, buvo fašistiškas sprendimas.

Kerstina Knak žinojo, ką mano Tabėja, ir bandė kiek įmanydama gintis.

– Tai buvo tarsi kokia man užduota programa... Aš kitaip negalėjau...

– Eksternalus kaltinimas... – Tabėja šyptelėjo. – Tu juk pati iš to visąlaik šaipeisi. Dėl visko kaltinti kitus: aplinką, struktūras, visuomenę, karmą...

– Ne. Aš pati taip nusprendžiau: aš norėjau jį išvaduoti.

Ir Tabėja ištarė tai, ką dabar pagalvojo:

– Įsikišai į Dievo reikalus? Kas tu tokia, kad taip drįsti? Tai buvo niekinga žmogžudystė, kaip ir bet kokia kita.

– Ne, nutilk! – Kerstina pašoko, prilėkė prie savo spintelės ir ištraukė vieną stalčių. – Štai, aš radau jo dienoraštį... Čia jis pasimėgaudamas vaizduoja, ką darys kitąsyk... Ir kasetėmis su vaikų seksu apsirūpino, ir mergaitiškų drabužių prisipirko, kad su jais aistrintųsi. Viskas rodė, kad iki kito nusikaltimo buvo likusios tiktai kelios valandos. Patikėk, mano antenos tai fiksuoja. Ir aš nebūčiau jo sulaikiusi, Tabėja.

– Visko gali būti, Kerstina, tačiau tu padarei tai ne dėl jo, o dėl savęs, kad nesusigadintum karjeros. Jam vėl grįžus prie seno, tu būtum buvusi sunaikinta. Todėl taip pasielgei.

Kerstina Knak išvengė tiesaus atsakymo.

– Dabar aš išgelbėjau gyvybę mažiausiai vienai mergaitei, o gal net ir daugeliui.

– Nesąmonė, tasai komitetas jį juk nuolatos sekė.

– Ką tu! Jis buvo kruopščiai apgalvojęs, kaip juos apgauti. Be to, jis turėjo to CŽV žvalgo Džono Duglaso knygą *Žudiko siela*, kurioje viskas parašyta apie naujausius sekimo metodus. Kaip sugauti serijinius žudikus.

Tai geriausia instrukcija tiems, kurie nenori būti sugauti.

Tabėja vis labiau niršdama įsipylė taurelę „Batida de Coco“.

– Kerstina, ką tu čia šneki. Už tai tave galima tik niekinti... Tarsi kokį eksperimentą su gyvūnu būtum dariusi, ne, blogiau: tu elgeisi su juo kaip su homunkulu. Aš tave sukūriau ir panorėjusi galiu sunaikinti.

– Aš jį mylėjau ir sykiu nekenčiau... Maniau, kad užteks jėgų įveikti blogį jame, bet neužteko, aš buvau tam per silpna.

Tabėja iškėlė į viršų Jecniko dienoraštį.

– Jeigu tu būtum su juo nuėjusi į policiją, jį būtų vėl uždarę.

– Nuo to aš ir norėjau jį apsaugoti, visą gyvenimą tupėti už grotų ir dar būti sekamam. Tada jau geriau mirti.

– Tai jo valia buvo rinktis! – pasakė Tabėja.

– Nusižudyti jis jau bandė, ir aš jį išgelbėjau. Deja. Jis man prisipažino, kad tai buvo tik spektaklis.

Jos vėl nutilo. Muzika jau buvo pasibaigusi, likimo motyvu.

– Ir kas dabar bus? – paklausė Tabėja.

– Nieko. Policija rado nusikaltėlį. Ko dar reikia? Tas žmogus turi pagrindo dėtis apsaugojusiu pasaulį nuo Marko Jecniko. Visų pirma gaus daug pinigų pardavęs savo istoriją spaudai. Tėvas keršija už dukrą! Visai įtikinamai skamba. Niekas manęs nė neįtars.

– O jeigu? – paklausė Tabėja. – Ar tu turi alibi?

– Tik tave. Aš buvau pas tave valandą ilgiau negu iš tikrųjų.

Tabėja pagalvojo apie save ir visų pirma apie savo sūnų.

– Nori padaryti mane sąmokslininke?
– Ne, bet...
– Jeigu taip, tai viską reikėjo daryti daug geriau...
– Aš veikiau spontaniškai.
– Spontaniškai nusipirkai revolverį! – nusišaipė Tabėja.
– Aš jį jau seniai turėjau. Tuoj po susijungimo nusipirkau iš vieno rusų kareivio. Daugiau užjausdama jį, negu norėdama apsiginti... Tai buvo tarsi likimas...
Tabėja labai dalykiškai paklausė:
– O kaip tau pavyko nepastebėtai ateiti pas Marką?
– Kaip nepastebėtai? Vestibiulyje nieko nebuvo, kai jis ėjo į rūsį.
– Aš ne apie tai, juk komitetininkai jį nuolatos sekė.
– Tiktai kai išeidavo iš namo... – Kerstina Knak priėjo prie savo draugės ir ją apkabino. – Tabėja, tu paskutinis žmogus, kuris man liko.
– Tu sugebi būti labai patetiška.
– Padėk man, nepalik manęs vienos.
Šie jos žodžiai sujaudino Tabėją. Ir ji ėmė labai pragmatiškai galvoti, kaip padėti draugei.
– Revolverį tu išmetei?..
– Taip, į Uzerino ežerą prie Noištrelico. Jo tenai niekas neras.
Tabėja vis dar abejojo.
– Jeigu policija tavimi užsiims, tau bus galas.
– Penkerių metų už grotų aš neištversiu. O kas už mane čia dirbs? Nuo manęs priklauso, ar dešimt, dvidešimt, trisdešimt pacientų liks žmonėmis.
– Sėsk į kalėjimą, antraip neištversi, tai bus bent šiokia tokia atgaila. – Tabėja sušneko dar truputį griežčiau. – Tu nužudei žmogų, tu esi žudikė, žudikė, žudikė... suprask pagaliau!

– Liaukis! – Kerstinos Knak nervai vėl nebeišlaikė. – Tu paprasčiausiai nenori patvirtinti mano alibi. Kadangi bijai, jog tave pačią įkiš už grotų!

– Aišku, kad bijau. Bet ne dėl savęs, o dėl tavęs. Tu nesusidorosi su savo kalte ir pražūsi.

– Leisk man apie tai pačiai spręsti. Aš psichologė, o ne tu!

Tabėja darsyk atidžiai pasižiūrėjo į draugę.

– Klausyk, Kerstina, pasakyk man, kad tai netiesa, kad tu viską įsivaizdavai...

– Tuomet aš pati būčiau nesveika...

– O gal ir esi?

Manhardas stovėjo su Jaica Tėcman Barbriukėje, tai yra gatvėje, kuri sudarė viršutinę dalį to mažomis stebėjimo angomis perforuoto tunelio, kuriuo žalia Berlyno metro linija kirto Vilmersdorfo Teno ežerą. Jo, aišku, nebuvo galima vadinti ežeru, nes jis buvo pernelyg siauras ir labiau panėšėjo į giliai įsiveržusią upelę. Net ir šis terminas netiko, nes vanduo netekėjo, ir aukštutinis jo galas ties Vilmersdorfo autostrados sankryža buvo ne ištakos, lygiai kaip žemutinis ties Ulando gatve – ne žiotys. Iki trečiojo dešimtmečio tenai vis dėlto telkšojo Vilmersdorfo ežeras, kuris vėliau buvo užpiltas žemėmis, vykdant tuometinę užimtumo programą, ir paverstas Liaudies parku ir sporto aikštėmis. Ledynmečio pabaigoje čia tekėjo tirpsmo vanduo. Šiandien vanduo buvo žalias nuo dumblių, ir visas ežeras atrodė gerokai nešvarus.

– Mūsų narams čia bus sunku rasti Nymejerio ginklą.

Erikas Nymejeris pasakė, jog po šūvių į Marką Jecniką lyg transe pasileido per Liaudies parką ir pakeliui

pasitaikiusi geriausia proga atsikratyti „to daikto". Tada jis dar nenorėjęs jiems prisistatyti.

Dešinįjį Manhardo smilių vis labiau skaudėjo. Jis buvo jį gerai aptvarstęs ir laikė truputį pakėlęs į viršų, kad kraujas taip netvinksėtų. Skaudėjo gana smarkiai ir uždegimas, nepaisant visų tepalų ir tablečių, nesiruošė praeiti. Jis pasiskundė kolegei savo bėda.

– O jeigu jis daugiau nebesilankstys? – paklausė Jaica Tėcman.

– Tai vadinama priapizmu, – nusijuokė Manhardas, – vaizdas nekoks.

– Kiaulė.

Ji, matyt, žinojo, kad priapizmas yra liguista, paprastai skausminga ilgalaikė erekcija, sukelta ne seksualinio susijaudinimo ir nelydima malonių jausmų.

Jie toliau žiūrėjo į pripučiamą valtį su narų komanda, profesionaliai ramiai ieškančia Nymejerio ginklo ir kol kas dar nieko neaptikusia.

Už jų nugarų sustojo automobilis, ir atsigręžę pamatė savo viršininkę, vyresniąją kriminalinę patarėją Kariną Aurak. Manhardas pasijuto kaip tada, kai kažkas jam peršovė žastą. Jeigu jis ko nors nekentė, tai šios moters. Ji buvo įpusėjusi ketvirtą dešimtį ir, jo nuomone, bjauri, ištroškusi valdžios, nekompetentinga, tikra ožka, taip aukštai iškilusi vien todėl, kad priklausė socialdemokratų partijai. Jaica Tėcman į Aurak žiūrėjo visai kitaip: ji atrodė jai savarankiška, įdomi, pasiekianti savo, kompetentinga ir natūrali, nuolatos giriama ir paaukštinama todėl, kad buvo geresnė už kitus. Manhardas jos nemėgo ne todėl, kad bijojo stiprių moterų, atvirkščiai, jas mylėjo, kaip rodė Heikės pavyzdys. Jis tiesiog buvo iš tų, kurie apskritai nemėgsta viršininkų,

nesvarbu, ar jie vyrai, ar moterys, nes buvo truputį anarchistas.

– Ar girdėjote, ką mūsų ministrė pasakė apie seksualinį vaikų išnaudojimą? – paklausė Aurak trumpai pasisveikinusi.

– Ne, – atsakė Manhardas, – aš paprastai neklausau, ką sako Klaudija Noltė.

– Aš išvis nežinau, kas ji tokia, – nusijuokė Jaica Tėcman.

– Ji pasakė: „Seksualinis vaikų išnaudojimas yra žudymas, vaikų sielų žudymas“.

– Teisybė, – tarė Manhardas. – Ir dabar mes visi galime atsikvėpti, nes serijinis žudikas Markas Jecnikas pats buvo nužudytas.

Karina Aurak linktelėjo galva.

– Gerai, kad apie mus šįkart taip gražiai rašė spauda, bet būtų dar geriau, jeigu iš tiesų atrastume nužudymo įrankį.

– Kodėl? – paklausė Manhardas, iki tol nežiūrėjęs į ją, ir dabar krūptelėjo, nes jos neaiškias mėlynai pilkai žalias akis akinių stiklai buvo taip padidinę, kad jam pasirodė panašios į tigrės.

– Kodėl? – pakartojo Aurak. – Pats turėtumėte suprasti. Kadangi tas žmogus... kokia jo pavardė?

– Nymejeris, – padėjo jai Jaica Tėcman. – Erikas Nymejeris.

– ... kadangi tas Nymejeris galėjo tik apsimesti nužudęs.

– Kokiu tikslu? – pasidomėjo Manhardas.

– Klausykit! – Aurak balsas nervingai virptelėjo. – Kadangi norėjo bentsyk atsidurti dėmesio centre, būti plačiai aprašytas laikraščiuose, parodytas per televiziją.

Kadangi gali daug uždirbti parduodamas savo istoriją spaudai ir jos versiją kinui. Ir kadangi buvo prižadėjęs dukrai, Noltės žodžiais tariant, vieną dieną nubausti jos sielos žudiką. Tada Jecnikas iš tiesų nužudomas, ir Nymejeris išdidžiai pareiškia: „Aš tai padariau. Kažkam reikėjo ryžtis.“ Jis gali tikėtis, kad tikrasis žudikas neprisipažins. Ir kad mes jo neieškosime.

Manhardui nieko kito neliko, tik nebyliai linktelėti galva. Tai buvo labai logiška, jis ir pats galėjo apie tai pagalvoti.

– Vargas mums, – toliau kalbėjo Aurak, – jeigu paskui ateis prisipažinti tikrasis žudikas. Tada amžiams gėdos neatsiplausime.

– Tačiau tai Nymejerio darbas, – laikėsi savo Manhardas. – Jis puikiai apibūdino nusikaltimo vietą, tai galėjo padaryti tiktai žudikas.

Aurak pasižiūrėjo žemyn į vandenį:

– Galėčiau lažintis su jumis iš šimto markių, kad čia nėra jokio ginklo, nes jis jo niekad neįmetė. Jeigu iš tiesų būtų jį turėjęs, tai nebūtų buvęs toks kvailas, kad čia mestų.

„Aišku, – dingtelėjo Manhardui, – nes ir blogiausias mūsų technikas tučtuojau nustatytų, kad į Jecniką šauta ne iš jo“.

Aurak netikėtai pakeitė temą.

– Ką pasidarėte pirštui?

Manhardas paraudo.

– Kažkur įsidrėskiau... ir paskui ėmė pūliuoti.

Aurak staiga prabilo labai oficialiai:

– Jūs juk žinote, kad kiekvienas patrulinės ir kriminalinės tarnybos policininkas pagal įstatymą ir jo instrukcijas turi būti tinkamas tarnybai. Jūs bet kuriuo momentu

turite, jeigu kas, sugebėti panaudoti šaunamąjį ginklą. To jūs negalėtumėte dabar padaryti dėl sužeisto dešiniojo smiliaus. Jūs juk dešiniarankis?

– Taip.

– Gerai. O jeigu jūsų dešinysis smilius nustos lankstytis... Tikėkitės ir melskitės, kad Nymejeris iš tiesų yra jį nužudęs, antraip...

Ji mostelėjo ranka ir įsėdo į automobilį, kur jos laukė kitas valdinys.

Manhardas palydėjo ją nustėrusiu žvilgsniu. Jis žinojo, kad ji pasinaudos šia proga jį pribaigti. Pirmiausia viskas bus aptarta žodžiu. Ji pakalbės su kriminalinės tarnybos direktoriumi, paskui su krašto policijos skyriaus vedėju. Tada jis bus pakviestas pas policijos gydytoją ir, jeigu tas pripažins, kad jis negali šaudyti, bus perkeltas iš nužudymų skyriaus į nacionalinio ir tarptautinio bendradarbiavimo skyrių, tai yra į grynai biurokratinį darbą, mirtinai nuobodų ir 75 markėmis per mėnesį mažiau apmokamą, nes tada jau nebepriklausys „važiuojamieji“, kuriuos dabar gauna.

Jo mintis nutraukė narų grupės vadovas.

– Mes baigiam darbą. Čia, po tiltu, revolverio ar ko nors panašaus garantuotai nėra.

Jis nusiminęs važiavo su Jaica Tėcman atgal į darbą. Gal būtų geriausia, jei dabar susigalvotų kokią ligą ir išeitų į pensiją. Tuomet galėtų visąlaik prižiūrėti sūnų ir nereikėtų samdyti auklės. Bet kita vertus... jis buvo labai prisirišęs prie darbo, ir išeiti į pensiją – jam kaip mirtis išsimokėtinai. Be to, negalėjo ir nenorėjo leisti, kad Aurak triumfuotų jį sudorojusi. Viena vertus, kita vertus... Po velnių. Kiaulystė ir tai, kad tik tas gauna gerą pensiją, kuris išėjo į ją prieš laiką dėl sveikatos iki 1997 07 01, o

dabar nusimatė dideli finansiniai nuostoliai, iki pusantro tūkstančio markių mažiau. Aišku, kodėl Aurak tik dabar jam smogs. Esant tokiai padėčiai, profsąjunga jam mažai ką padės. Triumfas, dieviška palaima.

Jis atsisėdo prie rašomojo stalo ir ėmė skaityti laikraščius. Sužinojus, kad Janas Ulrichas vis dėlto laimėjo „Tour de France" lenktynes, nuotaika vėl pakilo. Jeigu jis po karo, tada dar vaikas, būtų pasakęs, kad vokiečiai kada nors laimės pasaulio futbolo čempionatą, 100 metrų bėgimą olimpinėse žaidynėse, Vimbildono turnyrą ir „Tour de France", tai visi jį būtų užjuokę kaip visišką mulkį. Dabar tai išsipildė, ir jis yra to liudytojas. Bet kita vertus... Jis ne Fricas Valteris, Arminas Haris, Borisas Bekeris ar Janas Ulrichas, jis tiktai menkas policijos tarnautojas Hansas Jurgenas Manhardas, ir kas jam jų pergalės, jeigu yra visur stumdomas kaip halmos figūra.

Jo niūrias mintis nutraukė telefonas.

– Jums skambina Hansas Gutovskis...

– Ak, tai jūs... – Manhardas apsimetė apsidžiaugęs, nors iškart nesuprato, kas tas Gutovskis. Be to, staiga ėmė spausti pūslę ir jis vos galėjo tverti ant kėdės. – Kuo galiu būti jums naudingas, pone?..

– Aš tiktai norėjau jums pasakyti, kad mačiau žudiką laikraštyje...

– Kokį žudiką? – Manhardas galvojo vien apie tai, ar ne geriau būtų nutraukti pokalbį, nubėgti į tualetą ir paskui pačiam paskambinti.

– Nagi Jecniko... tą Nymejerį.

– Ak jį. – Dabar Manhardas prisiminė, kas tas ponas Gutovskis: žmogus, kuris gyveno viename name su Jecniku ir rado lavoną. – Na ir kas?

– Tai va... Kai pamačiau poną Nymejerį laikraštyje, man dingtelėjo, kad jį jau esu matęs, nes slankiojo aplink mūsų namą Tiubingeno gatvėje...

Manhardas staiga sukluso, pamiršęs ramybės neduodančią pūslę.

– Nusikaltimo metu?

– Ne, kitą dieną.

– Ačiū...

Manhardui pasidarė silpna. Visiškai aišku, ką tai reiškia: kad galėtų papasakoti, kaip atrodo nusikaltimo vieta, Nymejeris, perskaitęs laikraštyje adresą, atskubėjo į Tiubingeno gatvę. Manhardas greitai atsisveikino su ponu Gutovskiu, padėjo ragelį ir pasakė Jaicai Tėcman, ką sužinojo.

Toji jį padrąsino:

– Juk žinai, kad nusikaltėlis grįžta į nusikaltimo vietą. Nusikaltėlis, o ne nekaltasis.

– Tu miela. – Jis pasiuntė jai oro bučinį ir išlėkė į tualetą. Koridoriuje jį šypsodamasi palydėjo akimis kolegė Cechov ir paklausė, ar jis tik nesusirgęs persekiojimo manija.

– Mane persekioja tik Aurak, ir tai blogiau už viską.

Pagaliau atsistojo priešais pisuarą ir palaimingai sudejavo iš palengvėjimo.

– Klausyk, gal tu čia smaginiesi? – paklausė kolega Huntas, šlapinęsis kitame kampe.

– Ne, bet tikiuosi, kad tu kai kam padarysi malonumą, pasikviesdamas pas save.

Mat Huntas neseniai buvo perkeltas į policijos štabą. Manhardas parodė jam savo aprištą pirštą ir papasakojo apie įtarimus, jog Aurak tai bus proga jį sudoroti.

– Geriau eik dėstytojauti į policijos mokyklą.

– Geriau jau tiesiai į Frydrichsfeldės aukštąją.

Kai Manhardas grįžo į savo kabinetą, prie jo rašomojo stalo stovėjo moteris, kurią tikrai jau buvo matęs per vieną iš daugelio Jecniko bylos apklausų, tik iškart nesusigaudė kada. Paskui pamatė, kad ji vynioja iš šviesiai žalios servetėlės pistoletą, ir iškart prisiminė jos pavardę: Suzana Nymejer.

– Šį pistoletą radau mūsų rūsyje, – išgirdo ją sakant Jaicai Tėcman. – Mano vyras neįmetė jo į ežerą, jis tiktai taip pasakė.

Ačiū Dievui, Manhardas galėjo lengviau atsikvėpti. Jeigu technikai dabar nustatys, kad mirtini šūviai į Jecniką iš tiesų buvo paleisti iš šio pistoleto, tai jis išgelbėtas.

Bet prieš išsiskleidžiant šiai vilčiai, Suzana Nymejer pasakė, kad jos vyras nekaltas.

– Jis tiktai taip pasakė, kad pasirodytų prieš Natašą. Dėl to prisiėmė viską ant savo galvos. Ir dėl pinigų, kuriuos gaus, nes yra kiaurai prasiskolinęs.

Manhardas nesugebėjo šnekėtis su ponia Nymejer, tai turėjo daryti Jaica Tėcman.

– Bet aš vis tiek nesuprantu, kodėl jūs pas mus atėjote, ponia Nymejer...

– Aš nenoriu, kad jis metų metus sėdėtų kalėjime už tai, ko nepadarė. Noriu, kad grįžtų namo.

Manhardas jautė, kad moteris nemeluoja, ir pagaliau įstengė paklausti, ar vyras prisipažino jai, kad tiktai apsimeta nusikaltęs.

– Ne, bet... tai juk aišku.

Jie užrašė ponios Nymejer parodymus, palydėjo ją į laukiamąjį ir liepė atvesti Eriką Nymejerį, kad supažindintų su tuo, ką pasakė jo žmona.

Nymejeris atrodė prastai. „Pasenęs keleriais metais“, – pagalvojo Manhardas. Galbūt jau suprato, į ką buvo įsipainiojęs. Iš pradžių jis atkakliai tylėjo.

– Aš jus visiškai suprantu, – pasakė Manhardas. – Ir dėl manęs viskas galėtų likti taip, kaip yra dabar. Bet mes priversti atskleisti tiesą, ir esama daug nenuginčijamų prieš jus faktų... arba už jus... kaip žiūrėsi, taigi jie sako, kad nusikaltėlis ne jūs, kad negalite būti nusikaltėlis.

Nymejeris tylėjo toliau ir tiktai be išraiškos apžiūrinėjo pirštų nagus, tačiau jo tylėjimas Manhardui aiškiai rodė, kad jis tikrai nekaltas. Todėl nedelsdamas ryžosi išmesti ant stalo savo kozirius ir truputį pablefuoti.

– Pone Nymejeri... Mes turime tik patikimus parodymus, kad jūs tiktai praėjus daugeliui valandų po nusikaltimo buvote Tiubingeno gatvėje, mes radome ir tariamąjį nusikaltimo įrankį... – Ir ištraukė jį iš stalčiaus, suėmęs popierine nosine. – Juo vargu ar buvo galima nušauti Marką Jecniką.

Jis teisingai apskaičiavo: Nymejeris ilgai nesimuistęs pasidavė, rodės, net apsidžiaugęs, kad pagaliau viskas baigėsi.

– Ne, tai ne mano darbas. Aš taip pasakiau tiktai dėl dukters... – Ir sukniubo nebaigęs sakinio. Jį reikėjo išvežti į ligoninę.

– Žmogau, nepyk, – pasakė Jaica Tėcman, kai jie vėl liko vieni. Ji paėmė cukraus gabaliuką, gulėjusį ant Manhardo rašomojo stalo, ir padėjo jį kaip žaidimo figūrą įsivaizduojamame pradiniame taške. – Pradedame viską nuo pradžių.

Manhardas taip pat paėmė įsivaizduojamą kauliukų puodelį, pakratė jį ir trenkė ant stalo.

– Šešiukė. Aš užsiimsiu Hartmutu Ešenbachu.

Tada Jaica Tėcman paėmė puodelį ir taip pat išmetė šešiukę.

– O aš Kerstina Knak.

Manhardas pasukiojo ranką priešais save ir debiliškai suvapėjo:

– Ei, tau čia negerai?

– Ne, bet aš kelias dienas buvau jos asmens sargybinė.

Manhardas pradėjo iš jos šaipytis.

– Gal tai aukštosios liaudies mokyklos kurso „Aiškiaregystė – kelias iš tamsos“ pasekmė? Ar tu vėl mokeisi psichologijos tobulinimosi kursuose „Būk žvalus – šalin biurokratišką stingulį“?

– Baik tas kvailas kalbas. – Jaica kalbėjo rimtai. – Man ji visąlaik atrodė įtartina. Kažkokia nei šiokia, nei tokia. Juk visa jos karjera būtų nuėjusi šuniui ant uodegos, jeigu Jecnikas būtų vėl ėmęsis savo. Vaikų prievartavimas – tai žudymas, juk girdėjai, vaiko sielos žudymas, ir ji, be abejo, būtų buvusi apkaltinta, nes buvo atsakinga už Jecniką. Jis juk buvo paleistas į laisvę jos rekomenduotas.

Manhardui nieko kito neliko, kaip tiktai sutikti, bet rado dar vieną svarų argumentą, prieštaraujantį tam, kad psichologė galėjo nusikalsti.

– Bet juk jinai mylėjo Jecniką.

Jaica Tėcman tik nusijuokė:

– Būtent todėl.

Ir labai nustebino Manhardą išmintimi, neseniai perskaityta kalendoriuje: „Kiekvienas žudo tą, ką myli“. Iš Oskaro Vaildo *Redingo kalėjimo baladės*. Anglų poeto pavardę ji ištarė vokiškai.

Tada Manhardas jai padainavo savo mėgstamos operetės „Baltasis žirgelis“ eilutę ir pasižiūrėjo į ją įsimylėjusiomis akimis:

– Tavo meilė stebuklas nežemiškas...

Jaica Tėcman atsiduso.

– Paklausiu Antonijo, ar tai gali būti tiesa.

Manhardas atsistojo.

– Nagi darsyk užsiimkime Ešenbachu. Lašas po lašo pratašo ne tik akmenį...

Tačiau jie greitai turėjo nuo jo atstoti, nes Hartmutas Ešenbachas turėjo tokį alibi, kad geresnio net negalėjai įsivaizduoti: jo kvartalo kontaktų tarnybos pareigūnas, taigi policijos tarnautojas, matė jį įvykio metu krautuvėlėje. Pro pusiau nuleistas užuolaidas, nes pamanė, kad tenai įlindęs nusikaltėlis. Tad neliko jokių abejonių. Kad grasino – dėl šito jis nesiginčijo.

– Lojantys šunys nekanda, – pareiškė jis Manhardui ir Jaicai Tėcman.

Kerstina Knak ir Tabėja Taubert-Cach šiandien norėjo kaip senais laikais pereiti per parduotuves ir ankstyvą popietę susitiko KaDeWe. Tikrą malonumą ką nors nusipirkti pajunti tik tada, kai draugė pamačiusi naują palaidinukę arba sijoną susižavėjusi sušunka „Vau!“ arba „Kaip ji tau tinka!“

Kerstinos ir Tabėjos santykiai po audringos prisipažinimo scenos greit vėl grįžo į normalias vėžes. Sena tiesa, kad du žmonės labiausiai suartėja tada, kai rūsyje guli bendras lavonas, pasitvirtino ir šįkart. Ir dabar, sėdėdama prašmatnios universalinės parduotuvės restorane Tauencien gatvėje, Kerstina Knak galėjo be jokių emocijų kalbėti apie straipsnį „Seksualinis vaikų išnaudojimas“, kurį buvo radusi 1997 metų *Kriminalistikos* septintame numeryje.

– ... autorius Hansas Joachimas Šneideris, labai informatyvus. 1995 metais Vokietijoje būta 10 013 pedofilijos atvejų.

– Tu tik pamanyk, – nusistebėjo Tabėja, per vyrą šiek tiek nusituokusi apie bundeslygos futbolą. – Pilnas futbolo stadionas... ir Jecnikas tiktai vienas iš jų.

– Taip. – Kerstina Knak linktelėjo, greta jų sėdėję ir klausęsi restorano svečiai, net ir labiausiai sutelkę dėmesį, nebūtų pajutę, kad ji tą vyrą būtų bent kiek pažinojusi. Visiškai be emocijų ji kalbėjo ir apie tai, ar jis atitinka nusikaltėlių psichologijos rastrą, sukurtą ir kliniškai išbandytą Masačusetso „Treatment Center“, kurį Šneideris smulkiai aptaria.

– Jis skiria „fiksuotą ir nesubrendusį pedofilą“, kuris visuomet labiau mėgsta vaikus kaip socialinius ir seksualinius draugus, „regresyvų pedoseksualą“, kuris negali būti stiprus vyras ir sugeba tiktai su vaikais, „išnaudotoją“, kuris be gailesčio pasinaudoja vaikų bejėgiškumu, kad patenkintų savo seksualinius poreikius, ir „agresyvų, sadistišką pedofilą“, kuris šiurkščiai ir sadistiškai puola vaikus ir seksualiai susijaudina tiktai sukeldamas skausmą bei kančias. Abu pastarieji tipai labai sunkiai pagydomi.

– Toks buvo ir Jecnikas, ar ne?

– Taip, bet jis turėjo ir keletą abiejų pirmųjų tipų bruožų, kaip tokiais atvejais visuomet būna.

Jos pakalbėjo ir apie tai, kad Nymejeris tikrai nepadėjo savo dukrai melagingai prisipažindamas, nes Šneideris pabrėžė, kad vaikai nemėgsta „jų padėties atskleidimo dėl socialinės aplinkos ir kriminalinės teisėtvarkos negatyvių reakcijų“.

Kerstina Knak būtų net kankinama prisiekusi, kad niekada nepažinojo Marko Jecniko, ką jau kalbėti, kad kada nors su juo miegojo ar jį nušovė.

Viskas buvo gerai, bet kai jos ėjo per maisto produktų skyrių, didžiausią Vokietijos gurmanų šventovę, ji staiga ėmė mėtyti nuo lentynų sūrius.

– Aš negaliu pakęsti to prievartinio brukimo! – šaukė ji. – Man viso to nereikia! Šalin!

Tabėja bandė ją tramdyti.

– Kerstina, liaukis, išgerk tabletę.

– Jokių tablečių, jokios želatinos, jokios jautienos! Jūs visi norite mane tik nunuodyti! Ebolos virusais, spinduliais.

Tabėja laikė ją glėbyje.

– Niekas tau nenori nieko daryti. Eime iš čia, būk gera...

Jos atrodė kaip dziudo imtynininkės, kovojančios dėl išėjimo į kitą ratą.

– Paleisk mane! – šnopštė Kerstina Knak. – Tu juk iš tų, kurie nori mane pasodinti. Geriau jau aš nusižudysiu!

Ji ištrūko ir nubėgo eskalatoriaus pusėn.

Sonja Švarc ir Nadina Dombrovski sustojo priešais vieną Blisė gatvės supermarketą. Bet jųdviejų mergaitės, rodės, nelabai norėjo eiti kartu vidun. Girdi, geriau palauksiančios ir pasidairysiančios, kas dedasi gatvėje. Kitoje pusėje ką tik buvo atidaryta dviračių parduotuvė, ir ant šaligatvio stovėjo dešimtys naujutėlaičių, puikių kalnų dviračių.

Sonja Švarc traukė mergaites už rankovių:

– Olivija, Joana, eime... Mes tik trumpam užsuksim į parduotuvę nusipirkti pieno ir kiaušinių...

– Mes geriau čia palauksim.

– Juk žinote, kad man tai nepatinka...

Nadina Dombrovski nusijuokė:

– Liaukis, Jecniko juk nebėra.

– Na gerai, jūs pabūkite čia prie dviračių ir, žiūrėkite, būkite atsargios.

Mergaitės linktelėjo. Sonja Švarc ir Nadina Dombrovski įėjo į vidų, įkišo į plyšį markę, kad atsiskirtų vežimėlis prekėms, ir atsidavė pirkimo aistrai.

– Kažin ar yra *tsatsiki* su nedaug česnakų? – paklausė Nadina Dombrovski.

– Pati pasidaryk.

– Man taip gerai neišeina.

– Kaip manai, ar išsikepam šįvakar ką nors balkone, ar einam į Liaudies parką?

– Geriau į parką.

Sonja Švarc apkabino draugę.

– Dieve, kaip gera, kad pagaliau vėl galima ramiai gyventi, amžinai nedrebant dėl vaikų. Kokios baisios buvo tos paskutinės savaitės. Aš jau bijojau pasiųsti Joaną laikraščio.

– O mes uždraudėme Olivijai eiti prie autobuso pasitikti močiutės. Juk to Jecniko negalėjai visąlaik sužiūrėti.

– Bet dabar jo nebėr.

– Jei nuo manęs priklausytų, aš apdovanočiau aukščiausio laipsnio kryžiumi tą, kuris jį pašalino.

Heikė Hunholc sėdėjo Eriko Nymejerio virtuvėje Genzingo gatvėje paleidusi savo mažą diktofoną. Įvairios radijo stotys ir laikraščiai pageidavo interviu su *„žmogumi, kuris norėjo atkeršyti už savo dukterį"*. Būdama Manhardo žmona, ji visada truputį pralenkdavo kai kuriuos konkurentus. Sutartį su Nymejeriu sudarė jos redakcija, čekis jau buvo apmokėtas. Tačiau tai buvo ne jos reikalas.

Ji rado Nymejerį lituojantį prūsišką siauruko vagoną.

– Dabar jūs turite daug laiko? – atsargiai pradėjo ji pokalbį.

– Taip, kaip matote. Firma mane, aišku, išspyrė.

Tai sakydamas Nymejeris neatrodė labai nelaimingas. Jis norėjo tapti nepriklausomas.

– Žmona jus paliko?

– Taip. Mes susipykom.

– Jūs negalėjote atleisti jai už tai, kad ji nuėjo į policiją ir jus, taip sakant, įdavė?

Nymejeris įdėmiai tyrinėjo savo lituoklį, prie kurio buvo prilipę daug sudegusio alavo.

– Taip...

– Bet ji sakė, kad taip padarė dėl jūsų, jog nesėstumėte į kalėjimą už tai, ko nepadarėte.

– Iš tikrųjų ji veidmainiavo! – sušuko Nymejeris. – Ji negalėjo leisti, kad aš tiek padaryčiau dėl Natašos, kad taip ją norėjau išgelbėti.

Heikė Hunholc kažką trumpai, Nymejeriui neįskaitomai, pasižymėjo. Šeima, matyt, egzistavo tiktai todėl, kad bijojo Jecniko, bijojo baubo. O kai jo nebeliko, iškilo į paviršių visi konfliktai.

– Kur dabar Nataša?

– Išėjo iš namų.

Kad ir kaip ji stengėsi, jis nedavė jai adreso tos organizacijos, kuri ją priglaudė.

– Na gerai... – Vis tiek sužinos kaip nors. – Ir jus labai paveikė tai, kad dukters padėka buvo tokia, o ne kitokia?

– Taip.

Nymejeris paėmė saują mažų žalvarinių dalelių, kadaise sudariusių važiuojantį vagono modelį, ir ėmė jas

taip atidžiai žiūrinėti, tarsi žurnalistė jau būtų išėjusi. Jis, rodės, dar nelabai suprato, kur kurios vieta.

– Jūs norite kurti naują gyvenimą?

– Taip.

– Ir jums atrodė, kad Nataša jus parems.

– Taip. Bet pati Nataša čia nekalta.

– O kas?

– Viena mūsų kaimynių. Ji paskleidė gandą, kad aš pats... – Nymejeris atstatė lituoklį kaip stiletą. – Aš nenužudžiau Jecniko, o ta...

Jie sustojo priešais nervų kliniką, Manhardas labai nenorėjo lipti iš automobilio ir eiti vidun. Daugiau kaip prieš dešimt metų jis pats buvo atvežtas į tokią įstaigą. Po to, kai norėjo plyta užmušti savo andainykštį viršininką, tą šiknių daktarą Vėberį. Tada viskas buvo susidėję krūvon – skyrybos su žmona, alkoholis. Jis gyveno pašiūrėje Berlyno pakraštyje, buvo tapęs beveik benamiu. Nors ir baisūs šiuolaikiniai „durnynai“, nepabuvęs klinikoje ir negavęs geriamų ir leidžiamų vaistų, tada jis būtų nuėjęs šunims šėko pjauti. Tikriausiai ciniška, tačiau būti nervų klinikoje pacientams toli gražu nėra taip baisu, kaip tai slogiuose sapnuose regi pašalinis, psichiškai sveikas žmogus. Gan greitai pripranti būti prižiūrimas ir popinamas kaip vaikas, pripranti visą dieną žaisti tarsi normalaus gyvenimo nuošalėje, nors žaidimų draugai gali būti baisūs ir jų reikia bijoti.

Tokių jausmų apimtas jis praėjo pro budėtoją. Klinikos koridoriuose jis įdėmiai stebėjo Jaicą Tėcman. Jai viskas čia atrodė kaip teatras.

Pro šalį pravažiavo vežimėlis su tuščiais indais. Tačiau perkaręs, maždaug septyniasdešimtmetis vyras įsivaizdavo,

kad čia traukinys, o jis pats – jo mašinistas. Moteris, perpus jaunesnė už jį, išpurtusi ir stora kaip statinė, pastojo jam kelią ir pareikalavo pavežti.

– Sustokite, pone Švalbe. Man reikia pas vaiką.

– Durys uždaromos! Pasitraukt! – šūktelėjo senasis ponas. – Jūs pavėlavote, ponia Borovka.

Ji pastojo jam kelią ir parodė į balutę prie sienos.

– Jūs vėl prisižvejojote, pone Švalbe.

– Aš sukūriau naują eilėraštį, ponia Borovka. Paklausykite... – ir ėmė mėgdžioti privažiuojančio Berlyno miesto traukinio garsą. – Oooooooohhhh. Atrieda traukinys, atveža keleivius jis, ir tolyn nudunda, oooooooohhhh.

Ponia Borovka reaguodama į tai užtraukė šeštojo dešimtmečio stiliaus dainelę:

– Lipk su manim į meilės laivą, ir mes išplauksime į Havajus! Tenai puikiais salų smiltynais klajosime vieni du... – Bet pamačiusi Kerstiną Knak ji nutilo ir ėmė šaukti: – Ponia daktare, ponia daktare, sustokite!..

Jaica Tėcman kumštelėjo Manhardą.

– Ji.

Manhardui pasirodė, kad psichologė gana prislėgta ir toli gražu ne tokia atidi, kokia turėtų būti. Bet apskritai jis tokią ją ir įsivaizdavo: multikultūriška, ekofundamentalistė, trumpais plaukais, blyškiai mėlynomis akimis, motina Tereza, šalta tyrėja, psichiškai nesveika gydytoja kaip Diurenmato *Fizikuose*, apskaičiuojanti, linkusi dominuoti. Pastaroji savybė jį labiausiai žavėjo. Tai sutapo ir su tuo, ką jo kolegė buvo pasakojusi apie Kerstiną Knak: kad ji norinti padaryti politinę karjerą ir besitaikanti į valstybės sekretorės ar socialinių reikalų ministrės kėdę. Būdama tokia dvilypė ji galėjo iš tiesų mylėti tokį žmogų kaip Jecnikas ir kartu išnaudoti jį kaip priemonę karjerai

pasiekti. Jei būtų išgydžiusi jį meile, savo politinių draugų ir klientų būtų nešiojama ant rankų. O bet koks naujas atkrytis būtų ją sunaikinęs. Sprendžiant pagal rastas pas Jecniką kasetes su vaikų seksu ir mergaitiškus drabužius, tai tuoj tuoj turėjo atsitikti, taigi mintis, kad ji nužudė Jecniką, buvo verta dėmesio. Jos draugės Tabėjos Taubert-Cach patvirtintas alibi nebuvo labai tvirtas. Jaicai Tėcman atrodė, kad jiedvi galėtų turėti lesbietiškų santykių.

Kerstina Knak, atrodo, visai nenorėjo gilintis į ponios Borovkos problemas.

– Aš neturiu laiko, ponia Borovka, kas gi vėl atsitiko?

– Prapuolė mano laikrodis.

Kerstina Knak pasižiūrėjo į savąjį.

– Man labai gaila, bet aš turiu...

Ponia Borovka ėmė aimanuoti:

– Kur mano laikas, kur mano laikas!..

Kerstina Knak apkabino ligonę per pečius.

– Paskui kartu jo paieškosime... Dabar man reikia... Budėtojas sakė, kad manęs laukia žmonės. Viršuje yra ligoninės laikrodis.

Ji atsikratė ponios Borovkos, pasisveikino su Jaica Tėcman, leidosi pristatoma Manhardui ir nesiliovė atsiprašinėjusi.

– Dabar, kai pono Jecniko nebėr, viskas čia aukštyn kojom apvirto. Bet eime, užsidarysime mano kabinete ir...

Kerstina Knak nusivedė juos laiptų ir koridorių labirintu. Manhardui pasirodė keista, kad ji pirmoji ištarė vaikų prievartautojo ir nužudytojo pavardę. Be jokių emocijų. Truputį pernelyg išmoktai, kaip jam pasirodė, tarsi bandydama save.

– Štai mes ir priėjom prie temos, – pasakė Jaica Tėcman, nemėgusi ilgai sukti aplink, kai jie pagaliau atsisėdo.

Kerstina Knak nustebusi pasižiūrėjo į ją.

– Temos? Kokios temos?

– Nagi, žinoma, Jecniko! – beveik piktai įsiterpė Manhardas.

– Ak, Marko, na taip... Aš irgi skaičiau, kad jį nužudė ne tas Nymejeris. Jums, be abejo, labai negerai, nes dabar vėl viskas prasideda iš pradžių...

Tai, ką ji sakė, Manhardui atrodė silpna ir jos arogantiškumas jį siutino labiau, negu jis to norėjo.

– Bet jūs galėtumėte mums padėti. Ar įtariate ką nors?

– Kaip?

– Na, kas jį galėjo nušauti.

Kerstina Knak užmerkė akis.

– Aš išvis neįsivaizduoju, kaip žmogus gali nužudyti kitą.

– Kokia gi jūs tada psichologė?

Ji nesileido išprovokuojama.

– Teisminė psichologija ne mano sritis.

Čia įsikišo Jaica Tėcman.

– Kerstina... – Ji pasitaisė: – Daktare Knak, laikraščiuose jau buvo rašyta, kad jūs buvote ne vien jo gydytoja, bet ir...

– ... meilužė, – pridūrė Manhardas.

Tačiau Kerstina Knak tiktai švelniai šyptelėjo.

– Sakykite nesivaržydamas. Tačiau kokia tai šmeižikiška sąvoka: meilužė. Niekinama ir vulgari... viskas buvo ne taip paprasta.

Jaica Tėcman pabandė išnaudoti, jos nuomone, dar turimą kreditą ir grįžo prie „tu“, kaip jos viena į kitą kreipdavosi, kai vaidino jos asmens sargybinę.

– Kad ir kaip ten būtų, jis juk turėjo tau išsakyti savo baimes, kas jam grasino...

Kerstina Knak ilgai negalvojo.

– Visų pirma tas savisaugos komitetas... Be to, žinoma, bijojo, kad kuri nors auka vieną dieną gali atkeršyti, suaugusi.

– Jis minėjo kokias nors pavardes?

– Ne. Aš žinau ją tiktai iš bylų... – Kerstina Knak akimirką pagalvojo. – Visų pirma Nataša Nymejer.

Manhardas linktelėjo galva. Jo skyriaus bendradarbiai jau buvo užsiėmę kitomis aukomis, bet nerado, už ko būtų galima užsikabinti.

– Mums daug įdomesni tie atvejai, kai auka nesikreipė į policiją dėl kokių nors priežasčių.

– Apie tai jis man niekad nepasakojo.

Jaicai Tėcman buvo sunku tuo patikėti.

– Stebiuosi...

– Bet taip yra.

Tuo jų pokalbis išseko. Nei Manhardui, nei Jaicai Tėcman neatėjo į galvą, ko dar reikėtų paklausti. Manhardas taip spoksojo į psichologę, tarsi tikėtųsi sugauti jos smegenų skleidžiamas bangas. Tačiau kad ir kaip kraipė savo antenas, viskas veltui. Jo seismografas nesugavo jokio signalo, ar ji nušovė Marką Jecniką, ar ne. Jį siutino, kad vis dar nebuvo galima pažvelgti į žmogaus smegenis ir patikimai atskleisti jo mintį, kaip branduoliniu tomografu tiriant auglius. Tai būtų nepakeičiama nusikaltimų tyrimo priemonė. Įtariamasis sėstų priešais aparatą ir tardytojai ekrane perskaitytų jo parodymus. Tarkim: „Nuėjau pas Marką, kad išgelbėčiau save ir apsaugočiau jį“.

Bet tokios aparatūros nebuvo, taigi reikėjo taip suerzinti Kerstiną Knak, kad ji padarytų klaidą ir išsiduotų, jeigu buvo padariusi nusikaltimą.

– Kai kas mano, kad Jecniko žudiką ar žudikę reikėtų apdovanoti kryžiumi, užuot jį ar ją uždarius už grotų. Ką jūs apie tai manote?

– Manau, jog toks mąstymas fašistinis, bent jau profašistinis: naikinti nevertus gyventi individus.

– Ar tada jūsų negraužtų sąžinė?

Kerstina Knak nė akimirkai neprarado savitvardos. Ji ramiai ir švelniai nusišypsojo kaip „Wachtturmo“ pardavėja.

– Kaip tai suprasti?

Manhardas atakavo toliau:

– Ar jūs, daktare Knak, nežinote, kokia versija labiausiai tylomis pasklidusi tarp žurnalistų?

– Ne, iš kur? – Ji dabar atrodė pavargusi ir užspeista.

Manhardas nusijuokė.

– Kad jūs pati jį nužudėte...

– Betgi tai absurdas!

– Ne, tai gana įtikėtina... – Ir jis paaiškino savo mintį. – Jeigu Jecnikas būtų vėl ėmęsis savo – o tatai daug kas rodė, – tuomet visa graži jūsų karjera būtų nuėjusi šuniui ant uodegos. O dabar esate tragiška herojė ir didžioji humanistė, viso, kas gera žmoguje, puoselėtoja – ir visi jus rinks, jei pretenduosite į aukštus postus.

Kerstina Knak numojo ranka.

– Aš nieko daugiau nenoriu, kaip tiktai ramiai dirbti savo darbą klinikoje.

Jaica Tėcman įsmeigė į ją akis:

– Ir tu, žinoma, turi tvirtą alibi.

– Kai jis buvo nušautas, aš svečiavausi pas savo draugę, pas Tabėją, kaip ir kiekvieną trečiadienį.

Manhardas demonstratyviai nusižiovavo.

– Ir ji tai patvirtino.

– Taip, ir kodėl tada mane kvočiate?

– Viešpatie, kartais žmogus pats save kvoti...

Manhardui šis absurdiškas žaidimėlis ėmė įgristi.

– Jūs manimi netikite? – paklausė Kerstina Knak ir pasižiūrėjo į jį taip, lyg jis būtų supermarketo direktorius, kaltinęs ją už tai, kad pavogė pakelį kramtomosios gumos, nors tas ir pažymėtas jos pirkimo čekyje.

Manhardas teatrališkai atsiduso:

– Ar aš jumis tikiu, daktare Knak? Ne, tačiau nuo to mums nė kiek ne geriau.

– Esu tikra, kad jūs netrukus rasite žudiką.

– O aš ne. Kadangi šioje šalyje nėra nė vieno, išskyrus mus du, Jaicą ir mane, kas jį norėtų rasti. Kadangi bus velniškai negerai, jeigu jis bus rastas ir išlįs iš kokio nors kampo. Nesvarbu, ar iš jūsiškio... ar iš rudo. Kiekviena pusė sugebės tuo pasinaudoti.

Jaica Tėcman jo mintis reziumavo taip:

– Ko nežinau, tai man nerūpi.

– Taip. Visi laimingi, kad kažkas tam ryžosi ir kad Markas Jecnikas daugiau nenuskriaus jokio vaiko. Ir niekas nenori žinoti, kas tai padarė. – Manhardas atsistojo. – Dabar paskutinis klausimas, daktare Knak...

– Taip, prašau... – Kerstina Knak taip pat atsistojo, bet susverdėjo ir turėjo įsitverti į stalą.

– Jūs juk psichologė... Ką atsakytumėte į tokį visiškai hipotetinį klausimą: jeigu žudikė būtų jautrios sielos moteris, ar ji ilgai galėtų ištverti, kai sąžinę slėgtų toks nusikaltimas, žmogžudystė? Ar ji nuo to nekuoktelėtų, ar jai nebūtų geriau atvirai prisipažinti ir per tuos kelerius metus kalėjimo viską apgalvoti?

Kerstina Knak atsakė ne iškart:

– Man reikėtų arčiau pažinti tą moterį...

– Bet save jūs juk pakankamai pažįstate.

Ji išvengė tiesaus atsakymo.

– Kas gi save pakankamai pažįsta?

– Psichologai turėtų, nes tai naudinga.

– Bet tai ne mano darbas, – laikėsi savo ji.

Manhardas neatlyžo.

– Tiktai įsivaizduokim, kad taip yra.

– Aš pati ištverčiau.

– Gerai. – Manhardas paspaudė jai ranką. – Tuomet mes baigsime bylą. Marko Jecniko nužudymas lieka neišaiškintas. Tai yra: kol kas. Kadangi jeigu jūs vis dėlto neištvertumėte...

Ir jis jau matė pabaigą, jeigu Jecniko byla kada nors būtų ekranizuota: Kerstina Knak neištveria savo kaltės ir atsiduria nervų klinikoje, ištaškiusi Hartmuto Ešenbacho laikraščių parduotuvę, kai Ešenbachas ją pabučiavo, dėkodamas už narsų poelgį.

– Ką tu dabar darysi? – paklausė Jaica Tėcman, jiems atsidūrus gatvėje.

– Važiuosiu pas policijos gydytoją. Oto Brauno gatvėje, krašto policijos valdybos pastate. Dėl piršto.

Jau veikia

Detektyvų mėgėjų klubas!

Klubo nariu gali tapti kiekvienas, manantis, kad detektyvų skaitymas nėra tuščias laiko gaišimas.

Klubo nariu tapsite atsiuntę mums laišką, kuriame bus nurodyta: vardas, pavardė, amžius, išsilavinimas, profesija, adresas, telefonas.

Laukiame:

Jūsų atsiliepimų apie jau išleistas *Juodosios serijos* knygas, pageidavimų, kurių autorių detektyvus siūlytumėte išleisti.

Jūsų pasisakymai ir pageidavimai bus spausdinami **Detektyvų klubo** leidinėlyje *Juodoji serija,* kurį nemokamai gaus visi klubo nariai.

Leidinėlyje rasite informaciją apie leidyklos planus ir klubo veiklą.

Aktyviausius klubo narius leidykla kvies dalyvauti lietuviško detektyvo konkurso vertinimo komisijoje.

Leidykloje kuriama detektyvų įvairiomis kalbomis biblioteka, kuria galės naudotis **Detektyvų klubo** nariai.

Jeigu esate vilnietis(-ė) arba atvykote į Vilnių, kviečiame užsukti į leidyklą, kurioje *Juodosios serijos* detektyvus galima nusipirkti mažesnėmis kainomis.

Klubo narių laukia konkursai, siurprizai, lengvatos.

Rašykite adresu:

Leidykla *Baltos lankos*
Detektyvų mėgėjų klubas
Mėsinių g. 4, 2001 Vilnius

Elektroninis paštas:
baltos.lankos@post.omnitel.net

Informacijos teiraukitės
tel. (22) 220126,
faks. (22) 220152

UAB „Baltų lankų“ leidyba,
Mėsinių g. 4, 2001 Vilnius
Spausdino AB „Vilspa“,
Viršuliškių sk. 80, 2056 Vilnius
Užsakymas 1005

b a l t o s   l a n k o s

[redacted]

Dori Vilmersdorfo piliečiai sunerimę: jų kaimynystėje apsigyveno buvęs vaikų prievartautojas. Susirūpinę tėvai susiburia ir įkuria savisaugos komitetą, kuris seka kiekvieną pedofilo žingsnį. Nors Markas Jecnikas jau atlikęs bausmę ir laikomas išgydytu, „Vilmersdorfo sargai“ įsitikinę: katė negali nepeliauti. Tad lieka tik laukti, kada įvyks pirmas susidūrimas...

–ky, o iš tikrųjų **Horst Bosetzky**, gimė 1938 m. Berlyne. Nuo 1973 m. yra sociologijos profesorius Berlyno aukštesniojoje administracijos ir teisės mokykloje. Apie dvidešimt jo detektyvinių romanų išversti į įvairias kalbas, daugelis jų ekranizuoti. 1988 m. jam paskirta Prancūzijos kritikų premija už geriausią užsienio detektyvinį romaną, 1992 m. – Detektyvinių romanų autorių draugijos garbės premija už visą kūrybą.

